

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 3 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2 — Telefon št. 190
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Okrepitev miru

V mednarodni politiki hitlerjevska Nemčija nima sreče. Prav za prav ni to pravilno rečeno, kajti brez dvoma je tudi za nemški narod sreča, da se je mednarodni položaj razvil tako, kakor se je: v pravcu utrditve pozitivnega dela za ohranitev miru. S tem, da v zadnjem času tudi v Angliji bolj in bolj prodira spoznanje, da grozi glavna, ako že ne edina nevarnost za evropski mir od nemškega imperializma, je tudi za nemški narod zmanjšana opasnost, da bo potegnut v nov vojni potres. Čim močnejši je mirovni blok evropskih držav, tem bolj mirno lahko tudi nemški narod zre v svojo bodočnost.

Toda voditelji nemške zunanje politike so si že ves čas po sklepu mirovne pogodbe prizadevali, da bi dali razvoju mednarodnega položaja drugačen pravec. Izhajali so s podmene, da je z mirnimi pogodbami ustvarjeno stanje za Nemčijo ponižujoče in sramotno; zato da ga je treba za vsako ceno spremeniti in ustvariti za Nemčijo situacijo, ki ji bo omogočila zopetno uveljavljanje njenih imperialističnih teženj. Vsi nemški povojni režimi so si bili v tem pogledu večinoma enaki, le da so se razlikovali v taktiki. Najbolj radikalni so bili med vsemi strankami nacionalni socialisti, ki so vsem režimom očitali ne samo mladenost, marveč naravnost izdajstvo, ker so stremeli k ciljem po ovinkih, namesto da bi s pestimi tokli po mizah in rožljah s sabljami.

Ko pa so prevzeli nacionalni socialisti vso moč v državi in s tem tudi vso odgovornost, se je seveda njihova taktika bistveno spremenila. Po silbi razmer je tudi ona postala taka, kakršno so poprej kot opozicionalci označevali za sramoto in izdajstvo. Tudi hitlerjevski režim je moral poseči po sredstvu diplomatskih bojev in pogajanj. Znamenje velike notranje moči hitlerizma je, da nekdanji od njega ravno glede zunanje politike tako zelo hangarjavno množice sedaj tako mirno sprejemajo njegovo, povsem drugačno zunanjo politiko.

Na to hitlerjevsko politiko smo mislili, ko smo rekli, da hitlerjevski režim nima sreče. Kajti brez dvoma je v diplomatski mednarodni areni Nemčija danes slabša, kakor je bila ob svojem prehodu v hitlerjevske roke. Sprta je z Avstrijo, sprta z Italijo, torej z obema državama, ki sta ji poprej čvrsto stali ob strani v vseh njenih diplomatskih bojih. Njeni odnosi s Francijo se lahko označijo za napete, Anglija je nekdanji v veri, da gre Nemčiji res le za uspehe, ki ne ogrožajo miru, mnogokrat krepko podprla nemško diplomacijo; zdaj se je od nje vidno umaknila in odkrito priznala pravilnost francoskega stališča, da se more mir na žalost še vedno uspešno zavarovati samo s silo, s tako silo, ki se je bo že v naprej ustrašil vsak, kdor bi gojil kake načrte za kršitev miru.

Navidezen uspeh je dosegel hitlerizem na poljski strani. A ta uspeh je tak, da bi ga bil lahko brez posebnih naporov dosegel že vsak prejšnji režim, samo da bi ga bili takrat hitlerjevci žigosali za veleizdajo. Bistvo sporazuma s Poljsko je, da si je Nemčija zavarovala svojo vzhodno mejo. Toda ta meja ni bila nikdar ogrožena, saj pač nihče v Nemčiji ni računal z možnostjo, da bi kdaj Poljska napadla Nemčijo. Nasprotno je ravno ta meja vso povojno dobo, zlasti pa še v hitlerjevski propagandi, tarča nezadovoljnosti in agresivnih groženj. Niti najbolj popustljivi nemški državniški niso hoteli razpravljati o kakem Lorcarnu za vzhodne meje. Res se je zaradi poljsko-nemške pogodbe ohladilo intimno prijateljstvo med Varšavo in Parizom, toda nihče ne more biti tako naiven, da bi dvomil o tem, kaj bi Poljska storila v primeru kaknega nemško-francoskega spopada.

Najbolj boli v Berlinu preorientacija angleške politike. Ravno to pa je dokaz, da so Angleži na pravem potu. Ako bodo nemški državniški in generali vedeli, da bodo zadeli tudi na Anglijo, če bi napadli Francijo, do tega napada pač nikdar prišlo ne bo, na naj se je Nemčija v zadnjih letih še tako močno oborožila. Zato je vsa Evropa zadoščeno v pomirjenem vzdušju na znanje novo, energično angleško politiko. Kadar se bo iskreno sprijaznila z njo tudi Nemčija, takrat bo prišel čas za — splošno razorožitev.

Nemška prosvetna politika

Berlin, 17. novembra. AA. Načelnik oddelka za zunanjo politiko v vodstvu nacionalno socialistične stranke dr. Alfred Rosenberg je priredil sredi sestanek na katerem so bile mnoge ugodne osebnosti stranke diplomatski zastopniki in predstavniki tujih listov. Na sestanku je prosvetni minister dr. Rust najprej na kratko orisal zgodovinski razvoj narodno socialistične stranke nato pa govoril o prosvetnem načrtu sedanjih vladarjev, da se se danih nauk preureja v smislu pravilnejše zavesti o narodni zajednici. To skušajo zdaj doseči ne le pri sestavi učnih načrtov in s poukom temveč tudi s primerno izobrazbo in vzgojo bodočih učiteljev. Vlada namreč ravna premešči učiteljska v manjša mesta in celo v vasi da bi se mladi učitelji ne razvijali v nezdravem okolju velikih mest, ki slabo vplivajo na razvoj učiteljskega

Obnova prisrege: Čuvajmo Jugoslavijo!

Ob 40-dnevnici smrti Viteškega kralja Uedinitelja je ves jugoslovanski narod obnovil prisrege, da bo verno izpolnjeval kraljevo oporoko

Beograd, 17. novembra. r. Na današnji 40. dan po tragični smrti pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, čegar nenadomestljivo izgubo oplakuje neutešno ne samo ves jugoslovanski narod, marveč vsa mirosljubna Evropa, so bile po vseh cerkvah in molitnicah vseh veroizpovedi v Jugoslaviji spominke cerkvene svečanosti. Le v rimsko katoliških cerkvah so bile spominke molitve že na 30. dan. Današnji dan je znova jasno pokazal, kako globoko je ljubil in spoštoval ves narod brez razlike vere in plemena pokojnega kralja in kako velika je žalost vsega naroda. Vse cerkve so bile nabito polne in ponekod so znova prižgali sveče, da tako še enkrat izkažejo čast nesmrtnemu kralju Uedinitelju. Dopoldne so bile zaprte vse trgovine in drugi lokali ter je počivalo delo tudi v obratih in tovarnah. V Beogradu so se svečanosti udeležili člani vlade, diplomatskega zbora in zastopniki raznih oblasti, ustanov in organizacij. Svečanemu parastosu na Oplencu je prisostvovala vsa kraljevska rodbina z Nj. Vel. kraljem Petrom II. na čelu. Vseposvodi je narod tudi ob tej priliki obnavljal prisrege zvestobe in zaobljubo, da bo verno izpolnjeval kraljevo oporoko: Čuvajte Jugoslavijo!

Spominska svečanost v prestolnici

Zadušnico je daroval patrijarh Varnava ob navzočnosti vlade in najvišjih predstavnikov oblasti ter drugih odličnikov

Beograd, 17. novembra. r. Danes ob 11. se je vršila v saborni cerkvi svečana štiridesetdnevnica za pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Cerkev je bila vsa v črnem, v Bogojavljenki ulici pred saborno cerkvijo je pa stala med žalno svečanostjo črna četa nehotnega polka kraljeve garde z zastavo na čelu.

Službo božjo je služil patrijarh Varnava, z episkopi banatskim dr. Georgijem Letićem, timoškim dr. Maksimilijanom, niškim dr. Jovanom, ohridsko-bitolskim dr. Nikolajem in vikarnim episkopom dr. Vikentijem ob asistenci 18 protijerejev. Štirih jerejev in štirih dijakov. Na jektentije so odgovarjali člani beograjskega pevskega društva in ruskega pevskega društva »Maslov« iz Zemuna.

Ob 11. se je začela svečana žalna slovesnost, ki so ji prisostvovali kraljevska namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, člani vlade s predsednikom vlade Nikolom Uzunovićem na čelu, predsedstvo Narodne skupščine z dr. Kostom Kumanudijem na čelu in predsedstvo senata s podpredsednikom dr. Kruljem dalje še diplomatskih poslanstev in njihovi vojaški odposlanci, bivša predednika vlade g. Ljubomir Davidović in dr. Anton Korošec, dvorn dostojanstvenik in častni adiutanti Nj. Vel. kralja, vojvoda Petar Bojović, generaliteta in admiraliteta s poveljnikom mesta Beo-

grada generalom Voislavom Tomićem, predsednik državnega sveta dr. Radojlović, predsednik glavne kontrole dr. Srečko Tešić, člani kasacije z g. Vello Rstićem kot vršilec dolžnosti, prededniki apelacije in drugih prestolnih sodišč, predsednik beograjske mestne občine M. Jutin Petrović z mestnim odličniki, upravniki mesta Beograda Manojlo Lazarević, predsednik znastvene akademije dr. Bogdan Gavrilović, rektor univerze dr. Džaja, upravnik državnih monopolov dr. Marković itd.

Spominke žalne svečanosti so se udeležili tudi: bivši ministri, med njimi g. dr. Kramer, naš poslanik v Berlinu dr. Ž. vojini Balugdić in večje število senatorjev in poslancev ženska nacionalna društva v Beogradu so zastopale njihove predsednice.

Ob 12. se je vršila 40-dnevnica tudi v beograjski džamiji. Svečanosti je prisostvovalo veliko število muslimanskega prebivalstva, med drugimi tudi vsi beograjski člani Gajreta Reis ul. ulemo Maglajlića je zastopal senator V. lović. Prisotni so bili tudi mnogi drugi senatorji in poslanci. Vlado je zastopal prometni minister Kuzmanović. Imam Hadžić je imel pri tej priliki govor, v katerem je poudaril neizmerno žgob, ki je zadela jugoslovanski narod s smrtjo velikega kralja. Nato se je vršilo čitanje svečane dove za zdravje Nj. Vel. kralja Petra II.

Kraljevska rodbina na Oplencu

Topola, 17. novembra. AA. Danes se je vršila v kraljevi zadušnici, cerkvi sv. Grgorja na Oplencu svečana štiridesetdnevnica za pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Žalni slovesnosti so prisostvovali: Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica, mati. Nj. Vel. rumunska kraljica-mati Nj. Vse. knez - namestnik Pavel in dvorni spremljevalci.

Po cerkveni službi božji je skupina priženskih zlatarjev prinesla svetilnico in jo postavilo nad kraljevim grobom, obrtniki iz Sarajeva pa so položili velik venec. Na grobu se je tekoma današnjega dne poklonila tudi večja skupina letalskih oficirjev 4. letalskega polka iz Zemuna, ki so položili krasen lorjever venec. Prišlo pa je tudi mnogo Beograđanov in veliko število kmetov in kmetice iz okolice.

Počastitev v inozemstvu

Tudi v inozemstvu so se povsod spominjali danes smrti velikega jugoslovanskega kralja in najiskrenejšega pobornika miru. Ne samo tam, kjer žive jugoslovanske kolonije, marveč tudi v drugih krajih so se vršile službe božje, ki so jim prisostvovali najodličnejši predstavniki. Posebno številno so bile spominke svečanosti v zavezniških državah.

V Pragi

Praga, 17. novembra. AA. Danes se je v tukajšnji pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda vršila svečana 40-dnevnica za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Žalni svečanosti so prisostvovali med drugim jugoslovanski poslanik in pooblaščen minister dr. Privislav Grisogoni s seboj poslanstvom. Šefi glavnih generalnih štabov držav Male antante generali Nedić, Krejčí in Antonescu s spremstvom vojaški atašeji tujih držav jugoslovanskega praslanskega študentja ter veliko število prebivalstva.

V Sofiji

Sofija, 17. novembra. AA. Jugoslovensko poslanstvo in jugoslovanska kolonija v Sofiji sta priredili danes dopoldne v cerkvi Sv. Nedelje parastos za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Parastosu so prisostvovali pooblaščen jugoslovanski poslanik Aleksandar Cincar - Marković s člani poslanstva in gospos, vojaški ataše generalštabni polkovnik Vasilije Petković z gospos, predednik bolgarske vlade Kimon Georgijev, vojni minister general Zlatev, notranji minister Milev, prvi adiutani kralja Borisja, general Panov, poveljnik sofijske garnizije, general Hristov, načelnik glavnega generalnega štaba general Georgijev in mnogo častnikov sofijske garnizije dalje bivši minister in predednik bolgarsko-inozemskega društva Dime Kazanov s člani društva, diplomatski zastopniki Francije, držav Male antante in Balkanskega sporazuma ter mnogi bolgarski javni delavci in politiki. Sofijski mitropolit Stefan je opravil cerkvene obrede. Po parastosu so predednik vlade Kimon Georgijev in vse druge uradne

osebnosti izrekle sožalnice pooblaščenemu ministru Aleksandru Cincar - Markoviću

V Atenah

Atene, 17. novembra. AA. Žalni svečanosti v tukajšnji ruski cerkvi za pokojnim kraljem Aleksandrom I. prisostvovali jugoslovanski poslanik v Atenah g. Hristić z gospos, knez Demidov s soprogo, osebe jugoslovanskega poslanstva v Atenah, člani jugoslovanske in ruske kolonije v Atenah in Pireju

V Varšavi

Varšava, 17. novembra. AA. V pravoslavni cerkvi je bila danes služba božja za pokojnega kralja Aleksandra I. ki jo je opravil vladika Sava ob številni asistenci in so ji prisostvovali jugoslovanski poslanik v Varšavi, Lazarević osebe poslanstva in mnogi številni prijatelji iz Jugoslavije.

V Ženevi

Ženeva, 17. novembra. AA. V ruski cerkvi je bila danes služba božja za pokojnega kralja Aleksandra I. ki jo je daroval ruski protijerej Orlov in so ji prisostvovali jugoslovanski stalni delegat pri DN dr. Fotić osebe jugoslovanske delegacije, člani jugoslovanske in ruske kolonije in mnoge ugledne osebnosti

V Parizu

Pariz, 17. novembra. AA. Danes se je v ruski cerkvi vršila 40-dnevnica za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Žalne svečanosti so se udeležili poslanik Miroslav Spaljković, vojaški ataše general Mihajlović osebe poslanstva in člani vojaške misije

ter mnogo članov jugoslovanske kolonije v Parizu. Obrede je opravil ruski mitropolit, na jektentije je pa odgovarjal zbor ruske cerkve Nj. Vse. knez Arsen zaradi bolezni ni mogel prisostvovati 40 dnevnici.

V Berlinu

Berlin, 17. novembra. AA. Danes je jugoslovensko poslanstvo priredilo v ruski cerkvi 40 dnevnico za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Žalni svečanosti je prisostvovalo vse osebe poslanstva s svetnikom Grašićem na čelu (Poslanik dr. Balugdić je na dopustu v Beogradu). Obrede je opravil episkop Tihon s tremi svečniki. 40 dnevnice se je udeležilo mnogo članov jugoslovanske in ruske kolonije v Berlinu.

V Rimu

Rim, 17. novembra. AA. Danes se je v tukajšnji ruski cerkvi vršila svečana 40-

dnevnica za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Parastosu so prisostvovali jugoslovanska poslanika pr. Kviralu in Vatikana z osebo obeh poslanstev ter člani jugoslovanske in ruske kolonije v Rimu

Na Dunaju

Dunaj, 17. novembra. AA. Danes ob 11. dopoldne se je v dunajski pravoslavni cerkvi sv. Save vršila svečana 40-dnevnica za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Cerkvene obrede je opravil paroh cerkve sv. Save dr. Stojaković. Razen vsega osebja kraljevega poslanstva s poslanikom Nastasijevićem in vojaškim odposlancem polkovnikom Miličevićem na čelu so se udeležili žalne svečanosti zastopniki vseh jugoslovanskih korporacij na Dunaju ter člani jugoslovanske kolonije. Cerkev je bila nabito polna.

Svečanosti v dravski banovini

V Ljubljani

Ob 40-dnevnici smrti Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, se je vršila danes dopoldne v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića žalna cerkvena spominska svečanost. Parastosu so se udeležili najodličnejši predstavniki naše javnosti: ban dr. Drago Marušić, podban dr. Otmar Pirkmajer, komandant divizije general Vladimir Cukavac, župan dr. Dinko Puc, prvi podstarosta SKJ Engelbert Gangl, šefi vseh državnih in banovinskih uradov, predstavniki avtonomnih uradov, korporacij ustanov in društev, oficirski zbor, zastopniki rezervnih oficirjev in mnogo narodnega občinstva.

Žalno obredo je opravil prota g. Djordje Budimir, sodeloval je tudi cerkveni pevski zbor Poleg oficijelnih predstavnikov se je udeležilo parastosu tudi veliko število ostale ljubljanske občinstva. Ob 10. je bila služba božja tudi v evangelijski cerkvi.

V Mariboru

Dopoldne je bila ob 10. v pravoslavni kapeli v Melju žalna služba božja. Parastosu se je udeležilo veliko število vernikov pravoslavne cerkve in tudi mnogo drugega občinstva. a navzočni so bili tudi predstavniki državnih in civilnih oblasti, med njimi mestni poveljnik general Hadžić. Cerkvene obrede je opravil prota Trbojević Samoupravni in državni uradi niso uradovali.

V Celju

Dopoldne je bila v pravoslavni cerkvi sv. Save liturgija z opolom Po cerkvenem obredu se je prota g. Čudić v lepem govoru spominjal smrti velikega vladarja. Cerkvene svečanosti so se udeležili predstavniki civilnih in vojaških oblastev in uradov, mestne in okoliške občine, šol, dru-

štev in korporacij, oficirski zbor in vojaška četa s polkovno zastavo ter mnogo občinstva.

V Zagrebu

Zagreb, 17. novembra. n. V Zagrebu je bil danes izredno svečan pomen za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Pomen je izvršil pravoslavni mitropolit Dostoj ob večji asistenci pravoslavne duhovščine najprej v pravoslavni cerkvi, kjer so peli svečane liturgije, nato pa pred glavnim kolo dvorom na kraju, kjer je bila izložena krsta s truplom pokojnega vladarja. Pomena se je udeležila velika množica ljudstva z zastopniki oblasti. S pesmijo »Večnaja pamjate, ki so jo zapeli zbori treh pevskih društev je bila žalna svečanost zaključena. Žalne svečanosti so se vršile danes tudi v grškokatoliški, evangelijski, starokatoliški cerkvi ter v židovski sinagogi.

Pa tudi po vseh drugih krajih savske, primorske in drinske banovine so se vršili svečani pomeni za pokojnega vladarja. Posebno veličastni sta bili žalni svečanosti v Sarajevu in Splitu.

Na Cetinju

Cetinje, 17. novembra. AA. V vsej zetški banovini so se vršile danes liturgije s parastosom za pokojnim Viteškim kraljem. Povsod se je zbrala velika množica ljudi, ki so toplo molili za dušni pokoj pokojnega vladarja.

Na Cetinju je opravil žalno svečanost mitropolit dr. Gavril ob asistenci vsega svečenstva. Po liturgiji je bil parastos, ki mu je prisostvovalo celokupno kmetstvo in mnogo kmetov iz cetinjske okolice. Vsi so prišli, da pomolijo za dušni pokoj pokojnega kralja-mučenika. Pred samostanom je stala častna četa, ki je na koncu parastosu oddala častno salvo.

Jevtić odpotoval v Ženevo

Zasedanje sveta Društva narodov za par dni odgodeno

Beograd, 17. novembra. M. Na nocojšnji seji ministrskega sveta, ki se je sestaj ob 18. uri pod predsedstvom g. Nikole Uzunovića, je zunanji minister g. Jevtić podal obširno poročilo o dosedanjih rezultatih preiskave o marsejskem atentatu in v zvezi s tem referiral o korakih, ki jih namerava storiti proti Društvu narodov. Ministrski svet je pozorno poslušal izvajanja zunanega ministra in soglasno odobril predlagano akcijo.

Beograd, 17. novembra. Zunanji minister Bogoljub Jevtić je z nocojšnjim simplonom odpotoval v Ženevo. Spre-

lja ga njegov kabinetni šef Vlada Marković. Zunanji minister Jevtić bo sodeloval kot šef jugoslovanske delegacije na izrednem zasedanju skupščine Društva narodov.

Ženeva, 17. novembra. AA. Predsednik sveta DN je odgodil izredno zasedanje sveta, ki bi imelo proučiti posaarska vprašanja. Za odgoditev je prošil baron Aloisi, predsednik odbora treh, da bo mogel dotlej izdelati poročilo, katero mu je nemogoče izdelati do 21. t. m. V poučenih krogih mislijo, da odgoditev ne bo šla preko 24. novembra.

Lavalov pogoj Italiji: sporazum z Jugoslavijo

Pred posetom Lavalu v Rimu se morajo pričeti pogajanja za sporazum z Jugoslavijo

Pariz, 17. novembra. 6. Francoski poslanik v Rimu de Chambrun, ki je večeraj spet odpotoval v Rim, je vzel s seboj odgovor francoske vlade na vprašanja in zahteve, ki jih je stavil Mussolini preko francoskega poslanika, ko se je odpravil iz Rima v Pariz. Na eno glavnih italijanskih želja je moral Qual d'Orsay odgovoriti negativno. Mussolini je želel, da bi se francosko-italijansko in italijansko-jugoslovensko vprašanje ločilo drugo od drugega. Francoska vlada pa je zavzela striktno stališče, da je francosko-italijansko zblizanje mogoče le, če se normalizirajo odnosi med Rimom in Beogradom. Francija pri tem ne želi igrati nikake posredovalne vloge, marveč pristaja na to, da se razgovori med Italijo in Jugoslavijo vodijo neposredno. O teh vprašanjih danes obširno razpravljajo. Matine, ki menijo, da so interesi Francije in Italije naravnato oboje državi da se uprejo nemški okupaciji, ki je prišla čez zati mir in se je na noben način v Avstriji in v Posararju Drnava naloga ki čaka francoskega poslanika v Rimu, pa je zblizanje med Italijo in Jugoslavijo, ki je ne-

posredno v zvezi s francosko-italijanskimi odnosi. Tudi ta problem dominira v Srednji Evropi in njegova rešitev je pogoj, da pride francoski zunanji minister Laval v Rim.

Kardinal Gaspari hudo obolel

Rim, 17. novembra. AA. Bivši državni tajnik svete stolice kardinal Gaspari je hudo obolel. Kardinal je star 72 let.

Vojvodinski kmetje plačujejo svoje dolge

Novi Sad, 17. novembra. n. Pri blagajni neke velike vojvodinske banke, ki je pred predlavitvijo zakona o zaščiti kmetov plačala med kmetičkim ljudstvom 12 milijonov dinarjev je bilo 15 in 16. t. m. na račun nruve obnove za kmetičke dolgeve doniranih nad 10 milijonov Din. Enako polvoljne vesti prihajajo tudi od drugih donarnih zavodov in Vojvodini in Sremu.

Francija je na strani Jugoslavije

Francoska vlada bo dosledno podpirala stališče Jugoslavije in podprla njeno akcijo za razčiščenje marsejskega zločina

Pariz, 17. novembra. r. Čim se je pričelo v politični javnosti govoriti o nameri jugoslovenske vlade, da v obliki spomenice zahteva od Društva narodov, naj dokončno reši vprašanje odgovornosti za marsejski zločin, so vsi politični krogi naglašali, da je tak korak vsekakor upravičen in da je to najmanj, kar lahko zahteva Jugoslavija po tragični izgubi svojega vladarja. Nekateri krogi pa so vendarle izrazili bojazn, da bi ta korak mogel izzvati motnje v izvestnih kombinacijah, ki so na najboljši poti k uspehu. Dasi o tem vprašanju še ni bil objavljen nikak uradni komunik, je mogoče nedvoumno ugotoviti, da bo francoska vlada odločno zastopala in branila jugoslovensko stališče, izraženo v noti Društva narodov. Jugoslavija more mirno računati na brezpogojno francosko pomoč. Eden izmed najočitnejših sodržnikov zunanjega ministra Lavalja je sredi novinarjev dejal:

Kakor v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na Srednjo Evropo, tako je tudi v tem vprašanju francoska politika docela istovetna s politiko Male antante. Kdor je nasprotnik Francije, to je jasno in o tem ni mogoče dvomiti. Kar se tiče jugoslovenske note, ki jo predložena Društva narodov, Jugoslavija lahko računa na podporo Francije. Francija se docela zaveda težke odgovornosti, ki zahteva tudi njo po strašni nesreči, v kateri se je znašla Jugoslavija. Tu ne gre le za Jugoslavijo, marveč prav tako za čast Francije. Mi razumemo neomajno željo Jugoslavije, da se do kraja pojasni zločin in nje-

gov izvor in sodimo, da je treba dati Jugoslaviji pravično zadoščenje. Francija bi želela le, da to vprašanje ne bi izzvalo kakih nasprotstev med Jugoslavijo in gotovimi njenimi sosedi, s katerimi bi mogla Jugoslavija vzpostaviti povolne odnose. Nesmiselno bi bilo gledati na to vprašanje misli na kako francosko nevtralnost. O tem ni niti govora. Francija je na strani Jugoslavije.

Kakšen razvoj bo doseglo vprašanje pred Društvom narodov, še ni mogoče reči nič gotovega. Toda vse kaže, da se jugoslovenska spomenica ne bo podrobno obravnavala že na sedanjem zasedanju Društva narodov. Po statutu Društva narodov je mogoče sprejeti dnevni red zasedanja samo, če za to glasuje večina članov. Če bo Jugoslavija zahtevala, naj se njena nota postavi takoj na dnevni red, bo to večino vsekakor dobila. V tem primeru se bo vršila o njeni spomenici krajša splošna diskusija, nato pa bo razprava odložena do januarkega zasedanja, na katerem se bo vsa zadeva podrobno proučila.

Češkoslovaška in Rumunija se pridružita koraku Jugoslavije

Zeneva, 17. novembra. š. Po informacijah ženevskih krogov se bosta koraku Jugoslavije pridružili tudi Češkoslovaška in Rumunija, ki bosta predložili svetu Društva narodov o istem vprašanju dve prav kratki note, v katerih bosta zavzeli enako stališče, kakor bo izraženo v jugoslovenski spomenici.

no kontinentalno vprašanje in bo zato sedaj tudi v Zenevi zavzela docela nevtralnno stališče. V vsakem primeru pa je treba dati Jugoslaviji zadoščenje ter doseči mirno likvidacijo te zadeve.

„Lepa Slovanka“ je pobegnila v Milan
Nica, 17. novembra. g. V zasledovanju skrivnostne „lepe Slovank“ Marije Vondraček, ki je v zvezi z marsejskim atentatom, je policija ugotovila, da je Vondračekova prekorčila italijansko-francosko mejo pri Fontaneu v družbi neke druge ženske. Izkazala se je z danskim potnim listom. Avto z obema ženskama je odšel v smeri proti Milanu. Številka voza je bila sporočena italijanski policiji zaradi nadaljnjega zasledovanja.

Še štirje teroristi pod ključem

Berlin, 17. novembra. p. Na podlagi dokazov jugoslovenskih oblasti in rezultatov preiskave v Nemčiji proti teroristom je nemška policija aretirala tri znane emigrante, ki so se edini ostali v Nemčiji po marsejskem atentatu. Aretirani so bili novinar Slavko Cihlar, študent Mladen Lorković in Cihlarjeva žena Valika. Odredbo za aretacijo je podpisal sam predsednik pruske vlade Göring.

Kakor znano, sta bila Cihlar in Lorković po atentatu takoj zadržani, a so ju spet izpustili iz policijskih zaporov, ker policija ni imela zadostnih dokazov proti njima. Cihlarjeva žena in Lorković sta bila aretirana sredi v Berlinu, Slavko Cihlar pa danes v Goslaru, kjer se vrši nemški kmečki kongres in kjer se je mudil kot poročevalec neke tuje novinske agencije.

Ločeno od ostale nemške policije je vodil preiskavo v Kölnu neki višji nemški policijski komisar. Ta je v Kölnu aretiriral emigranta dr. Crniča, ki je imel ponarejen madžarski potni list na ime Alfred Klajč.

O aretirani Valiki Cihlarjevi sumijo, da je ona »misteriozna plavalaske«, ki je atentatorjem prinesla orožje in o kateri so listi v zadnjem času toliko poročali.

DR. EUGEN NEUWIRTH,
kopališče Pistyan, piše:

navadna hrana civiliziranega človeka je nedostojna, ker se s presnavljanjem odstranjujejo metale soli in vitamini. Vsakdanja hrana, ki sestoji iz mesa, krompirja, kruha, testa in sladkorja, absolutno ne zadostuje potrebam organizma. To hrano je treba dopolniti z mlekom, moko, sadjem in jecji, torej: beljakovino, metalnimi solmi in vitamini.

FLORIDA

vsebuje 50% rastlinske beljakovine, 70% metalnih soli in vse vitamine. Florida dopolnjuje človeško hrano na idealen način.

Incident med Italijo in Abesinijo

Rim, 17. novembra. g. »Giornale d'Italia« poroča iz Ascare v Eritreji: V pretekli noči je nekaj oboroženih Abesincev napadlo italijanski konzulat v Gondaru v severni Abesiniji. Napadalcu so z orožjem v rokah udili na vrta. Na pomoč so bile poklicane italijanske kolonialne čete, ki so pridružene konzulatu za stražo, nakar je prišlo do streljanja. Napadalcu so bili poginili v beg. Na italijanski strani je bil en mož ubit, dva pa ranjena. Italijanska vlada je naročila svojemu poslaniku v Abebi, naj zahteva od abesinske vlade takojšnjo reparacijo.

Kongres nemških kmetov

Berlin, 17. novembra. AA. Predsednik osrednje organizacije nemških kmetov Darr je sredi sprejel odpisane francoskih, angleških, poljskih, danskih, madžarskih, češkoslovaških, norveških in letonskih kmetov, ki so se udeležili kot gosti drugega vsenemskega kmečkega kongresa v Goslarju. Prisoten je bil tudi zastopnik mednarodnega urada za delo. Darr je imel na svoje goste nagovor, v katerem je med drugim dejal, da bi morala vsaka država v interesu splošnega ozdravljenja svetovnega gospodarstva javno in odkrito objaviti ukrepe, ki jih namerava izdati za izboljšanje svojega gospodarstva. Tako bi prevladalo prepričanje, da skušajo posamezne države doseči isti cilj samo z različnimi sredstvi.

Londonski pomorski razgovori na mrtvi točki

Washington, 17. novembra. AA. Pomočnik zunanjega ministra Philips je sredi izjavil, da so londonski pomorski razgovori prišli na mrtvo točko. Velika Britanija je že poslala Washingtonu vprašanje o morebitnem posebnem sodelovanju med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami v pomorskih vprašanjih za primer, da bi Japonska trdovratno vztrajala pri svojih zahtevah.

Češnje drugi dozorele

Solija, 17. novembra. w. Kakor poročajo iz Burgasa ob Črnem morju, so tamkaj imeli letos nenavaden naraven prizor. Številne češnje, ki so začele pred mesecem in pol cveteti, so zaradi solnčnega in milega jesenskega vremena obradile tudi sad, ki je zdaj večinoma tudi dozorel in ga že obirajo. Tudi najetarejši ljudje v Burgasu se ne spominjajo slične igre narave.

Strela ubila 61 ljudi

East - London, 17. novembra. w. Blizu rtiča Dobre nade je strela ubila v naselbini Clerksbury 61 domačinov. Mnogi se je zatela pred nevihto v neko koč, kamor je udarila strela.

Napredovanje

Beograd, 17. novembra. AA. V višjo skupino je napredoval načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banški upravi dravske banovine v Ljubljani dr. Ernest Mayer, dosejal zdravstveni inšpektor istega oddelka.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Ponovno bo oblakno in hladneje. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Deloma in popolnoma manj oblakno, v splošnem milo vreme.

Dosetite 2. razstavo sarajevskih preprog

V LJUBLJANI, ŠELENBURGOVA ULICA šte. 7, 11. nadstropje

Razstava je otvorena vključno do torka, dne 20. t. m.
Prodajamo na 24 mesečne obroke
Kr. banovinska tkalnica preprog, Sarajevo

Schuschnigg v Rimu

Kakor na konferenci z Gömbösom, bo Mussolini tudi na sestanku z avstrijskim kancelarjem razpravljaval o posledicah marsejskega atentata

Rim, 17. novembra. k. Sredi ob 20. uri so se pripeljali v Rim avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg, zunanji minister dr. Berger-Waldenegg in več višjih funkcionarjev avstrijskega zunanjega in trgovinskega ministrstva. Na postaji so jih sprejeli ministrski predsednik Mussolini s funkcionarji italijanskega ministrstva predsedstva in zunanjega ministrstva ter diplomatski zastopniki Madžarske in Avstrije pri Kviralu in Vatikanu.

Listi izrekajo v daljših uvodnih dohodilicah avstrijskemu zveznemu kancelarju in poudarjajo pomen njegovega prvega uradnega poseta v Rimu. V splošnem naglašajo predvsem tri momente:

1) Razgovori naj ponovno ugotovijo neodvisnost avstrijske države, ki naj ne dobi značaja vazalne države ali države pod kakim protektoratom. Popolna neodvisnost avstrijske zvezne države je bila že od vsega početka v interesih fašističnega režima in na njej stoji že pogodba o prijateljstvu in koncilijaciji, ki je bila sklenjena med Rimom in Dunajem meseca februarja 1930, pa tudi rimski protokoli, podpisani letos meseca marca.

2) Schuschnigg in Mussolini bosta skušala spravi svoje misli in namere v sklad z najnovejšim položajem v Srednji Evropi,

na katerega so poslednji dramatični dogodki in vse mogoče politične akcije ene ali druge države v zadnjih dneh tako odločno vplivale, da ga je treba presoditi in oceniti z vso resnostjo.

3) Urediti bo treba gospodarske probleme, ki neposredno zadevajo le Avstrijo in Italijo. Razgovori v Rimu naj bi postali uvod k širši akciji, ki se bo pričela konec meseca, ko prispe v Rim posebna delegacija avstrijskih strokovnjakov z novimi praktičnimi pobudami za izvedbo marčnih protokolov.

Prvi razgovor

Rim, 17. novembra. AA. Danes dopoldne so se začeli v Beneški palači prvi uradni razgovori med predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in avstrijskim kancelarjem dr. Schuschniggom, ki so trajali do 13. ure.

Pred konferenco je kancelar Schuschnigg v spremstvu zunanjega ministra dr. Berger-Waldenega obiskal grob Neznane junaka in grobnico italijanskega kraljevskega doma.

Po razgovoru z Mussolinijem je odšel dr. Schuschnigg v Vatikan in si ogledal vatičansko mesto. Papež ga bo sprejel v ponedeljek.

Nova imenovanja učiteljev in učiteljic

Beograd, 17. novembra. r. Z odlokom ministrstva prosvete so postavljene za učitelje naslednje učiteljske abiturientke:

Antonič Katica v Male Poljane (sred. doljenlandski), Arko Marija v Tišino (murskosoboški), Bizjan Valentina v Selce (kranjski), Božič Frančiška v Verdren (kočevski), Bračko Angela v Gornjo Radgono, Budja Angela v Slov. Bistrico, Čijan Nada v Stogovce (ljutomerski), Čuznar Albina v Ruše, Čuk Matilda v Henino (laški), Dougan Ana v Sv. Miklavžu pri Ormožu (ptujski), Duh Kristina v Doležljah (doljenlandski), Erbežnik Franja v Fara vas (kočevski), Erbežnik Valentina v Črešnjec (metliški), Fele Stefanija v Griblice (črnomeljki).

Feldin Margareta v Lokovec (laški), Finguš Marija v Sv. Juriju ob Ščavnici (ljutomerski), Gaber Breda v Sv. Joštu (Ljubljana-okolica), Gaiser Bogovojka v Krško, Germek Nada v Sv. Križu (litjski), Golež Anica na Sladko goro (šmarnski), Gorjup Olga v Svibno (kranjski), Gregoretič Doroteja v Apače (ljutomerski), Gregoretič Stana v Sv. Lovrencu v Slov. goricah (ptujski), Grile Julijana v Sovodnje (kranjski), Grohler Gizela v Knežjo vas (novomeški), Hafner Alojzija v Senovo (brežiški).

Hojš Ivana v Sv. Jurij ob Ščavnici (ljutomerski), Horvatič Marija v Krško, Hlad Zora v Safarsko (ljutomerski), Hvalec Jožica v Skale (slovenjegrajski), Iglič Aida v Rako (kranjski), Jamnik Ivana v Javorje (litjski), Jamnik Hilda v Kebelj (konjski), Jančič Frančiška v Novo cerkev (ptujski), Jančič Zora na Sveto planino (litjski), Jekl Justina v Zavre (ptujski), Jenčič Valerija v Petroče (murskosoboški), Jenko Lidija v Knežjo vas (novomeški).

Jeras Božena v Komendo (kranjski), Jerin Stanislava v Tržišče (kranjski), Kalan Ana v Razbor (laški), Kavčič Gabrijela v Središče (ptujski), Kas Jožica v Črešnjec (konjski), Knez Julijana na Gornjo Ponikvo (celjski), Kočevar Marija v Bojance (metliški), Kolšek Sonja v Hrastrnik, Komelj Olga v št. Janž (kranjski), Kos Rozalija v Malo nedeljo (ljutomerski), Lavrič Ljudmila v Cerknico (lokaški), Legiša Slavka v Sv. Marku (ptujski), Lužar Ljudmila v Sv. Marjeti (ptujski).

Malovrh Jožica v Gosd (kranjski), Moravšek Zora v Hrastrnik, Mazgon Magdalena v Žusem (šmarnski), Mažera Friderika v Prihovo (konjski), Medved Stanislava v Šmartno pri Tuhinju (kranjski), Merhar Stanislava v Železniki (kranjski), Meteln Veronika v Kal (laški), Metelko Olga v Catež (brežiški), Merkuš Alica v Loko pri Zasu (šmarnski), Moser Julija v Negovo (ljutomerski), Mohorič Jožefa v Sv. Bojlenku (ptujski).

Nepuzljan Vjekimira v Bohinj (sred. doljenlandski), Novak Stanislava v Stranje (kranjski), Oset Zora v Loko pri Sv. Juriju ob Taboru (celjski), Petek Vera v št. Jurij ob juž. žel., Podboj Julijana v Žazar (Ljubljana-okolica), Prah Adela v Sv. Trojici v Slov. goricah (Maribor levi breg), Prisan Helena v Novo šifor (gornjegrajski), Rus Marija v Ribnico, Robida Marija v Veliko Kostovnico (litjski), Romih Alojzija v Topolščico (slovenjegrajski).

Sitar Marija v Sv. Andraž v Halozah (ptujski), Susman Angela v Virštanj (šmarnski), Skaza Hilda v Sv. Tomažu (ptujski), Stritar Bogdana v Sv. Duhu na Stari gori (ljutomerski), Šetina Danica v Peče (kranjski), Šetina Vida v Radovico (metliški), Šorli Elizabeta v Sinji vrh (črnomeljki), Švalj Josipina v Pečice (brežiški), Štrukelj Ljudmila v Šmartno (slovenjegrajski), Šurla Marija v Ajdovec (na. vomeški).

Tičar Sonja v Sv. Juriju (murskosoboški), Tofant Alica v Gomilsko (celjski), Trošt Klodija v Limbuš (Maribor d. br.), Urbančič Rozalija v Sv. Vidu (ptujski), Urbančič Terezija v Planino (črnomeljki), Uračič Justina v Plešivec (slovenjegrajski), Vales Nada v Knežjo vas (novomeški), Verbič Anuša v Luče (gornjegrajski), Vič Dora v Kropivnik (murskosoboški), Vračina Elizabeta v Sv. Joštu (Ljubljana-okolica), Verhovnik Pavla v Cerkovno (ptujski), Vračič Ana v Vel. Kostovnico (ptujski).

(litjski), Vrečko Marta v Virštanj (šmarnski).

Zamuda Ljudmila v Stogovce (ljutomerski), Zemljak Stana v Podkraj (kranjski), Zorčič Marica v Sv. Urbanu (ptujski), Žihaver Avgusta v Sv. Florjanu pri Rogatcu (šmarnski), Žugon Ljudmila v Dobje (šmarnski), Šimerl Gizela v Marenberg (dravogrski), Zakrajšek Nada v Rožni dol (črnomeljki), Poderžaj Justina v Dolno Lendavo.

Premeščeni učitelji in učiteljice

Beograd, 17. novembra. r. Z ukazom kraljevega namestništva so premeščeni po potrebi službe naslednji učitelji in učiteljice: Nagl Evgen od Sv. Primoža v Domaniševce (sred. Murska Sobota), Uhlif Marija iz Bohinjske Bistrice v Komendo (sred. kamniški), Dobrček Karel iz Pilštajna v Prevalje, Križaj Ivan iz Cirkovec v Sv. Barbari v Halozah (ptujski), Ličar Pavla iz Kostanjevice v Rako (kranjski), Pahor Marija od Sv. Roka ob Sotli v Pristavo (šmarnski), Vidmar Olga iz Laškega k Sv. Jedrti (laški).

Z odlokom ministrstva prosvete so po potrebi službe premeščeni: Bezjak Josip iz Črešnjec v Lipo (doljenlandski), Drovnik Božidar iz Belih vod v Zavodno (slovenjegrajski), German Rihard iz Dravograda v Črno (dravogrski), Košutnik Roman iz Majšperke v Sv. Marjeti pod Ptujem (ptujski), Matoh Terezija iz Trebnjeva v Škocjan (kranjski), Majnik Marija iz Mute v Remšnik (dravogrski), Ogrin Terezija iz Starega brega v Struze (kočevski), Peterca Aleksander iz Kranjske gore v Rajhenau (kočevski).

Sveglj Stefan iz Beltincev v Peteševce (doljenlandski), Sercejl Ana iz Žužemberka v Dobovo (brežiški), Šemrl Cirila iz Križ v Veliko dolino (kranjski), Spindler Dušan iz Gornjega grada v Mozirje (gornjegrajski), Fajon Rudolf iz Ptujske gore k Sv. Barbari v Halozah (ptujski), Gabrovac Avgust iz Genterovec v Benico (doljenlandski), Jančič Josip iz Kostanjevice v Buševci vas (kranjski), Košorok Josip iz Laz v Bloke (lokaški), Kimovec Franc iz Gornje šumice v Podgrad (novomeški).

Lamplj Ivan iz Poljan v Martini vrh (kranjski), Lavrač Bogomila iz Dola v Jur. kloster (laški), Mačnus Ema iz Ptuja v Hajdino (ptujski), Mivšek Jožef s Ponikve v Loko pri Zasu (šmarnski), Novak Matilda iz Prevorja k Sv. Emi (šmarnski), Purkec Emilija s Spodnje Poljskave na Ptujsko goro (ptujski), Pihler Vera iz Stranje v Marenberg (dravogrski), Ponikvar Stanislav iz Zagorja ob Savi v Prežganje (laški), Podbevšek Stefanija v Barja v Sostro (Ljubljana-okolica), Ravbar Marija iz Črešnjec v Zamostje (doljenlandski), Ravbar Hinko iz Dole v Savi v Svetli potok (kočevski), Šuler Stanislav iz Dobove v Stari trg (lokaški), Viher Miroslav iz Doline v Pince (doljenlandski), Zorjan Justina iz Žič k Sv. Pavlu pri Prebodu (celjski).

Dalje je bilo nekaj učiteljev in učiteljic premeščenih na lastno prošnjo, več dose. danjih kontraktualnih učiteljev in učiteljic pa je bilo stalno nastavljenih.

Novi učiteljice

Beograd, 17. novembra. r. Z odlokom prosvetnega ministrstva so sprejeli v državno službo kot učiteljice naslednji učiteljske abiturientke: Perko Franc v Store (sred. celjski), Rauter Janez v Kapco (sred. doljenlandski), Grčič Svetko v Solčavo (gornjegrajski), Medved Anton v Ruše (Maribor desni breg), Berčič Andrej v Javorje (Ljubljana - okolica), Božiček Edmund v Griže (celjski), Brus Boris v Podlino (Ljubljana - okolica), Vuk Anton k Sv. Emi (šmarnski), Pucko Janko v Holizo (doljenlandski), Zupan Valentin na Bled, Levstak Marian k Sv. Tomažu v Slov. goricah (ptujski), Dovžan Franc v Griže (celjski), Kenc Josip v Maribor Snežno (Maribor levi breg), Škulj Edvard v Pilštajn (šmarnski), Štrukelj Stanislav v Cerknico (lokaški), Rak Evald v Limbuš (Maribor desni breg).

Društvo narodov naj izvrši svojo dolžnost

Marsejski zločin ne sme trohneti v arhivu ženevske institucije

Pariz, 17. novembra. r. Vsi francoski listi se obirajo bavijo z jugoslovensko noto Društva narodov. Naglašajo popolno solidarnost Francije, Male antante in Balkanske zveze, poudarjajo, da je korak jugoslovenske vlade docela upravičen.

»Figaro« pravi med drugim:

Odgovornost za marsejski atentat je težak in mučen problem, ki ga je za vsako ceno treba rešiti. V tej stvari je potrebna odločnost. Zakaj vlada brez dvoma ne sme dovoliti, da bi šel marsejski zločin v arhiv kot navaden poulični zločin. Jugoslavija zahteva, da se marsejski dogodki popolnoma razčistijo in njena zahteva je popolnoma upravičena. Toda obenem so vse države in vsi narodi zainteresirani, da se onemogočijo slični strašni zločini, ki ogrožajo mir ne samo na Balkanu, temveč v vsej Evropi. Društvo narodov je ustanova, ki ima nalogo, deliti mednarodno pravico; to svojo dolžnost mora izpolniti.

do konca tudi v današnjih okoliščinah. Društvo narodov mora to storiti tem bolj, ker mora gledati, da se ne ponovijo dogodki leta 1914.

»Echo de Paris« pravi, da so se v Zenevi že pričeli običajni manevri, da bi se zadeva izgubila v pesku. Gotovi krogi hočejo jugoslovensko pritožbo vzeti enostavno na znanje nato pa jo oddati. Toda to ni postopanje, ki ga žele Jugoslavija, Francija in vsa Mala antanta. Po njihovem naziranju je bistvene važnosti, da se napravi konec kampanje za teritorialno revizijo mirovnih pogodb kariti edino revizijska kampanja je dala teroristom pogum za njihove podvige. Zaradi tega ne smemo trpeti nobenih manevrov za odvračanje, temveč moramo izvajati zadnje posledice, t. j. demaskirati vse one, ki pripravljajo nemire ter defansko stanje razkriti pred očmi vsega sveta.

Razburjenje v Budimpešti

Z novim obrekovanjem Jugoslavije bi se radi oprali težkih obtožb

Budimpešta, 17. novembra. d. Vest, da bo svetu Društva narodov v zvezi z marsejskim atentatom predložena jugoslovenska spomenica, ki naj neoporečno dokaže odgovornost za ta zločin, je izzvala v Budimpešti veliko razburjenje. Madžarski politični krogi si na vse mogoče načine prizadevajo najti izhod iz zagate in so že organizirali obrambno akcijo. Češ da se Madžarski godi huda krivica. To potrjujejo tudi že budimpeštanski listi. Tako pravi »Pester Lloyd«, da namerava Mala antanta na podlagi iz trte izvitke obrekovanja izzvati v Zenevi inkvizicijsko postopanje proti Madžarski.

Beograd, 17. novembra. r. Kakor znano, so madžarske oblasti v poslednjih mesecih izvajale velik pritisk na prebivalstvo, ki je jugoslovenskega pokolenja da bi se pridružilo ustašem, ki so delovali v proslulih taboriščih vzdolž jugoslovenske meje. Ker

pa so se ljudje spontano upirali zahtevam madžarskih policijskih organov, so jih pričele madžarske oblasti preganjati in mnogi ljudi je moralo kar nenadoma zapustiti svoje domove in se izseliti v Jugoslavijo. Da bi to skrajno barbarsko postopanje opravičili, so sedaj madžarski in po njih tudi nekateri avstrijski in italijanski listi, med njimi »Magyar Ország«, »Budapesti Hírlap«, »Nemzeti Ujság«, »Pesti Napló«, »Giornale d'Italia« in drugi pričeli širiti vesti, da so jugoslovenske oblasti pregale z jugoslovenskega ozemlja na Madžarsko mnogo jugoslovenskih državljanov madžarskega porekla. Vse te vesti so tendenciozne in neutemeljene. Jugoslovenske oblasti so sicer res izgnale iz države nekaj madžarskih državljanov, toda le take, ki niso imeli v redu svojih potnih listov in nekaj izjemskih nameščencev, katerih dovoljenje za bivanje v državi je poteklo.

Kaj bosta storili Italija in Madžarska

V Rimu so se dozdevno omejili na politično čakanje, v Budimpešti pa še ne vedo, kako bi se izmazali

Pariz, 17. novembra. AA. »Action Française« piše v zvezi z jugoslovensko demaršo v Zenevi: Ureditve razmerja med Francijo in Italijo ni odvisna od statuta Italije v Tunisu in od izpremembe libijskih meja. To vprašanje je v glavnem odvisno od razmerja med Francijo in Italijo na eni in Italijo in Jugoslavijo na drugi strani. Drugega problema ni. Toda Italija še ni prekinila vseh zvez z Madžarsko. Tudi je predsednik madžarske vlade general Gömbös prišel v Rim neposredno po marsejskem dogodku. Vidi se torej da se italijanska politika nasproti Madžarski ni prav nič izpremenila, in iz tega se more sklepati, da se tudi odnošaji med Italijo in Jugoslavijo niso popravili. Saji se znano, da Italija podpira madžarski revizionizem. Mussolini je zavzel stališče čakanja. Nofe se angažirati, ker se ne želi v naprej kompromitirati.

Tudi »Jours« se obirajo bavi s tem vprašanjem in pravi med drugim: Beograd je trdno odločen terjati pravico pred sodiščem veselih zbranih v Zenevi. Kdo bi tudi mogel Jugoslavijo odreči pravico da zahteva mogočno zadoščenje ki ga imperativno terja »jugoslovenska javnost?« Ko bo objavljena obtožnica v Zenevi, se bo iz ne jasno videlo, koliko je Madžarska sodelovala pri pripravah za zločinsko akcijo in kakšne raču-

Angleži ostanejo nevtralni

London, 17. novembra. p. O jugoslovenski spomenici Društva narodov so objavili danes daljše komentarje tudi angleški listi »Daily Telegraph« pravi, da je jugoslovenska spomenica izzvala tudi v Londonu veliko zanimanje. List ugotavlja, da je za vsako ceno potrebno, da se razčisti ozadje marsejskega zločina in da se ugotovijo vse odgovornosti. Istočasno pa je potrebno zmereno postopanje, da se ne bi izzvale nove mednarodne komplikacije. »Times« pravi, da se Anglija toče angažirati za nobe.

Naši kraji in ljudje

Bolgarska turneja pevskega zbora Glasbene Matice

Odhod pevskega zbora »Glasbene Matice« 22. t. m. zvečer. Koncerti v Sofiji, Plovdivu, Stari Zagori, Trnovem, Varni, Sumnu, Rusah in Plevni. Prvikrat velika Adamičeva bolgarska balada »Smrt carja Samuela«. Bolgari pripravljajo iskren in tople sprejem.

Ljubljana, 17. novembra. Marljivo pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske je v dobi po prevratu priredil že večje število koncertnih turnej, manjših in večjih, ki jih je vsakokrat izvedel toliko po svoji organizatorni kakor tudi po svoji umetniški strani z izredno velikim uspehom. Matični zbor je povsod zapustil najboljše vtise in obenem s tem napravil za slovensko in jugoslovansko pesem in kulturo najučinkovitejšo propagando. Na svojih turnejah je Matični zbor često prišel v cele zemeljske predele, kjer so tamonjni narod in celo inteligencija in javni funkcionarji komaj vedeli, da eksistira v severozahodnem delu svobodne Jugoslavije majhen, a čil in čvrst rod z zelo razvito kulturo in posebno skrbno negovano umetno in narodno pesmijo.

Zborovodja, direktor opere dr. Mirko Polić

Tako so posebno v početku odlične francoske turnee leta 1928 tamonjni ljudje izpraševali, odkod prihaja tako odlični pevski zbor, kakršen je Matični in so ga imeli za češkoslovaškega, dokler se ni po prvih trifalnih nastopih, posebno po zmagoslavju koncertu v pariški Sorboni, kmalo francoska javnost orientirala, da so to Slovenci iz zavezniške Jugoslavije in jim prirejale tople ovacije. Pred francosko turnejo je bil Matični zbor na Češkoslovaškem in na Poljskem, kjer je povsod žel največje trumfne in bil povsod najtopleje sprejet. Kaže ponovno vzbuditi spomin na sodbo, ki so jo izrekli najodličnejši češkoslovaški glasbeni strokovnjaki, ki so z intenzivno pozornostjo sledili umetniškemu izvajanju Matičnih pevcev in ga primerjali z izvajanjem najodličnejših češkoslovaških zborov, pri čemer niso mogli v absolutnem oziru dovolj prehaliti petje Matičnega zbora. Leta 1920 je Matični zbor priredil daljšo turnejo po glavnih mestih Jugoslavije, tako da ima od tedaj naš zbor najboljše sloves po vseh pokrajinah široke domovine. Razen tega je Matični zbor ponovno šel na pot in priredil večje koncerte, tako za časa koroškega plebiscita ob Vrbskem jezeru in v Borovljah, in nedavno tega v Beogradu in Zagrebu.

Sedaj se pa pripravlja pevski zbor »Glasbene Matice« na daljšo koncertno turnejo po Bolgariji. Na to turnejo je Matični zbor prejel vabilo od »Suzuja bigarskih narodnih horov« (od Zveze bolgarskih narodnih pevskih zborov). Vabilo je o minilih Binkoštih prinesel v Ljubljano osebo najznamenitejši bolgarski muzikolog, profesor bolgarske muzike akademiki dr. Brašovnov. Temu ljubeznivemu povabilu od najbolj poklicane bolgarske strani se ni mogel pevski zbor Glasbene Matice ubraniti in se je odločil, da krene na pot v krasno državo naših vzhodnih južno-slovenskih bratov, tem prej, ker ima za to pot zagotovljeno tudi soglasje vseh poklicanih domačih faktorjev. Odhod Matičnega zbora je določen na torek 22. t. m. ob 8. uri zvečer z beograjskim brzdavkom. Pot pojde preko Beograda do jugoslovanske obmejne postaje Caribroda in potem preko bolgarske obmejne postaje Dragomir v Sofijo, kjer dospje zbor v sredo 21. t. m. ob 11. uri zvečer v Sofijo. V Beograd prispe v sredo zjutraj ob 7. uri in nadaljuje potem pot opoldne. V tem razdobju pojde močna deputacija Matičnega zbora, najmanj 20 pevcev in pevk, v Oplenac, da se tam imenom »Glasbene Matice« pokloni manom viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja in položi venec na njegov grob. Deputacija se potem ob povratku iz Oplenca in Topole pridruži zboru v postaji Mladenovac. Rad bi bil krenil ves zbor korporativno na kraljev grob v Oplenac, vendar je moral žal to opustiti radi pomanjkanja zadostnih prevoznih sredstev v tako kratko odmerjenem času od enega vlaka do drugega.

V Bolgariji bo pevski zbor Glasbene Matice priredil koncerte v naslednjih krajih: prvi koncert bo v Sofiji v četrtek, dne 22. t. m. zvečer v dvorani Vojenega kluba. Po tem bodo sledili: Plovdiv, Stara Zagora, Trnovo, Varna ob Crnem morju, Sumen, Ruse in Plevni. Na narodni praznik v soboto 1. decembra bo zadnji koncert v Plevni, v nedeljo si bodo izletniki ogledali tamonjne zanimivosti iz rusko-turško osvobodilne vojne. V noči od nedelje na ponedeljek pa nastopijo svojo pot domov in prispejo v Ljubljano v torek 4. decembra ob 10. dopoldne. Vsa turneja bo torej trajala skoro točno 14 dni. Turneja je v posameznih krajih dobro pripravljena in spet, kakor vsakokrat, izborna organizirana. Saj je dovolj, če povemo, da je turneja tudi tokrat pripravil in do zadnje podrobnosti skrbno proučil in uredil znani naš organizator, ravnatelj Mahkota, ki bo obenem tudi potni maršal. Ni tedaj čudno, če bodo Matičarji krenili lahkih src na dolgo, trudapolno, a zanimivo pot.

Umetniško vodstvo turneje je v rokah priznanega zborovodje, ravnatelja opere g. Mirka Polića, ki je v veliko ljubeznijo in z globokim razumevanjem našadiral ves turnejski program in ki bo tudi vodil vse koncerte na Bolgarskem. Turnejski mešani pevski zbor Glasbene Matice bo štel 90 pev-

cev in pevk. Program koncertov je izbran z veliko skrbnostjo; obsega naše najboljše slovenske in jugoslovanske umetne zore in narodne pesmi. Prvič bo na turneji izvajana najobširnejša vokalna skladba skladatelja Emila Adamiča: mešani zbor z baritonim solom »Smrt carja Samuela«, ki jo je napisal nalašč za to turnejo na besede pesnika Josipa Krilana. Ta skladba je ena naših redkih slovenskih balad. Besedilo se je v 80 letih močno deklamiralo po naših narodnih prireditvah. Prvič se bodo tudi peke »Svatske pesmi«, ciklus belokranjskih narodnih, prirejenih za mešani zbor po skladatelju Mateju Tomcu. Ta skladba je nekaka slovenska rukovet v koncertni obliki po načinu Mokranjčevih rukovetov, kot jih doslej še nismo imeli. Nadaljnji skladatelji, ki bodo zastopani na turnejskih koncertih, so: Gallus, Adamič, Lajovic, Ostre, Gotovac, Stolcer-Slavenski, narodne pesmi pa v priredbah Mateja Hubada, Tomca in Mokranjca. Tako bo dal koncertni program kratek, sintetičen pregled slovenske in jugoslovanske umetne in narodne pesmi od najstarejše dobe glasbene literature do najmodernejših skladateljev.

Matični zbor je torej dobro pripravljen v umetniškem kakor tudi v tehničnem-organizatornem pogledu. Kakor izhaja iz raznih poročil in dopisov bolgarskih organizacij in posameznikov, vlada tam precejšnje zanimanje za Matične koncerte in se povsod pripravljajo na tople sprejem Matičarjev. Mi jim pa želimo srečno pot, mnogo uspehov in dober povratek!

V zvezi s pohodom pevskega zbora Glasbene Matice na Bolgarsko smo prejeli v zadnjem trenutku, ko je bil že stavljen gornji članek, naslednje poročilo iz Sofije:

Odkar je najavljen prihod pevskega zbora Glasbene Matice iz Ljubljane na Bolgarsko, vlada ne samo v glasbenih krogih, nego tudi v celokupni bolgarski javnosti veliko zanimanje za gostovanje tega zbora, ki je dosegel že izredno mnogo in najbolj uspehov v inozemstvu in v domovini. V zvezi s tem že več dni posvečuje skoro ves bolgarski tisk najlepše članke Glasbeni Matice. Posebno zanimiv je članek lista »Novi dnik«, ki med drugim pravi: Srečno započeto delo spoznavanja umetnosti se mora nadaljevati vedno in vedno, dokler se ne bo posrečilo doseči popolno zblizanje z vsemi bratskimi narodi Jugoslavije. Dočim smo v prošli sezoni izmenjevali umetnike in pevске zore z Beogradom in Zagrebom, bomo imeli v tej sezoni obisk pevskega zbora Glasbene Matice.

Alpinistično šolo dobimo

Pomen alpinizma za samovrzojo poedinca in s tem koristi za vsa družbo je danes splošno poznan in priznan. V tesnem obveščanju z naravo, često tudi v borbi z njo se izbrusi značaj alpinista, okrepi njegova volja. Plemenitost in odločnost sta najvišji odliki pravega alpinista.

Toda težka je pot, ki jo nastopi mlad, za planine navdušen turist, preden doseže cilj, preden postane — alpinist. Redki so oni, ki pridejo že spočetka v roke izkušene planinca in pridobe od njega to, kar potrebujejo: idejo alpinizma in tehnično znanje. Navadno se mora začeti, ki ga žene v naravo notranji imperativ, do vsega tega dokopati sam z velikimi gmotnimi in časovnimi izgubami. Neredko trpi pri takih idejnih plat, žal mnogi tudi omahnejo prežgajati v smrt baš zaradi nepopolnega znanja alpinistične tehnike.

Vseh teh dejstev se dobro zavedata Turistovski klub »Skala« in Slovensko planinsko društvo. Da se omejijo nesreče v planinah, ki jim je vzrok pomanjkljivo tehnično znanje, obenem pa, da se čim bolj razširi ideja alpinizma, se je TK »Skala«, kateremu je SPD s popolnim razumevanjem obljubilo vsi pomoči, odločil, da ustanovi z novim letom v Ljubljani stalno javno alpinistično šolo, v kateri bo dobil lahko vsak, zlasti mlajši planinca, ki stopajo pravkar v samostojno alpinistično življenje, vsi potrebno tehnično in idejno izobrazbo.

Plazovje v soteski šibeniku

Katastrofa je uničila dve domačiji, dvema drugima kmetoma je napravila veliko škodo

Celje, 17. novembra. Po jesenskih nalivih je zadela, kakor smo že poročali, strašna katastrofa soteske šibenik pri St. Juriju pri Celju. Skozi to slikovito sotesko se je v letošnji pomladi nadaljevala gradnja ceste St. Jurij-Sv. Jakob-Rebre-St. Rupert.

Že v torek si je ogledal katastrofo na licu mesta sreski podnačelnik g. Svetina s člani sreskega cestnega odbora. Zupanstvo je takoj odredilo izredni občinski kuluk za reševanje kakor tudi za varovanje potoka Kozarice, ker je bila nevarnost, da plaz zajeti potok, kar bi imelo v gornjem delu doline nedolgodne posledice. Plaz se je zaenkrat ustavil in je upati, da trenutno ne bo prišlo do nadaljnjih nesreč. Ljudje, ki so pozvani na kuluk, so izpod ruševin rešili, kar je bilo mogoče, ter so tudi podrl hišo in gospodarsko poslopje posestnika Klajnska, ker nista bila več sposobna za bivanje. Izključeno ni še nadaljnja katastrofa, ako bi se udre na že mirno stoječi plaz še višje od njega ležeče in zdaj še stoječe ogromne pečine, ki že pokajo, ker nimajo več prave opore.

Škoda, ki je nastala po tej katastrofi, je velika. Najbolj prizadet je železniški čuvaj Lovrenc Kovač v Prožinski vasi, ki je ostal brez strehe z ženo in 4 otroki, izmed katerih najmlajši ni star še 3 mesece; poleg tega pa mora ta ubogi železničar skrbeti še za svojo sestro in brata, ki sta oba za delo manj sposobna. V svojem skromnem domovanju je redil kravico in pra-

ce iz Ljubljane in enega iz Zagreba.

Prvo gostovanje bo v tem mesecu, namreč koncertna turneja pevskega zbora Glasbene Matice. Prvikrat nas obišče iz bratske Ljubljane, in sicer v izpopolnjenem sestavu — sto pevcev in pevk. Pevski zbor Glasbene Matice je dajal koncerte tudi izven Jugoslavije: v Češkoslovaški, na Poljskem, v Avstriji, na Francoskem in v drugih državah in mestih. Povsod je zbor dosegel sijajne uspehe. Na čelu pevskega zbora stoji g. Mirko Polić. Čisto specialno za koncerte na Bolgarskem je pevski zbor zaprosil odličnega ljubljanskega skladatelja, g. Emila Adamiča, da je napisal skladbo s čisto bolgarsko vsebino: »Smrt carja Samuela«. To je ona tragedija iz naše bolgarske zgodovine, ko je bolgarski car Samuel bil premagan pri gori Belasici od bizantinskega imperatorja Bazilija II., ki je zajemal 15.000 Bolgarom iztaknil oči in jih slepe poslal nazaj na Bolgarsko. Balada skladatelja Adamiča je izredno uspešna skladba. Na primer je ginja vzhod:

Oj Belasica,
oj gora Belasica,
naj solnce več ti ne obsije lice!

To sijajno delo skladatelja Adamiča bo pevski zbor Glasbene Matice izvajal prvikrat za časa svojega gostovanja na Bolgarskem. Zbor bo obiskal razen Sofije vsa večja mesta severne in južne Bolgarske. Na ta način bo dana možnost velikemu številu Bolgarov, da slišijo odlični pevski zbor Glasbene Matice.

Ob tej priliki spominja list, da sta Ljubljana in Glasbena Matice sprejeli pevski zbor iz Plovdiva v Ljubljani na bratski način, pristrčno, iskreno in najtopleje. Zaradi tega bodo znali Plovdiv kakor tudi vsa ostala mesta oddolžiti se bratom iz Ljubljane z isto, če ne še z večjo ljubeznijo za tako lepo gostoljubje. List dodaja, da se bodo vsa mesta kosala v težnji, da izrazijo svojo bratska čustva napram gostom iz Ljubljane. V ostalem zaključuje list svoj članek: Pevski zbor Glasbene Matice je eden najboljših pevskih zborov Jugoslavije.

Neodvisno od pisanja bolgarskega tiska je doznal poročevalec, da se pevskega zboru Glasbene Matice pripravila sijajna in veličastna sprejema, tako da bodo člani zbora brezdvomno iznenadeni. Na ta način se hoče še enkrat iskreno, čustveno in bratski manifestirati za zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Tih. Milg-rvijević.

Trije znameniti zdravilni vrelci

»Tempele«
»Styria«
»Donata«
Vsak služi zdravju na svoj način.

ga poslanca g. Ivana Prekorska, okoliškega župana g. Klajnska in trškega župana gosposda Cretnika. Nujna je javna pomoč neposredno prizadetim, ki se obupani obračajo s prošnjo do banske uprave, da jim priskoči na pomoč in jim omogoči zgraditi si nove domove. Pomoči pa so potrebni tudi vsi oni ubožci, ki so zdaj v kamnolomih izgubili svoj trdi in skromni kosček kruha.

Z zadnjega potovanja Viteškega kralja Uedinitelja

Praga, 14. novembra.

Razstava fotografij v praškem Narodnem muzeju.

Pod gornjim naslovom je priredil kulturni odbor Osrednje zveze češkoslovaških dijakov razstavo fotografij z zadnjega potovanja Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja in ministra Barthouja. Razstava je namenjena v razstavnici dvorani Narodnega muzeja in je bila minile dni slovesno otvorjena. Pri otvoritvi razstave so bili vsi njeni protektorji, med katerimi je naš poslanec dr. Grisogono, francoski veleposlanik Noel, praški primator dr. Baxa in dolga vrsta odličnih gostov poleg zastopnikov vseh kulturnih organizacij.

Uvodno besedo je imel ravnatelj knjižnice narodnega muzeja dr. Wolf, ki je vse udeležence opozoril, da bodi razstava spomin na junaka, kakršnih svet že dolgo ni videl, da bodi spomin na dva moža, ki sta uživala neomejeno spoštovanje in ljubezen češkoslovaškega naroda. Govoril je tudi predsednik Zveze češkoslovaških študentov v Pragi pravnik Plecity, ki je pozdravil protektorje razstave in ostale goste, potem pa lepo poudaril, da je prvi namen razstave, spet naglasiti ljubezen in zvestobo češkoslovaških dijakov do bratske Jugoslavije in prijateljske Francije.

Razstava, ki je lep pietetni akt mlade češke inteligence in njenega globokega sočustvovanja, prinaša gledalcu vrsto slik iz življenja kralja Aleksandra I. Uedinitelja, o njegovem bivanju v Pragi, o bivanju ministra Barthouja v Pragi, s prihoda kralja Aleksandra v Marseille, z zadnjih poti obeh velikih mož in naposled slik z žalnih manifestacij v Jugoslaviji, v Franciji in na Češkoslovaškem. Razstavo obiskujejo ljudje v trumah in dosegla v vsakem pogledu svoj namen.

Jubilej očeta 21 otrok

Novo mesto, 17. novembra

Pri podružnici »Jutrac« v Novem mestu vrši že peto leto z vse marljivostjo funkcijo raznašalca »Jutrac« in »Slovenskega Naroda« gosp. Franc Gartner. Vsek mešan pozna visokorazredno, košenega moža »od Jutrac« ki junaka prenaša 6 križev in pol. Pretekli dni pa je mož slavil v krogu družine s svojo drugo ženo gospo Ivano erbrano poroko. V obeh zakonih se je našemu jubilaru rodilo 21 otrok, a mu jih danes živi samo šest. Dasi je mož prav mirna natura, se pa tahi vseeno razburja. In sicer po končanem svojem raznašalskem opravilu, če prinese v podružnico kak izvod »Jutrac« in vpraša: »Ali se je kdo oglašil?« In če mu povemo, da je koga prezel, se razburja sam nad seboj: »Le kako sem ga vendar mogel preskočiti!« Potolažen je le z opombo, da napravi dnevno okrog 300 obiskov in da mu pri tem ni zameriti, če koga izpusti.

Našemu jubilaru, ki je pri svojih lepih letih zavidljivega zdravja in ki pri svoji nelahki raznašalski službi, mirno prenaša vse vremenske in druge nevednosti, moremo le želiti, da bi še dolgo ostal tak kakor je, družini in mnogim prijateljem v radost.

Da osvežite kri, prijetne nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesja, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Smrtna žrtev lova

Gornja Radgona, 17. novembra

Lastnik lova v Orehovcih pri Gornji Radgoni Jožef Hamler je imel pred dnevi v svojem revirju lov, ki se ga je udeležilo devet lovcov. Ob začetku lova zjutraj okrog 8. pa tudi pozneje med lovom, je lastnik lova na običajen način s trobentanjem z rogom opozoril prebivalce, naj bodo oprezní ter se naj odstranijo iz revirja v času lova.

Te opozoritve pa ni upoštevala posetnica Roza Šajherjeva iz Orehovskega vrha, ki je imela v gozdu nagrabljeno listje in ga

Ptičje poti na jug

Vsako leto se ponavlja stara pesem. Ko so ptice, ki so bile izlezione v naših logih, po tratah in njivah dostale, ko se osamosvoje, se že morajo pripraviti za zimo, ki je za njih gotovo najbolj nevarna letna doba. Nekatere pričnejo zbirati hrano za zimo, druge se prelete v kraje, kjer je tudi za zimo zadosti hrane, so pa tudi take, ki čutijo, da bi se ne moge preživeti pri nas čez zimo. Med prvimi, ki odhajajo od nas, so kukavice, kobilarji in srakoperji. Za njimi odleto preplene in lastavice. Vse te ptice odleto navadno skoraj neopazeno. Najbolj se zanimajo za selitev ptic pri nas lovci in sicer tisti, ki niso oblekli zelene suknje zaradi mode, ali pa zato, ker drugače ne narajajo primerne družbe. Pravi lovci, kakršnih imamo pri velikem številu zelene družbe le nekaj odstotkov, izkoristijo vsako priliko v jeseni, da vidijo kaj vse prehaja čez naše kraje, na jug.

Pravemu lovcu v jeseni ni za streljanje smrdjav. Smrjak je lep polet, ko je še rdečerjav. Jeseni potrebuje miru. V dnevi, ko zadisi po jeseni, ko se naseli v srca prijateljev prirode tista čudna boba, hite v loge in čakajo, kdaj se pojavijo pri nas gostje s severa, dolgokljuni kljunčari.

Carobne ptice, ki se čudovito lepo ujemajo v barvi in v obliki z žalostjo prirode in našim jesenskim razpoloženjem! Kdor nima posebnega občutka za prirodne spremembe, komur ne vriska srce ob prvem zelenju in se ne raztoži, ko odpada listje, ne bo mogel domueti lovca na kljunčane.

Kakor vsako leto, smo jih pričeli tudi letos iskati po naših logih že v začetku oktobra. Druga leta so se pojavili prvi dolgokljuni že ta čas. Toda letos jih ni bilo. V drugi polovici oktobra, ko jih je bilo druga leta precej, smo našli letos le posamezne. Okoli Vseh svetih so odleteli

NE RAZMETUJTE VAŠEGA DENARJA!

Za
4 DINARJE
dobite že
propagandno tubo
zobne pàste

BOTOT

je hotela se ta dan spraviti domov. Nakučje je naneslo, da jo je pri njenem poslu zadel nesreča. Drobci izstrelka lovске puške so jo pogodili v zapestje desnice, nadalje v sredino desnega bedra in na levi strani prs v srednjem medrebrju, tako da je morala iskati zdravniške pomoči.

Ko se je poškodovanka minili torek 13. t. m. pripeljala v Gornjo Radgono ter hotela iti k zdravniku dr. Vinku Čremošniku, je pred njegovo hišo omahnila, se zgrudila na tla in obležala mrtva. Njeno truplo je bilo prenešeno v mrtvašnico na pokopališču Sv. Petra pri Gornji Radgoni, kjer je bila izvršena obdukcija. Pokojnica je štela nad 50 let ter je bolehalo tudi na srcu. Uvedena je sodna preiskava.

Štirje so streljali vanj

Novo mesto, 17. novembra

V Gadovo peč se je odpravil 25letni posestnikov sin Miha Kostrevc iz Briske vasi pri St. Jerneju martinovat k sorodnikom. Ker je bilo že pozno zvečer, je hotel prenočiti v vasi Žabkule pri Sv. Križu. Bil je že blizu vasi, ko je srečal nekega znanca in se zapletel z njim v pogovor. Kar naenkrat pa so počili štirje strel od štirih različnih strani. Prvi ga je zadel v desnico, drugi v desno nogo, tretji pa v trebuh. Hudo ranjenega Kostrevca so pripeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer so mu z operacijo odstranili šibire in upajo, da ga ohranijo pri življenju.

Radijski kotiček

Ljubljana, 17. novembra

V reden program ljubljanske oddaje je uvrstilo programsko vodstvo naše ljubljanske postaje tudi stalno uro »Slovenčina za Slovence«. Vodstvo te ure je poverjeno profesorju dr. Rudolfu Kolariču, ki je v zadnji številki ilustrirane tedenske radijske revije »Naš val« napisal nastopne misli o tej novouvedeni uri:

»Čemu to?« bo morda ta ali oni rekel. »Saj znamo slovenski.« Že res, da znamo govoriti, ampak pravilno govoriti in pisati pa še marsikdo ne zna, ki je dovršil srednjo šolo ali celo univerzo. V našem knjižnem jeziku delamo toliko napak proti duhu slovenskega jezika, da je človeku s tanihim usedom včasih kar hudo. Zato moramo gledati, da se takih napak odvadimo in si očiščimo svoj književni jezik. Stara resnica je namreč, da narod, ki pusti, da mu podivja jezik, mora podivjati tudi sam. In vendar nima nič bolj samobitnega od svojega jezika. To spoznanje pa nam nalaga tudi sveto dolžnost, da jezik, ki nas ga je uhalj mati, zvesto gojimo in ga čistega ohranimo svojim potomcem. Časi, ko so se slovenski sinovi in hčere sramovali jezika svoje matere in ga tajili, so hvala Bogu minili.

Poglejmo druge narode, n. pr. Francoze, Angleže, Čeha, Nemce, kako skrbijo za čistost svojega jezika, s kako verno se ga učijo! Pa bi se mi slovenskega ne, ki je po dolgih stoletjih postal v naši Jugoslaviji državni jezik, enakovreden drugim državnim jezikom: francoščini, angleščini, ruščini!

Zato bomo v slovenskem tečaju pretresali naš knjižni jezik. Obravnava bomo slovnic njegovih najnavadnejših napak, in sicer v izgovorjavi, pravopisu, oblikoslovju besedotvorju, pomenoslovju, stavkoslovju in slogu. Primere bomo jemali iz dnevnega časopisja in iz lepe knjige, za izreko pa iz govora izobraženih stanov.

Še ti in mnogi lovci, ki so jih bili iskali v lepih in tudi v deževnih popoldnevih ter čakali na večernih poletih, so obupavali. Večina takih lovcov je sodila, da ob ključni ubrali letos drugo pot proti jugu, kjer prezimujejo. In prav takrat, ko so že mnogi lovci obesili puške v kot, se je zaslislalo v oblačnih nočeh nad Ljubljano čebljanje in živžiganje raznih, s severa na jug prehajajočih ptic. S temi pa so prileteli tako za-

željeni kljunčari. Ob koncu tedna so jih opazili v mnogih krajih in marsikateri lovec je spet snel puško s klina. Nekateri hočejo spraviti selitev ptic v zvezo z bližajočo se zimo. Prijatelji smučanja obetajo zgodnjo dolgo zimo; oni, ki ne marajo za sneg na obračajo po svoje. Gotovo je le, da je bil polet selik zdržan od letošnega slabega jesenskega vremena. V prav kljunčane je zadržal na poti sneg po planinah.

Sv. Helena in srbski grob

Sv. Helena, ona, ki je našla sveti križ, ima tudi v prelestnem gorskem svetu, ki ga tvori gozdno planinsko južno pobočje in vzhodje kraljevske Pece, svoje skromno, a ljubko svetišče. Na zmerno visokem, slemenastem hrbtu, ki je odprt proti severu in jugu, a pogozden na ostalih dveh krajih, se dviga ponižna cerkva, nekoč vsa lesena kakor še danes ona sv. Primoža v Vinjarah blizu Klopinskega jezera, sedaj pa že iz kamna zidana, obokana in okrašena z vitkim, visokim zvonikom in stolpičkom, ki mu v treh različnih oblikah in velikostih v tri zaporedne vrste razvrščene macesnove škodlje dajejo izvanredno živahno in skoro umetniško dovršeno zunanje lice. Starodavna lipa, mize in klopi v njeni duhteči senci, majhen vrtiček za zelenjad in cvetlice, ograjen s količjem, pravo koroško »kolišče«, pa planinskemu zavetišču podobna gostilnica pred cerkvico te takoj priklenijo nase, ako si slučajno zašel pred to solčno, a vendar skrito Sv. Heleno. Podpečani, Mežani, Črnjani, Koprivci in Bistričani jo dobro poznajo in jo kaj radi obiskujejo. Podružnica sv. Ožbolta v Črni je; a njena slava sega preko mej onega ozemlja, ki stoji pod oblastjo svetnika in kralja s črno vrano ter zlatim kraljevskim prstanom. Na praznik Najdenja sv. križa, 3. maja, drugo nedeljo po Veliki noči, pa tudi ob drugih prilikah se zbirajo pri njej in okoli nje ob blizu in daleč kmetje in kmetice, drvarji, vozniki, počneli rudarji, sami Korošci in Korošice, ki znajo zlato srednjo pot hoditi med pobožno molitvijo in zmernim posvetnim uživanjem. Slovenski planinci pa, ki tako radi obiskujejo veličastni grad kralja Matjaža, Peco, jo žalibog prav malo poznajo. Če hodiš z naše strani na Peco in si hočeš med potjo ogledati v Podpeci njeno Sv. Heleno in srbski grob pri njej, moraš sredi med svinčenim rudnikom Jerjavom in trgov Črno v Mošeniku, prižanem selišču ob Meži, kreniti z glavne ceste proti zapadu po strmeh jarku navzgor. V eni uri si pri cerkvici. Bljžnja pot pelje tja mimo kmeta Pogačnika; daljša vozna mimo Petka in Bistričnika; tretja najdaljša, pa na Igrea, mimo Pištira in Šumaha.

Velesnime in za to našo koroško pokrajino značilne so svete slike, podobne, svetnice, razne zaobljubne table in besede na njih. V stranski kapelici pod oltarjem v podzemski jami, kakršnih ima Peca vse polno, sv. Rozalija prav tako kakor ona v Zagradu blizu Device Marije na Jezeru pri Prevaljah, vsa s cvetlicami ovenčana, sicer puščavnica, a s polnimi, rudičimi lici kakor pristno koroško dekle. Za glavnim oltarjem so baje do bojev za Črno in Koroško bili skriti zavoji s starimi listinami, ki so poročale o ustanovitvi cerkve, pa tudi s starim denarjem in s popisanim platnom. V onih krajih je vse to prišlo v celovški muzej. Neka velika slika na platnu prikazuje mašnika pred oltarjem sredi gorate pokrajine s cerkvico. Maši prisostvujeta mož in žena kleče; mož z dolgimi lasmi in dolgim suknjičem, ona z dolgim belim predpasnikom, s pečo (»avbo«) na glavi, z razgaljenim vratom in belimi rokavi. Slika ti poljskuje tole nemško besedilo: »1710 ist Maria Michelin umb ihren vöiligen Verstandt khumma. Hat sie ihr Mon dero begen in diesem Eilend auf dem Gnadenreichen Perg S. Helena mit einer S. Mess verlobet. Die auch also halten die vorige Gesundheit Pekkhumen. Das attestirt Joanes Ampach, S. G. Bacchan. Form. Der Zeit Pforrer aldo.«

To je edino nemško besedilo v cerkvici. Kmetija Mihev, koje tedanja gospodinja (Michelin = Mihevska) se v njem imenuje, je še dandanes daleč okoli znana; čudežno ozdravljenje na umu obolele žene pa izpričuje tedanji župnik v Črni Janez Ampach. Ostale zaobljubne table razodevajo prve poizkuse nekih domačinov, da v svojem slovenskem narčju s kratko, a neokorno besedo obrazložijo čudeže, ki jih vidimo ponazorjene v kaj primitivnih slikah; besedilo vseh pa se pričinja po vzorcu najstarejše nemške z letnico »1740 se je zgodilo sanem pavram kir semoreče tarče, daje sv. alena ga svelke nevarnosti odpelala, kir mo je naprotil prešla da ga je, saroke parjela in ga je memo cerkve pela« bereš na prvi sliki; na drugi pa: »1862. Ankrat se je štrek per z vono vtergov, in je, dolgo, časa sam zvonil. To je pomen ko je, ptem, čes tri lete, v čerini gorelo.« Tretja pravi: »1860 se je zgodilo, da je aden čist eslepv pol pa je na sveto ločijo zaupov, čes tri dni je biv čisto zdrav.«

Bogve, kje leži pokopan tisti slepec, ki je l. 1860. »na sv. Lucijo zaupov«, pa je čez tri dni popolnoma ozdravel; gotovo na lepem pokopališču v Črni. Tam zagledaš nad vzhodom v gostilno Beser iz 16. stoletja v grškem pravopisu besede: »Hthes emoj, semeron soj« (= »danes meni, jutri tebi«); nad monumentalnim vzhodom na idilno ležeče pokopališče so vklesane besede:

»Naj neha se tukaj sovraštvo, prepri, kjer našel je človek zaželjeni mir.«

Na nagrobnem kamnu s starega pokopališča, vzdignega v zunanjiščino župnišča, pa izslediš poleg nekaterih nemških tudi tlaški nagrobni napis iz l. 1858.:

La morte Richiama

Io son sta, come ni tu,

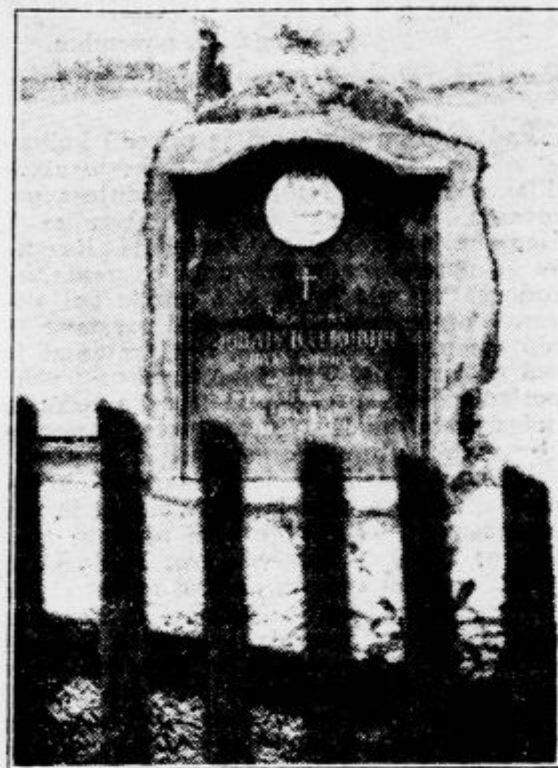
Tu veray, come son io.

Pensa bene e va con Dio.

Pri cerkvici sv. Helene v Podpeci, podružnici sv. Ožbolta v Črni, pa ni nobenega pokopališča. Tam so nagrebi in

nasuli samo en sam grob, eno samo gomilo.

Ob severni zunanji steni bele cerkvice levo od njenega glavnega vhoda najdeš grob in gomilo. Ob tem osamljenem, zapuščenem in skoro pozabljenem grobu ne rasto nobene ciprese, se ne klanjajo nobene vrbe žalujke; njegovega pripro-

Grob srbskega vojaka Vatkoviča, ki je padel v osvobodilnih koroških bojih l. 1919.

Gospodarstvo

Znatno povišanje osnove za odmero pridobnine

Ljubljanska davčna uprava je pričela razgrinjati seznane o predlogih za odmero pridobnine za letošnje leto. Vsi seznani se niso razgrnili, vendar je že danes slika v toliko jasna, da so predlogi letos za najmanj 100 odstotkov višji nego lani, v nekaterih primerih pa celo še za več sto odstotkov. Prvotna bojazan trgovcev in obrtnikov, da bodo predlogi po letošnji davčni noveli, ker je bil uveden davčni minimum na podlagi najemnine za stanovanje in lokal, nasproti lanskemu letu precej povišani, se je več kakor uresničila. Zakaj iz vseh doslej razgrnjenih predlogov je razvidno, da je v pretežni večini primerov predlagana osnova še znatno višja nego davčni minimum. Promet trgovcev in obrtnikov je zadnja leta stalno in občutno nazadoval, navzlic temu pa je bil vsako leto predpis pridobnine večji. Tudi v poslednjem času ni opaziti nikakega izboljšanja v trgovini in obrti, temveč v splošnem se nadaljuje poslabšanje. Če prihaja sedaj po večletnem dvigavanju davkov navzlic stalno nazadujočemu prometu in zaslužku še novo občutno povišanje, ki bo po svojem učinku celo presegalo zvišanje zadnjih let, tedaj je razumljivo, da gledajo naši trgovci in obrtniki z veliko skrbjo v bodočnost in da so upravičeno vznemirjeni.

Notorno je da je bil uspeh gospodarskega poslovanja v vseh panogah in strokah nazadoval in bi bilo zaradi tega pričakovati, da bodo davčna oblastva to upoštevala pri odmeri pridobnine za l. 1934. To bi bilo tudi edino v skladu z osnovnim principom obdavčenja po dohodku, ki tu sedaj po uvedbi davčnega minimuma nadalje velja, saj omogoča zakon znižanje pridobnine tudi pod minimum, če je obvezanec imel dokazano manjše dohodek.

Ko je bil sedanji zakon o neposrednih davkih obveljaljen in se je pričela odmerjati pridobnina po tem zakonu, so bile morda osnove za pridobnino v splošnem nekoliko nižje, nego bi ustrezalo dohodkom obvezancev. S tem je tudi računal zakonodajalec, ko je določal odstotke pridobnine. S strožjim izvajanjem zakona točno po besedilu pa je bila že zadnja leta v celoti izvedena korektura navzgor, tako da je že lani v pretežni večini primerov določena osnova precej presegala dejanski dohodek posameznika.

Glede na padec prometa in zaslužka v lanskem letu bi bilo torej treba letošnje osnove v splošnem znižati. Povišanje osnove za 100 in več odstotkov v letošnjih predlogih je vsekakor docela v nasprotju z določbami in osnovnimi principi davčnega zakona. Davčno oblastvo vendar ne more predpostavljati, da se je dohodek trgovcev in

stega lesenega križa ne poljubljajo nobene vrtnice, ga ne objemajo nobene rože plezalke, ga ne božajo nobene lepote cvetlice. Temu grobu ne delajo družbe nobeni drugi grobovi. Ograjen na treh straneh s pleštem, na četrti strani pa naslonjen na cerkev, je sam ostal tu grob in oni, ki je v njem našel zadnji mir in pokoj, zadnje spanje in zadnji sen, srbski vojak in junak. Tujcu neznan, sočutna roka domače deklice krasi zapuščen grob skoz vse leto z navadnimi travniškimi rožami; med njimi pa bohoti tudi plevel, trava, kopriva. Stari bori in visoke smreke bližnjega gozda šepetajo včasih nad grobom mehkoobrano žalostinko; včasih pa bučijo preko njega mrzli zimski viharji s Pece proti Smrekovcu, proti Raduhi in Kamnu, da se oledeneli sneg nad njim pretvarja v ledeno streho.

Pojdem pa v Rute tja, kjer je mraz; Kjer je moj dragi, tam bom tudi jaz. Tam malo poklekem, mal požebam, da ne bo moj dragi tam ležal koj sam.

Otožno, sočutno se razlega pesem koroške Slovenke ob grobu srbskega vojaka. Koroška, slovenska prst in zemlja ga krije, mehko in božajoče, ona prst, ki je v srebrni posodi shranjena tudi ob grobu v zadušbini na Oplencu. Pod častnimi znaki jugoslovanskega vojaka in junaka, pod naslovom »Slava Tebi bereš v nagrobni plošči tale napis:

Tukaj počiva Jovan Vatkovič, srbski junak, ki je padel za našo domovino v bitki za Črno dne 28. maja 1919.

Dr. Fr. Korotanski.

Ogljene krtalice dobavljajo najhitreje za vse vrste električnih strojev in aparatov domača tvrdka Ivan Paspal sinovi Zagreb 1. poštini predal števil. 60

vil s tem vprašanjem in je zavzel stališče, da se mora proizvodnja gumijaste obutve (izvzemiti galoš) in obutve iz prene kože prepovedati, ker to zahtevajo važni gospodarski in higijenski razlogi.

Naš tekstilni uvoz

Naš tekstilni uvoz se je letos prav občutno povečal, zlasti se je dvignil uvoz tekstilnih sirovin. Leto 1932, ko so bile naše razmere glede plačilnega prometa z inozemstvom najslabše, kar je občutno oteževalo uvoz sirovin, in deloma tudi leta 1933 so se zaloge sirovin v naših tekstilnih tvornicah hudo škrtile. Ko pa se je plačilni promet z inozemstvom zboljšal in se je obenem vidno zboljšala konjunktura v tekstilni stroki, je bilo treba nadoknaditi zaloge in obenem preskrbeti sirovino za povečan obseg produkcije. Vse to je povzročilo, da se je naš uvoz tekstilnih sirovin v zadnjih dveh letih podvojil.

Uvoz bombaža je znašal letos v prvih treh četrtletjih 1004 vagonov nasproti 813 vagonom lani in 647 vagonom predlanskim v istem razdobju. Uvoz bombažnega prediva je narasel na 1166 vagonov nasproti 937 odn. 558 vagonom, uvoz volne na 229 vagonov nasproti 155 odn. 110 vagonom, uvoz volnenega prediva pa na 88 vagonov nasproti 73 odn. 44 vagonom.

Po vrednosti je znašal letos v 9 mesecih uvoz bombaža 137,6 milijona Din (lani v istem razdobju 118,9, predlanskim 87,20), uvoz bombažnega prediva 293,3 milijona Din (lani 241,9, predl. 140,7), uvoz volne 57,1 milij. Din (31,6 odn. 20,8), uvoz volnenega prediva 65,4 milij. Din (52,3 odn. 30,7) in uvoz svilenege prediva 69,6 milij. Din (48,9 odn. 50,0).

Skupaj smo letos v 9 mesecih uvozili tekstilnih sirovin (bombaža, ostalih rastl. vlaken, volne in svile ter ustrezajočih predv.) za 666 milijonov Din, dočim je lani v istem razdobju znašala vrednost tega uvoza 523 milijonov predlanskim pa okrog 350 milijonov.

Letos pa se ni dvignil samo uvoz tekstilnih sirovin, temveč tudi uvoz tkanin, čeprav se je naša domača produkcija tkanin znatno povečala. Z razvijajočo se tekstilno industrijo v naši državi smo vsa prejšnja leta opazili stalno nazadovanje uvoza tkanin in se je letos, prvokrat prišel ta uvoz zopet nekoliko dvigniti. V prvih 9 mesecih t. l. smo uvozili za 332 milijonov Din raznih tkanin (bombažnih, volnenih, svilnenih itd.), dočim je lani znašala v istem razdobju vrednost tega uvoza 262 milijonov. Uvoz tekstilnih izdelkov, ki je zadnja leta prav tako občutno padel, pa je letos ostal na lanski višini in je znašal po vrednosti 24 milijonov Din.

Skupaj je letos v 9 mesecih dosegel naš tekstilni uvoz vrednost 1022 milijonov Din (666 milijonov tekst. sirovin, 332 milijonov tkanin in 24 milijonov tekstilnih izdelkov), to je skoro 40% vsega našega uvoza. Lani pa je znašala v 9 mesecih vrednost tekstilnega uvoza 809 milijonov Din, odnosno 35% vsega našega uvoza.

Brezhibni

ker so vedno dobro obrtiti, kar se imajo zahvaliti »ALLEGRO« malemu, izrednemu stroju, posebno pa tistim, ki se prijetno brije. Če boš ostal svoj nož z »Allegrom«, se boš lahko brijal in ne boš nikdar razmišljal, kje boš našel svoj nož.

Allegro

mod. Standard
poniklan . . . Din 245.—
črn . . . Din 190.—
Allegro mod. Standard mali
format poniklan Din 110.—
Dobiva se v vseh parfumerijah, nožarnah itd.

Gospodarske vesti

— Bolgarija je ustavila anuitetno službo za uveljavljanje posojila. Kakor poročajo iz Sofije, je bolgarska vlada 16. t. m. ustavila transfer anuitet za zunanja posojila. Tega dne je namreč zapadlo plačilo 15 milijonov levov. Ta ukrep sicer ne pomeni, da Bolgarija ne bo več vsilila vplačil, temveč je v zvezi z zahtevom bolgarske vlade po novih pogajanjih z inozemskimi obligacionarji zlasti s francoskimi in angleškimi. Po dosedanjem sporazumu, ki naj velja do 1. aprila 1936., je Bolgarija obvezana vplačati v devizah 32,5% zapadlih anuitet. Finančno in valutno stanje Bolgarije pa ne dopušča več te kvote plačil v devizah in gre zahteva za tem, da bi se na eni strani kvota plačil v devizah znižala na 10%, na drugi strani pa da bi se znižala obrestna mera posojil. Bolgarija zahteva od finančnega komiteja Društva narodov ponovni pregled finančnega stanja in nova pogajanja. Devizne rezerve bolgarske Narodne banke so se že zelo škrtile. Bolgarska Narodna banka drži sicer oficijelno tečaj leva na partiteto vendar je bolgarski lev v svobodnem prometu popustil že za 40%.

— Torjate pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju. Pripravljali odbor društva za zaščito interesov vlagateljev bivše Poštni hranilnice na Dunaju. Naznanja vsem vlagateljem in imetnikom tekočih »anuitet«, ki so se gotovemu odboru prijavili, da je naša Poštna hranilnica že stavila predlog ministrskemu svetu, da reši vprašanje izplačila. Odbor bo priložil sedaj k akciji, da rešitev zadeve popeši in da dospe žim ugodnejši tečaj. Oni, ki se leta 1923/29. svoje

terjatve pri Poštni hranilnici prijavili, pa se lošile, podpisane odboru še niso javile, naj se jim prej prijavijo, da bo mogoče državo uverodniti, dokazati kako velik je interes prizadetih na skorajšnji in ugodni rešitvi tega vprašanja. Prijave sprejema za pripravljali odbor še nadalje Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani.

— Naše klirinške terjatve v Nemčiji. Terjatve naših izvoznikov v Nemčiji so znašale 17. t. m. 176 milijonov Din nasproti 180 milijonov 6. t. m. Glede na to stanje salda in epriko pritoka uvoznških vplačil na zbiralni račun nemške narodne banke pri nas, bodo izvozniki blaga v Nemčiji čakali na kronološki izplačilo red 4 do 5 mesecev. Dne 17. novembra je prišel po tem kliringu na vrsto za izplačilo račun od 14. septembra t. l.

— V trgovinski register so se vpisale natepne tvrdke: Opeka, družba z o. z. v Ljubljani, trgovsko in tehnično obratovanje opekarne na Brdu pri Ljubljani (osnovna glavica 200 tisoč dinarjev; poslovodje: Karel Dermatis, profesor; dr. Franc Kržan, ravnatelj; Ivan Petelin, uradnik in Karel Pole, stavbenik, vsi v Ljubljani); R. & Z. Pajk, izdelovanje moškega perila, obratnikov in samovozne v Ljubljani; Jak. Kuntner, trgovina z domačim in tužim sadiem, deželnimi pridelki na delu ter izvoz v Mariboru; Meuz Alfonz, trgovina z mešanim blagom v Mariboru. — Pri tvrdki »Standard«, družbi z o. z., prodaja izločkov tovarom Carl Pollak d. d., je bila izbrisana naznamba prisilne uprave podjetja, uvedena s sklepom sreskega sodišča v Ljubljani 5. aprila 1933. — Pri tvrdki Franc Lepša, družba z o. z., je bilo izvedeno znižanje osnovne glavice od 298.000 Din na 164.882 Din. — V likvidaciji je stopila družba Parna žaga, Ljubljana, glavni kolodvor, d. z. o. z.

— Poravnalna postopanje je uvedeno o imovini Franceta Berganta, mizarja v Dravljah 168 (poravnalni upravniki Tone Javornik, revizor v Ljubljani, Hrenova ulica 19; poravnalni narok pri okrožnem sodišču v Ljubljani 14. decembra ob 9., prijavni rok do 10. decembra) in o imovini dolžnika Antona Sinkovca, trgovca v Celju, Ljura št. 8 (poravnalni upravniki dr. Anton Ozarlek, odvetnik v Celju; poravnalni narok 27. decembra ob 10., prijavni rok do 22. decembra).

Borze

17. novembra

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 4,2 milijona Din nasproti 3,8, 8,6, 2,0, in 2,7 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. V privatnem kliringu so ostali tečajji v glavnem nespremenjeni in se tečaj angleškega funta drži nade. Iže na višini okrog 230 do 232 Din. Na svobodnem deviznem trgu se trgujejo devize kakor poročila beograjsko »Narodno blagostanje«, na bazi 14,95 do 15,05 Din za švicarski frank, tako da se plačuje ameriški dolar po 46, francoski frank po 3,03, lira po 3,34 in nemška marka po 18,50.

Na našem efektneem tržišču, kjer je prejšnji teden vojna škoda nenadno občutno popustila, in sicer od 340—350 na 320 in je bil na beograjski borzi trenutno zaželen celo tečaj 316, je pretekli teden prišlo do naglega preokreta in se je vojna škoda v naglem skoku popravila na okrog 335. Tudi v drugih državnih papirjih je bila tendenca prijaznejša.

Devize

Curij. Pariz 20.2925, London 15.3850, Newyork 308, Bruselj 71.7750, Milan 26.3250, Madrid 42.05, Amsterdam 208.10, Berlin 123.70, Dunaj 57, Stockholm 79.30, Oslo 77.25, Kopenhavn 68.05, Praga 12.8550, Varšava 58.05, Atene 2.90, Bukarešta 3.05.

Dunaj (Tečaj v priv. kliringu): Beograd 12.29, London 26.97, Milan 45.04, Newyork 58.72, Pariz 35.57, Praga 21.87, Curij 174.92, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elektri

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.16, Državne železnice 19.75, Trboveljska 13.05, Alpin-Montan. 11.20. V predborzi: Ruše 10, Šešerana 14.

Blagovna tržišča

HMELJ.

+ Zatec, 16. novembra. Nemška sekcija Zateškega Hmeljarskega združenja poroča: Po viharnem razvoju kupčije v prejšnjem tednu je bilo poslovanje na Zateškem hmeljskem trgu v tekočem tednu mirnejše. Cene so se stabilizirale na doslej najvišje doseženi višini 200 do 237,5 K. Tendence pa se ni spremenila in je nadalje čvrsta, ker znašajo razpoložljive zaloge pri producentih in v komisiji le še 5% letošnjega pridelka, kar je za sedanji čas izredno nizko in ker so producenti zelo rezervirani, odnosno je ponudba zelo majhna.

VINO.

+ Vinsko tržišče v dravski banovini (17. t. m.) V tem mesecu se je pričela razvijati kupčijska živahnost posebno v krškem in brežinskem kraju, kjer je največje zanimanje za cvček po ceni od 4 do 5, a za črno in prvotne cvčke po 5 do 6 Din. Najboljša odjemalca za ta vina sta še vedno Ljubljana in vsa Gorenjska. Kupujejo se to tudi bela vina, toda le izbrano blago, medtem ko za navadna bela vina ni pravega zanimanja, ker se dobijo na Stajerskem boljše navadna vina in razmerno ceneje, namreč po 3 do 4,50 Din. Izbrana vina pa imajo tudi tu visoke cene, in sicer od 5,50 do 7 in 8 Din. V novomeškem kraju in v Beli Krajini vlada pa še vedno precejšnje kupčijsko mrtvilo, ker ta vina pridejo navadno pozneje na vrsto.

Iz zgodovine papirnatega denarja

Ko je grofu Teudilu, ki je 1484. oblegal Alhambro, pošel denar in so se začeli njegovi vojaki puntati, ker so plače zostale, si je izmislil nenavadno rešitev iz te zagate. Izdal je listke, ki so se glasila na določene vsote in so nosili njegov podpis. Dan prej je razglasil vsemu prebivalstvu, da mora te listke sprejemati v plačilo kakor denar in izdati zanje vse vrste blaga kakor za denar. Kdor bi se tega branil bi ga doletela huda kazen. Pozneje je prejel vsak imetnik takšnih listov ustrezačo vsoto v kovancih. Stara kronika pripoveduje da se je grofova odredba obnesla in da te pozneje v resnici svoje »bankovce« poplačal s kovanci.

Čitajte tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

MLAD PAR SE MRTEV VRAČA S PLANIN

Podrobnosti o žalostni smrti Jezerška in Čerņičeve

Kamnik, 17. novembra.

Včeraj zjutraj so vstale iz megie Kamniške planine v vsej zimski lepoti. Vrhovi, pobeženi z debelo plastjo novega snega, so prvič po dolgem času zableskali v solnčnih žarkih in zrlji pokojno na doline, po katerih so se vlačile umazane sive megle. Občudovalci pač takrat niso pomislili, da skrivajo planine v sebi skrivnost tragedije dveh mladih življenj, katero so jim izkušali iztrgati

planinci, ki so od petih strani naskočili skalne vrhove. Točno ob pol 13. ko je solnce upiralo tople žarke v novo zapadli sneg, da so se prišle prožiti s skalno površino kepice snega, ki lahko narasejo do uničujočih in nevarnih plazov, so pod potjo s Kamniškega sedla na Okrešlju našli trupli dveh pogrešanih turistov, Jožeta Jezerška in Eme Čerņičeve.

Zadnja pot na planine

Ona sta odšla od doma že 27. oktobra. Po dolinah so nas dušile težke megle, v planinah pa je bilo najkrajše vreme. Solnce je pripekalo kakor sredi poletja in niti najmanjša sapica ni motila mirnega ozračja. Stirje kamniški planinci Sipo Kolman, Berto Cerer, Franc Ulčar in Drago Nardin so bili baš tisto soboto na Brani, kjer so pleskali 9 m visoki železni drog in križ, ki so ga postavili 14. okt. v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra, iskrenega ljubitelja in obudovalca naših planin. Trikrat so prepletkali železje, vmes pa so se solnčili v mirnem zatišju. Bilo je tako vroče, da so si slekli srajce. Solnce je porbalo ves sneg na prisojni strani, severne stene planin pa so bile že uklenjene v debel oklep ledu in snega. Kljub lepemu vremenu je bila za to pot na 2247 m visoko Brano precej nevarna, vendar pa so jo planinci brez neizgovornosti premerili, ker so bili dobro opremljeni za pot po strmih ledenih grihah in plazovih.

V nedeljo, ko so kamniški planinci še do popoldne ostali na Sedlu in uživali v krasoti in ugodnosti solnčnega vremena, sta se pomikala z Velike planine preko Konja na Sedlo dva mlada planinca, Jože Jezeršek in Ema Čerņičeva. Jože se je baš pred krakom vrnil domov od mornarice, kjer je služil osem let kot strojnik. Bil je eden med najboljšimi podčastniki in je zaradi svojih dobrih lastnosti užival velik ugled med svojimi tovariši. Komaj 25letni Jože je bil le parkrat v naših planinah, vendar pa se je takrat navdušil za planinske ture, da je hotel izrabiti še zadnje dneve ugodnega prostega časa in pohiteti v planine. Že sredi novembra bi moral nastopiti službo, ki jo je dobil v neki tovarni v Sremsu. Sam ni poznal poti po Kamniških planinah, ker je bil še

malo časa doma. Dogovoril se je z 21letno Ema Čerņičevo, da bosta skupno napravila dolgo turo preko Konja, Planjave in Sedla na Okrešlju, od tod pa na Turški žleb in na Krvavec. Ker je bilo v planinah tako krasno vreme, sta se že veselila lepe poti. Ema Čerņičeva, stanujoča v Strelški ulici 30, kjer ima njen oče majhno točilnico, je bila navdušena turistka. Po končanih štirih gimnazijskih razredih je absolvirala dveletni tečaj iz strojepljiva in stenografije in je bila zdaj že dalj časa doma, kjer je pomagala svojim staršem v točilnici. Kadar je le utegnila, je odhitela v planine. Poznala je dobro vsa pota, zlasti v Kamniških Alpah.

Oba mlada turista, dobro oskrbljena z živežem za tri do štiri dni, nista doma niti točno povedala, katero pot želita premeriti, niti nista točno označila časa, kdaj se vrneta. Jezeršek je sicer doma povedal, da bo prišel o Vseh svetih, Ema pa je menda tudi rekla, da okrog praznika.

V krasnem solnčnem vremenu sta se v nedeljo zjutraj odpravila z Velike planine na pot čez Konja na Presecljaj, na Planjavo in na Sedlo. Pot po prisojni strani je bila ugodna in brez nevarnosti, kakor sredi poletja. Z lahkoto sta prešla vse opasnosti strmega Konja, kjer sta se pred leti o binkošti smrtno ponesrečila dva mlada turista. Tudi pot preko Planjave sta srečno premerila. Izbrala sta najbrž spodnjo pot, ki je mnogo varnejša in je bila povsem brez snega. Do Sedla sta zato prišla že prvi dan, to je v nedeljo pozno popoldne, ali pa že v mraku. Kje sta potem ostala in kako ju je doletela smrt, pa ne bomo nikoli mogli točno ugotoviti. Le po nekaterih znakih lahko sklepamo, kako se je odigrala nesreča.

razlagi je verjetno, da je padel samo eden, drugi pa mu je hotel nuditi pomoč in sta tako oba našla skupni grob. Morda sta tudi padla čez kak previs ali strmo skalno steno. Verjetneje pa je, da jima je izpodrsnilo na poledenem snegu. Kajti na poti na Brano se je menjaval mehki sneg s ledeno skorjo skoro na vsakih par korakov. Ker turista nista imela derez niti vrvi, je to postalo zanj usodno.

Domneve o nesreči

Če osvojimo misel, da sta se ponesrečila na poti, ki vodi na Brano, potem sta morala prenočiti na Sedlu, kamor sta prišla v nedeljo proti večeru. Toda na Sedlu ni nobene zimske sobe, kamor bi se mogla zašeti. Čerņičeva, ki je dobro poznala razmere v planinah, je to vedela, znano pa ji je bilo tudi, da je na Okrešlju odprta zimska soba, kjer bi lahko prebila noč. Iz Kamniškega sedla je na Okrešlju poletela komaj poldnevno. Najbrž sta se podala s Sedla navzdol na Okrešelj že pozno v mraku. Dozdaj sta hodila po lepi poti, ki je bila brez snega in nevarnosti. S Sedla navzdol proti Logarski dolini pa sta prišla na severno stran, ki je bila zasnežena. Utrujena od dolge poti sta stopala najbrž že v precejšnji temi po poledeneli poti, ki sta jo še reševala, opremljena s derezami poldnevno težko prehodila. Zakasnela turista sta morda zavila nekoliko v stran in na zgrešeni poti strmoglavila po poledenem plazu, ali pa sta padla čez kako skalo pred »Beštijano«, se ubila in zvalila navzdol.

Po prvi vesti o tragični najdbi trupel pogrešanih turistov, je podružnica SPD takoj organizirala 8 člansko ekspedicijo, ki je krenila danes zjutraj iz Bistrice na Sedlo. Vodita jo brata Peter in Lojze Erjavšek. Ostali dve ekspediciji še ničesar ne vesta in bosta še danes ves dan iskali ponesrečena turista, obvestiti pa ju ne morejo. Ekspediciji, ki bo prenesla trupli v dolino, sta se priključila tudi kamniška »Skalaša« Karl Biško in Pavel Kemper. Je, ki sta že včeraj odšla na Sedlo in tam prenočila. V začetku so v Kamniku mislili, da bodo prenesli trupli na kamniško stran, zvečer pa je Peter Erjavšek povedal, da je to nemogoče. Trupli ležita globoko pod okrešelsko potjo. Če bi tvegali poizkus, da ju prenesejo po poledeneli strmini navzgor na Sedlo bi bili člani ekspedicije sami v nevarnosti da se ponesrečijo. Zato bodo krenili po poti na Okrešelj, ki še ni zasnežena, od tod pa v Solčavo, kjer bodo položili trupli v mrtvašnico na mrtvaški oder. O pogrebu bodo odločili še svoji.

Obisk pri svojcih

Ljubljana, 17. novembra. Jezerškove, ki stanujejo v Knezovi ulici v Šiški, je vest o smrti sina močno pretresla. Enako seveda tudi Čerņičeve. Ko še usoda ljubljenske Jožeta ni bila dognana, je begal oče Leopold okrog ves skruten. Dvakrat se je peljal v Kamnik poizvedovat. Zvedel ni ničesar določenega. A po sinočnem žalostnem obvestilu, se je davi z materjo Ano odpeljal v Kamnik v tretjič. Tu so domačini pripovedovali staršema podrobnosti o nesreči, ki je starša strla.

Veliko umazanega perila? Nobenega strahu več!

Kajti malo ali veliko: samodelujoče pralno sredstvo Radion ga opere čisto in bel v najkrajšem času. Torej:

Ne muči se! Vzemi SCHICHTOV RADION

R.J. 7-34

Čerņičevi imajo hišico in trgovinico z delikatesami v Strelški ulici. Za njo bridko žaluje poleg očeta in matere še šest bratov in sester. Brata Jože in mehanik Stanko sta se davi odpeljala v Kamnik in nato dalje na kraj nesreče.

Kakor pripoveduje tovariška ponesrečene Eme, gđc. Anica Hrstnikova, je bila pokojna izvrstna turistka, ki nevarnosti v planinah nikoli ni podcenjevala. V planine je zahajala z manjšo družbo svojih tovarišic že več let. S Hrstnikovo sta bili nerazdružljivi, to pot jo je Ema čisto slučajno mahnila v gore brez nje. Z Jožetom Jezerškom se je Ema seznanila šele 14. oktobra ko je mala družbica patriotičnih mladih planincev razvila na Brani v spomin blagopokojnega kralja žalno zastavo. Jože, ki je šele nedavno prišel od mornarice, se je takoj navdušil za planine, vendar v turistikah ni bil kaj več. Ema, ki je ljubila planine nad vse in je bila že izveščana turistka, mu je postala naenkrat idealna tovarišica, s katero sta pa tako zgodaj zdrsnila v skupno smrt.

Jožef Krisper

pa razvil oddelek za drobno blago v specialno trgovino z igračami in galanterijo, ki bi bila v ponos vsakega vlemesta. Ko sta brata l. 1913 trgovino razdelila, sta jo vodila dalje pod imenom »Ant. Krisper« in »Ant. Krisper Coloniale«. L. 1918 je Jožef Krisper svojo trgovino prodal A. Lillegu, temu je pa l. 1930 sledil Josip Verlič, ki mu je uspelo, da jo je še izpopolnil.

Današnji šef g. Erik Krisper vodi od leta 1922 firmo popolnoma v smislu tradicije svojih prednikov, ki ji je vedno bilo temeljno načelo najstrožja solidnost in rednost, obenem pa neumorno stremi, kako bi ustrezajoč zahtevam modernega časa odprl trgovini nova pota ter jo postavil še na širšo podlago, in je tako med drugim leta 1923 ustanovil tudi tovarno čevljev. V posebno čast pa si šteje tvrdka Ant. Krisper, da njeno trgovino večkrat počasti s svojim visokim obiskom tudi Nj. Vel. kraljica Marija in drugi člani kraljevskega doma.

Tako lahko gleda firma Ant. Krisper ponosno na dopolnjeno stoletje marljivega in uspešnega delovanja, ki ni bilo posvečeno le lastnemu, temveč v prav veliki meri tudi splošnemu blagru, zlasti pa tudi človekoljubnemu, socialnemu in humanitarному delu, ki je dosegel svoj vrhunec, ko je tvrdka Ant. Krisper pri nakupu Golnika plačala polovico kupne vsote. O tradicionalnem socialnem čutu stare hiše pa pričva vsa leta uslužbenstvo, ki pri hiši ali ostari ali si pa z v hiši pridobljenim znanjem in izkušnjam, ter tudi z njeno podporo osam-svoji Tako je iz ogromnega kroga Ant. Krisperjevih sodelavcev izšlo tudi prav veliko število uglednih mož, ki mnogi še danes kot trgovci in podjetniki delujejo v korist domovine. Pozabiti tudi ne smemo, da je že skoraj 190 let stara tvrdka, ki je ob ženitvi izpremenila svoje ime, tudi vso to dolgo dobo neprestano do danes v isti hiši.

In tako je na solidnih temeljih zgrajena in po skoraj 2 stoletjih preizkušenih načelnih poštenosti delujoča firma postala eden najvažnejših faktorjev našega gospodarskega življenja, kar je tudi najzanesljivejši in najtrdnjše jamstvo, da bo tudi v novem stoletju lahko pokazala na enake uspehe, kakor doslej.

Ivan Krisper

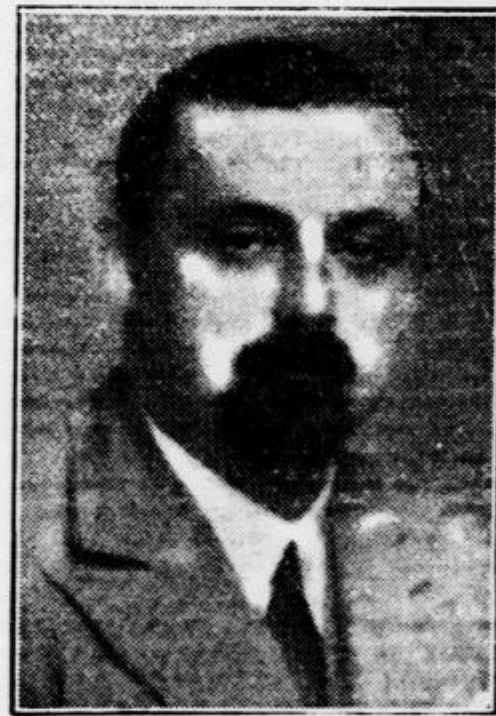
100 let tvrdke Ant. Krisper

Častitljiv praznik skoraj že 200 let stare ljubljanske trgovske hiše

Ljubljana, 17. novembra.

Na važni glavni prometni črti med Adrijano in Donavo ležeča Ljubljana je bila skozi stoletja cvetoče trgovsko središče in je zato tudi razumljivo, da se je tu naselilo več trgovcev iz sosednjih dežel in prišlo do bogastva in ugleda. Tako se je tudi Marija Angelo Alborghetti, ki je bil poleg Valvasorjev, Zoisov in več drugih tudi iz Bergama, okrog 1750 naselil v našem mestu in ustanovil trgovino, a l. 1758. je po poroki z Marijo Elizabeto Auracherjevo postal lastnik hiše št. 26 na sedanjem Mestnem trgu.

Njegov sin Jožef je l. 1790 prevzel očetovo trgovino in hišo bil pa ni samo spreten in dober trgovec z daleč na okrog razširjenimi kupčijami s specerijo in mešanim blagom ter lastnik uglednega komisijskega in spedijskega podjetja, temveč je igral tudi v javnem življenju našega mesta vodilno

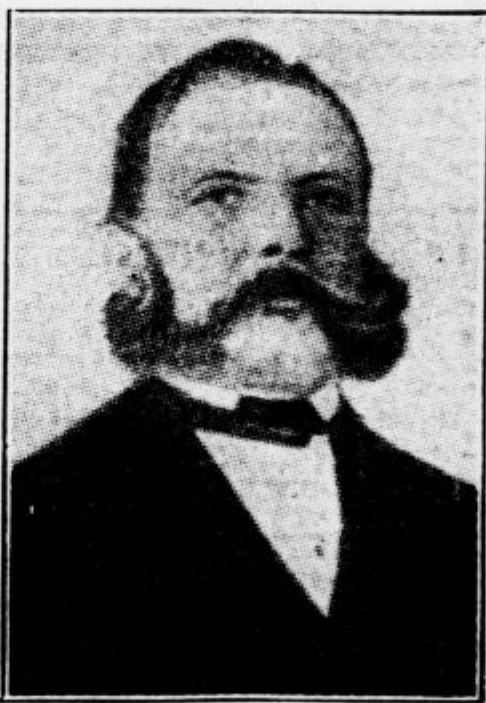
Erik Krisper

vedanji šef tvrdke Ant. Krisper

1833 rojeni Jožef oddelek za kolonialno blago in barve, njegov brat Valentin pa galanterijo in drobno blago. Ta se je pa kmalu posvetil študijam papirne industrije in kemije v Drazdanih ter je končno ustanovil tovarno papirja v Radečah, ki jo še danes vodi njegov sin Anton kot direktor.

Ko je tako izstopil Valentin, je Jožef spet združil oba oddelka trgovine v svojih rokah. Mož je bil nenavadno sposoben trgovec, da se je njegova tvrdka Ant. Krisper z njegovo podjetnostjo in delavnostjo povzpela do prav širokega razmaha. Posebne zasluge si je pridobil za vso deželo s pospeševanjem izvoza izdelkov naše domače obrti in hišne industrije, kakor z izvozom glavnikov, krtač in podkovnih žebeljev, zlasti pa z izvozom slamnikov in zobotrebcev, ki jim je odprl pot po vsem svetu. Na svojem posestvu v Zgornji Šiški je ustanovil tovarno za glavnike, ki jo je pa spet opustil, nato je pa pričel tovarno lesnih čevljarstvih žbic, ki jih je izvažal celo v Aleksandrijo, Smirno in po vsej Levanti. S trgovsko dalekovidnostjo se je udeleževal pri ustanovitvi mnogih industrijskih in finančnih podjetij, predvsem pa pri papirnici v Vevčah, pri Trboveljski premogokopni družbi, pri Litijemskem svinčenem rudniku, pri Ljubljanski eskomptni banki i. dr., obenem je bil pa v upravnem svetu Trgovske delniške družbe na Reki in rudarske družbe Litija Dne 8. avgusta 1887 je njegovo plodnosno delovanje pretrgala smrt.

Njegova naslednika sta bila sinova Jožef in l. 1864 rojeni Ivan. Prvi je povečal že pod očetom cvetočo kolonialno trgovino tako, da je vedno naraščajoči promet z vagoni l. 1907 dal povod k ustanovitvi Ljubljanskih javnih skladišč, drugi brat Ivan je

Anton Krisper

ki je stari Alborghettijevi firmi pred 100 leti dal svoje ime

vlogo, saj je bil munalničan svetnik in od mesta delegiran član deželne stanovske zastopa prisodnik meščanske garde. Za časa francoske vlade se je vedno izkazal za vnetega pristaša Napoleona, o čemer pričajo zlasti razna, zadnja leta objavljena dela o tej dobi. Njegova hči Jožefina se je 19. junija 1832 poročila z Antonom Krisperjem.

Leta 1805 v Slovenski Bistrici rojeni Anton Krisper je bil sin tamošnjega učitelja normalne šole. Ki je odgovarjala današnji vadnici. Leta 1834 torej pred sto leti, je Anton od svojega šele l. 1820 umrlega tasta prevzel tedaj že 80 let staro trgovino na oglu Mestnega trga in sedanje Stritarjeve ulice, ki jo še sedaj mnogi imenujejo po starem Spitalska ulica.

Po njegovi smrti l. 1865 sta mu sledila njegova dva sinova, in sicer je prevzel leta

Vlažno, hladno sedaj NIVEA

Po burji, dežju ali snegu je posebno potrebno, da zaščitite svojo kožo pred vetrom in slabim vremenom, a to boste najbolje napravili takole: vsak dan na večer, preden ležete spat, nadržnite kožo nalahno z Nivea krema. Koža postane zaradi tega mehka in gibka, a poleg tega tako odporna, da ji še tako slabo vreme ne bo škodilo. Zaradi Eucerita, ki ga vsebuje Nivea krema, prodre ta globoko v kožo, a ne ostavi za seboj nobenega bleška ter je istočasno krema za dan in noč.

Negotova usoda Jezerška in Čerņičeve

je napravila med planinci globok vtisk in kamniška podružnica SPD je razposlala številne ekspedicije na vse strani, da poiščejo oba pogrešana turista. Kamniška planinca Sipo Kolman in Franc Ulčar sta bila takoj pripravljena, da preiščeta pot od Velike planine preko Konja in Presecljaja na Koroško. Obljubila sta, da se vrneta že v petek, ker pa je divjala v planinah v noči od četrtka na petek silna nevihta s snežnim metežem sta se brez dvoma držala na Koroški in bosta poizkušala priti do Sedla. Druga ekspedicija, ki sta jo tvorila Tone Erjavšek in Tone Trebešev je dobila nalogo, da preišče pot od Kokrškega sedla pod Grintovcem, Tursko goro in naprej proti Krvavcu, kamor bo prišla danes zvečer.

V tretji ekspediciji sta bila brata Peter in Lojze Erjavšek, ki sta imela namen pregledati Sedlo in pota proti Brani. Planjavi in Okrešlju. Pri vzponu na sedlo nista šla po turistovski poti ampak čez tako zvane Zmavčarje pod južno steno Brane na Kotličce. Bila sta prepričana, da so po turistovski poti že hodili ljudje in da tod ne bosta našla nobenih sledov, po izbrani poti, ki je sicer precej daljša, pa bosta lahko pregledala del poti na Brano. Kotličci leže med Brano in Tursko goro, od njih pa se

prožijo od severnega grebena proti Logarski dolini strmi plazovi debelega grušču, ki so ga elementarne sile odtrgale od strmih skalnih robov in ga v teku časa nakopile pod stenami. Tudi pot na Brano vodi preko dveh takih strmih plazov. Brata Peter in Lojze Erjavšek sta krenila iz Kotličcev po drugem plazu naravnost navzdol na pot, ki vodi iz Okrešlja na Kamniško sedlo. Pot je bila zelo težavna. V planinah je pihal oster mrzel veter, ponoči pa je zapadel nov sneg, po katerem sta se ponekod vdiral do pasu. Iz mehkega snega sta naenkrat prišla na trdo poledeneo ploskev, po kateri sta se počasi spuščala navzdol. Imela sta na čevljih dobre dereze in sta se zavarovala z vrvmi.

Iz okrešelske poti sta se najprej podala na Sedlo. Tudi ta pot je popolnoma poledenela in zelo nevarna, ker vodi med strmimi drčami. Markacije je zameledel sneg in tudi dober poznavalec poti lahko zgreši in krene v stran, kar utegne postati zanj usodno. Na sedlu sta vse preiskala, pa nista odkrila nobenega sledu za pogrešanimi turistoma. Vest, da sta našla nahrbtnika, je nastala po nesporazumu med tajništvom SPD in oskrbnikom, ki je telefoniral iz Kamniške Bistrice o žalostni najdbi pod Kamniškim sedlom.

Kako so našli pogrešanca

Brata Erjavška sta s Sedla krenila zopet po okrešelski poti proti Logarski dolini. Peter je šel na desno pod Planjavo in je nameraval priti do Piskernika, Lojze pa si je izbral znano turistovsko pot, ki vodi v Koroško preko Konja na Okrešelj. Ko je prišel do strme skalne stene, takozvane »Beštijane«, kjer je pot zavarovana z železnimi vrvmi, je zagledal ob pol 13. uri precej globoko pod seboj trupli obeh turistov. Na klic je prišel tudi Peter in oba sta se spustila navzdol po strmini od kraja, kjer sta ležala oba ponesrečena turista. Trupli sta bili domača popolnoma v snegu, kolikor pa ju je gledalo iznad snežne plasti, je pokrila tenka plast ledu. Reševalca nista odkopavala trupel, ker bi s tem samo izpuščala čas, ampak sta si le natančno ogledala položaj in sta nato pohitela na Sedlo in v Bistrico. Peter Erjavšek je celo pozno zvečer prišel iz Bistrice v Kamnik po potrebne vrvi in ruhe, v katere bodo zavili trupli, da in nato prenesejo v dolino.

Peter Erjavšek je bil precej utrujen po težki in namorni celodnevni hoji po zasneženih planinah. Ob pol polnoči je zopet krenil nazaj v Bistrico, zjutraj pa na Sedlo. Pripovedoval je, da se imata le slučajno zavaljila na sta našla trupli pogrešanih planincev, ki sta ležali pod velikim strmim

plazom, ki se proži izpod Brane in Kotličcev v Logarsko dolino. Trupli sta se ustavili baš na robu, kjer konča snežna plast in prične kopnina. Če bi ponoči zapadlo to do 3 cm snega, bi ne mogla ničesar videti in skrivnostna planinska tragedija bi ne bila razrešena prej kakor julija meseca, ko bi skopnel ves sneg. Morda bodo to mesto zasuli že prvi sneženi plazovi, ki jih bo sprožilo sedanje lepo vreme.

Ema Čerņičeva je ležala vznak z nogami navzdol, Jezeršek pa je bil komaj meter daleč od nje. Ležal je na strani, držeč se z rokama za glavo, ki je bila obrnjena proti skalni steni »Beštijani«. Bil je brez suknjice, obelčen v debel moder sviter, Čerņičeva pa je imela pisano jopo. Nahrbtnikov reševalca nista opazila; morda so bili skriti pod snežno plastjo ali pa so ostali kje sredi plazu.

Vprašanje, kako sta se oba mlada turista ponesrečila, je prepuščeno le našim domnevam. Reševalca sta bila v začetku prepričana, da sta šla Jezeršek in Čerņičeva na Brano, in sicer v ponedeljek, 29. oktobra popoldne. Na poti navzgor ali pa navzdol sta potem na poledeneli strmini padla in zdrsela par sto metrov navzdol po gladkem ledu in se ustavila šele na kamenitem grušču, kjer so ju našli. Pri tej

a poraba toka v wattih.

CIVILIZENJE IN SVET

SPORT

Današnji nogomet v Ljubljani

Na igrišču Primorja ob 14.30 Primorje : Hašk, na igrišču Hermesa ob istem času Hermes : komb. Ilirija — Prvenstvo II. razreda

V Ljubljani bomo imeli danes prav pester spored. Glavna tekma bo vsekakor na Primorju, pa tudi na Hermesovem igrišču se bo razvijala ostra borba.

Hašk : Primorje

V pričakovanju, da bo topot nebo v polni meri naklonjeno našim sportnikom, bomo zamogli prisostvovati krasni borbi dveh enakovrednih nasprotnikov, ki se poslužujeta dveh različnih, toda v obeh primerih zelo učinkovitih sistemov igre.

Hašk slovi kot eno najboljših tehničnih in kombinatorno najbolj izpolnjenih jugoslovenskih moštvo. Njegova filigransko izpeljana igra od moza do moza postane učinkovita, ako jo pred golom napadalec privedejo do pravilne končne faze — razantnega strela na gol. V reprezentativnem centerhalu ima Hašk najboljšega graditelja svoje tipične prizemne igre, v dveh reprezentativnih napadalcih Petruku in Medariću pa najboljši realizatorji.

Primorje je tipičen predstavnik moderne nogometa, ki bazira svoje uspehe na hitrosti, prodornosti in vzdržljivosti. Sistem njegovega napadanja je osredotočen na prodore putem hitrih kril. Ako se v napadu takega moštva nahaja trio, ki strelja iz vsake pozicije, potem je tak sistem igre najbolj nevaren tudi tehnično najboljšim moštvom.

Ker sta oba načina igre uspešna, ako se pravilno uporabljata, bo današnja srečanja krasna borba dveh različnih sistemov, ki bo izbral kot zmagovalca ono moštvo, ki bo razpolagalo z boljšo vzdržljivostjo.

Istočasno bo Hašk, kot najboljši klub Zagreba, ki je letos svoja prvenstvena srečanja zaključil v svojo škodo, kajti v Zagrebu je dosegel le neodločen rezultat, v Ljubljani pa je bil poražen s 3 : 1, skušal dokazati, da se nogomet v Zagrebu nahaja še vedno na višji stopnji kakor v Ljubljani.

Liga moštvo Primorja pa je kot edino poklicano, da brani prestiž napredka pri nas v nogometnem sportu in da nas v borbi z najmočnejšimi jugoslovenskimi nogometnimi moštvii najkrajše zastopa.

S sigurnostjo računamo, da bo to najlepšo tekmo jesenske sezone ljubljanska

publika posetila polnoštevilno in s tem omogočila našemu predstavniku, da nam še tekom tega leta pozove v goste še razne naše najbolje nogometne klube, med njimi kot prvega splitskega Hajduka, »majstora s morav«.

Hermes : Ilirija komb.

Kod nekake preizkušnje za svoje nadaljnje nastope v težkih prvenstvenih bojih bosta nastopila v prijateljskem srečanju moštvi Hermesa in komb. Ilirije, ki hočeta preizkusiti nekaj svojih mlajših že zrelih moči ter s tem stabilizirati svoje moštvo.

Današnja nasprotnika sta si že stara rivala na zelenem polju ter sta si moštvi takoj v tehničnem kakor taktičnem oziru skoraj docela izravnani. Ilirija nastopi sicer s svojo kombinirano garnituro, ki je izvrstno vigrana. To pot zadene ob nasprotnika, ki ji bo najmanj enakovreden.

Hermes, ki je, kakor znano, svoje moštvo temeljito pregrupiral, je preteklo nedeljo dosegel proti mariborski Svobodi presenetljivo dober uspeh, ki je dokazal, da je bila reformacija le v dobro moštvo. Je sicer še nekaj vrzeli — posebno kar se tiče boljše povezanosti moštva — in hašk to vrzel hoče Hermes še izpopolniti pri današnjem srečanju.

V predtekni nastopi B moštvo Hermesa proti izvrstni, tehnično izpolnjeni enajstorič Reke, ki slovi za eno najboljših moštvi II. razreda v območju LNP.

Ker je pričakovati res lepe in napete borbe obeh tekem in ker je vstopnina prav nizka, 3, 5 in 8 Din vabimo občinstvo, da si te tekme vsekakor ogleda.

Prvenstvo drugorazrednih

Igrišče Slovana: ob 10. Mars : Slavija.

Igrišče Mladike: ob 10. Reka : Mladika.

Igrišče Primorja: ob 12.45 Svoboda : Sloga.

Igrišče Jadrana: ob 14.15 Jadran : Slovan.

Na sportnih igriščih se mora vzpostaviti red!

Na nekaterih zadnjih prvenstvenih tekmah je prišlo na igriščih do incidentov, ki niso, to je treba priznati, težje narave, ki pa vendar jemljejo kredit in ugled sportnemu pokretu: zlasti v očeh onih, ki še vedno gledajo sportni pokret bolj po strani in se ne morejo sprijazniti z njegovim silnim razmahom.

Ljubljanski nogometni podsavez je moral poseči iniciativno vmes, saj je njegova eminentna naloga, da regulira nemoten razvoj in potek nogometno-sportnih konkuren. Sprva uvodoma omenjenih dogodkov je moral nekaj ukreniti, da zajeti tem dogodkom tok, dokler se ne zavzamejo manj prijetni ukrepi.

Prvi ukren je bil, da je sklical zastopnike vseh ljubljanskih klubov — razven Primorja in Ilirije — na konferenco, na kateri je bilo govora o merah, ki bi jih bilo ukreniti za obvarovanje reda na igriščih. V koliko so na raznih nemilih dogodkih udeleženi elementi, nad katerimi lahko LNP izvaja svojo jurisdikcijo, bo LNP preko svojega kazenskega odbora že utemeljeno in blazilno postopati. Nekoliko težje bo drugo vprašanje, ki so ga sprožili zastopniki ljubljanskih klubov na tej konferenci: Gre za razpoložljivost in kvaliteto sodnikov, ki jim je poverjeno vodstvo tekem.

V tem pogledu je potrebno ugotoviti, da je predvsem število razpoložljivih sodnikov absolutno premajhno. Vsak teden so v odboru za deležiranje sodnikov skoro nemerljivo težkoče glede popolne zadostnosti vseh tekem na sporedu s sodniki. Poleg tega pa tudi kakovost sodnikov razven par izjem ne ustreza.

Tozadevno je bilo sklenjeno stoniti v kontakt s sodniško sekcijo, ki naj svojem odboru za deležiranje sodnikov da predvsem nalogo, da vpoštevja sporazume med klubi, v kolikor se klubi sporazumejo na tega ali onega sodnika.

Kot prvo sankcijo, ki je bila ukrenjena zoner igrišča, na katerih so se poizkušeli urediti, je treba zabeležiti sklen LNP, da bo odslej pošiljal na tista igrišča k prvenstvenim tekmam svoje deležnike. Če tudi ta ukren, ki je zvezan svedoča z materialnimi izdatki, ne bi pomagal, bo naslednji ukren zapora nad takim igriščem.

Taki ukrepi so sicer nesimpatični, vendar potrebni v interesu samega sportnega razvoja. Kot prvi sta prišli na vrsto isti. Če Čakovca in Trbovlji, kamor je LNP deležiral dva funkcionarja iz Ljubljane. Nadejati se je, da bo ostalo pri tem in da ne bo potrebno ukrenati še hujših mer.

V tej zvezi naj bo omenjena še okolnost, da na primer v Beogradu z zadostno ugotovitvijo kako so se v tem pogledu razmere v Zagrebu v primeru s prvenstvenimi tekmami razvijale. Nevečeno in pretirano navijanje, ki je bilo včasih na zagrebških igriščih nekaj vsakdanjega, se je umaknilo decentnim manifestacijam, ugodja ali negodovanja. Tako je bilo v Beogradu od nekdaj, tako je sedaj v Zagrebu. In kdaj bo prišla na vrsto Ljubljana, kdaj ostali teritoriji LNP?

Službene objave LNP

(Seja kazenskega odbora 15. XI. 1934.)

Navzoči: Kralj, Locar, Koslarič, Galof, Grabrijan, Tršan, Pucik, inž. Kuljiš.

Upravnemu odboru se pošlje dopis s prošnjo, da se službene objave k. o. objavljajo točno.

Pozove se Mladika, da pribavi do prihodnje seje k. o. konkretne dokaze o zadevi Viktorja Kamnikarja. Svoboda-L. Zabeleži se izključitev Slava Anzelca, Mladika, na tekmi Svoboda-Mladika 4. novembra t. l. Z iste tekme se zabeleži izključitev Ljube Grahovičarja, Mladika.

Kaznuje se po § 30 in 31. k. prav. s souporabo § 13. kaz. prav. Rudolf Boh, Mladika, s sedemdesetmurno zabrano igranja: kaz. po § 13. k. p. v zvezi § 13. k. p. Marjan Ševarovič, Sloga; kaz. po poteče 24. novembra 1934.

po § 30 in 31. kaz. prav. v zvezi s. a. k. p. Matevž Zlender, Atletiki, s sedemdesetmurno zabrano igranja: kaz. po poteče 24. novembra 1934. Kazenska zadeva Raulca Peterka in Marijana Turka se preloži na prihodnjo sejo. Kaznuje se po § 28. kaz. prav. Franc Zupanc, Celje, z enosmesno zabrano igranja: vsteje se mu suspenz in mu kaz. po poteče 14. decembra 1934. Kazenska zadeva Alfreda Leroha, Disk, Pavla UKarja, Radomlje, se preloži na prihodnjo sejo.

Upravnemu odboru se vrne akt Tonka s prošnjo, da pribavi zapisnik o zaslišanju.

Z veliko nižjimi stroški

bi mogli napraviti smučarske čevlje znamke

če bi ne rabili zanje le kvalitetnega tvoriva. Cenejši bi bili lahko ti čevlji, toda ne bili bi več znamke BRANA, ki pomeni kvaliteto usnja in kvaliteto izdelave.

ZAHEVAJTE CENIKE IN POJASNILA!

BRATA NAGLIČ, ŽIRI

Uvede se kazensko postopanje proti: Stanku Trčku, Mars, Ignacu Habitu, Svo. boda-Lj. Ludviku Smrekarju, Slovan, Lj. zetu Pavšiču, Mladika, Milanu Stupici, Grafika, Ivanu Sajovcu in Robertu Šušterju, Amater, Josipu Košmerlju, Hermes, Simonu Bogmetu, Ilirija, Perku Dančiču, Mura. Dvigne se suspenz Hermanu Slamiču, Primorje. V njegovi zadevi se zaslišita predlagani priči Fr. Breskvar in Vlado Ma. don.

Kaznuje se po § 42. kaz. prav. Franc Lacz, Mura, Josip Toth, Rihard Dohr, Ludvik Hari, Karel Poljšič, Ladielav Dolgoš, vsi Panonija, s šestdesetmurno zabrano igranja: Dohr Toth in Laczliju, ki so že kaznovani po § 51. kaz. prav. poteče kaz. z upoštevanjem suspenza 30. marca 1935. Poljšiču, Hariju, Dolgošu se vsteje v kaz. suspenz od 30. septembra do 27. oktobra 1934 in jim poteče kaz. 14. aprila 1935.

Zadeva Raulca Peterke in Josipa Krambergerja se odda na upravni odboru v nadaljnje poslovanje.

Uvede se kazensko postopanje proti A. Kodru, predsedniku Panonije. — Tajnik EI

Službeno iz OZDS. Za juniorsko pokalno tekmo Primorje : Ilirija danes ob 10.30 na igrišču Primorje se delegira s. s. Vidic (po sporazumu), rezerva G. Strah.

Juniorske pokalne tekme. (Službeno.) Na igrišču Primorje se odigra danes ob 10.30 pokalna tekma Ilirija : Primorje. Naprosta se kluba, da postavita po 5 rediteljev in stranskega sodnika. Sodnika delegira OZDS. Službujoči odborniki medklubnega odbora g. Jurkas.

Iz Sekcije ZNS (Službeno). V torek 20. t. m. ob 20. plenarni sestanku vseh ljubljanskih sodnikov v zadnji sobi restavracije pri Slonu.

Iz OZKS (Službeno). V ponedeljek 19. t. m. ob 20.30 seja odbora za kaznovanje sodnikov v nebotičniku v prostoru LNP. Na sejo se vabi s. Dolinar.

Današnji nogomet v Celju. Na celjski Glaziji se bo pričela danes ob 10.30 trening tekma med prvim in drugim mladinskim moštvom SK Celja, ob 14. pa na trening tekma med prvim in drugim moštvom SK Celja. Na sportnem igrišču SK Olimpa v Gaberju bo ob 14.30 drugorazredna prvenstvena tekma med SK Jugoslavija in SK Šoštanjem.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Dopoldne igrata juniorji pokalno tekmo z Ilirijo, ostali pa na trening tekmo z rezervno Svobode. Blagajna ob 12.30 naprej: gg. Dubrovič, Gvido, Jurkas, Gostiša, Istočasno redi-

telji: Klančnik, Brodar, Saunig, Fuks, Florijan, Lovrač, Geržetič, Škerj, Domjak. Točno ob 14. se morajo zglasiti g. trenerji: Starec, Logar, Hasl, Bertonec, Zemljak, Slamič, Boncelj, Šlamberger, Pupo, Makovec, Pepec, Janežič, Petelin, Bujak, Pišek II.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Juniorsko moštvo za pokalno tekmo z juniorji Primorja mora biti v garderobi na Stadionu najkasneje ob 10. Komb. moštvo, ki igra popoldne s Hermesom, mora biti ob 14. v garderobi na igrišču Hermesa. Klubski službujoči odborniki za obe tekmi g. Mehle, ki postavi za juniorsko tekmo 5 rediteljev. (Plavalna sekcija). Vse člane obveščamo, da je zimsko kopališče odprto vsak ponedeljek, sredo in petek ob 15. dalje. Treninge vodijo: Otruba, Mihalek, Lavrenčič, Hribar, Zihlerl. Članice trenirajo ob 16. Kdor ne plača prispevka, nima članskega ugodnosti. Poravnajte članarino!

(Hazenška sekcija). Redni gimnastični treningi se vršijo odslej vsak ponedeljek ob 18.30 in vsak četrtek ob 19. v telovadnici na Grabnu. Udeležba za vse obvezna. Proti vsem, ki bi neupravičeno izostajale, bo uvedlo sekcijsko vodstvo kazensko postopanje. Pri vseh teh treningih se sprejemajo nove članice.

SK Grafika. Danes ob 9.30 naj se javi pred garderobo na igrišču Korotana moštvo: Gašparič, Katavič, Marjetič, Usnik, Zagar, Potrat, Stupica II., Verčnik, Strohmajer, Bončar, Trobčevšek, rez. Bežan, str. sodnik Ogrin. Reditelji: Mekina, Rlokar, Metlar, Džuran. Reditelji se morajo javiti ob 9.30 službujočemu odborniku.

SK Marš. Danes prvenstvena tekma s Slavijo na igrišču Slovana ob 10. Ob 9.30 se morajo javiti načelniku: Zavri, Klingenstein, Dolinar, Humer, Zupanc, Stanko, Vrhovec, Novak, Zigon, Janez, Perko, Strnad, Povhe. — Reditelji: Stražičar, Herman Štalcer — Blagajna: Pogacar; stranski sodnik Klemenčič. — Eventuelna predtekma z rezervno Slavijo se vrši ob 8.30. Ob 8. naj se javi juniorsko in rezervno moštvo g. Stražičarju. — Načelnik.

SK Svoboda, Ljubljana. Danes ob 9.30 naj bodo na igrišču Primorja: Marc (Černe), Skapin, Drapek, Sušnik, Dovgan, Stante, Cuk Selan, Šušteršič, Brajer, Korosec, Luznar, Zupet II., Erlih. Prvo moštvo mora biti točno ob 12.15 na igrišču Primorja. Igra se prvenstvena tekma s Sloga. Javijo naj se: Gorenc, (Zupet), Kamnikar, Habicht I, Habicht II, Zemljak, Povh, Babnik, Petrič, Jančigar, Jakše, Samar. Rediteljsko službo imajo: od 12.15 dalje: Turšič, Dovgan, Luznar. Stranski sodnik: Sušnik. Opremo, kdor jo ima doma, naj prinese s seboj.

SK Slovan, Danes ob 9. naj bodo na igrišču Jadrana: Moša III, Martinčič, Sinček II, Jerančič, Smrekar, Batič, Ključec, Vodišek, Stojković, Por, Rozman, Vasilje, vič Poznik, Sinček I. Opremo preskrbi gospodar. Ob slabem vremenu tekme ne bo. Ob 13. naj bodo istotam: Bunc, Kobal,

Sokolstvo in Knjiga o sportu

»Knjiga o sportu«, ki jo je napisal Drago Ulaga, založila pa Družba sv. Mohorja v Celju (56 Din), je prva slovenska knjiga o najglasnejšem gibanju našega časa. Po založnici in po piscu smo pričakovali temeljitejšega dela. V miselnosti plat sporta in v njegovem pomen v današnji kulturi se pisec ne pogloblja: prav to pa bi bilo najkvalnejše. Res je, danes »sport« nima nobene duhovne osnove in ga je zato težko zagovarjati: piscu torej ne smemo preveč zameriti, če o tem problemu govori le prav površno. Bilo bi celo boljše, da bi bil sprejel dejstva, kakršna so in da bi ne bil tvegal poizkusa dati »sportu« nekako osnovo za obstoj.

Najslabše je zato v knjigi I. poglavje, ki govori o »potih in ciljih telesne kulture«. Temeljna napaka je, da ne pove kaj misli s telesno kulturo, niti ne določa drugih sorodnih pojmov: telesna vzgoja, sport, telovadba, ter uporablja brez doslednosti sedaj ta, sedaj oni izraz, čeprav ne pomenijo vsi isto ali pa pomenijo celo nasprotnosti. Zlasti »telovadba« daje samovoljno zelo tesen pomen: vadba na orodju + proste + redovne vaje. Tega ni »telovadba« nikdar pomenila, ne na papirju, ne dejansko, še prav posebno ne pri Slovanih. Nasprotno, ima najobsežnejši pomen »vaditi telo«; zato je »telovadba« vse, kar delamo v nameri, da zboljšamo z gibanjem svoje telo, zato je tudi vse sport samo telovadba. V razpravi te vrste mora biti logika in ostra ločitev pojmov: vsakdanja ljudska razlaga nazivov ni uporebna.

Kratek pregled zgodovine telovadbe v tem poglavju je koristen in dober: ponekod bi naj bil obsežnejši. Neresnična je trditev, da »so bili vitezi vojski in plemeniti zaščitniki ljudstva, zato so morali stremeti po višji izobrazbi«. Vitezi niso bili zaščitniki ljudstva, temveč največkrat njegovi zatiralci in izžemalci; do višje izobrazbe so se povzpeli kasneje kakor meščanstvo in ne samo zato, da bi mogli ostati zastopniki(!) ljudstva. Kulture pač ne ustvarjajo taki preprosti nagibi.

Šibko je tudi poglavje o nalogah sportnih združb. Zmedo povzbuje to, da daje besedi »sport« vesoljni pomen, ki ga ta izraz nikjer na svetu nima in po svojem bistvu imeti ne more.

Nazori o posebnih vzgojnih nalogah slovenskih sportnih društev se mi zde pravi, toda: kakor jih pisec presaja v življenje, je vendarle preveč preprosto. Če bi bil človek tako enostaven stvor in sredstva za njegovo vzgojo tako učinkovita, kakor to trdi o sportu Ulaga, potem se čudimo, da že zdavnaj nismo zgledali za to zdravi. Neresnična je tudi trditev o ugodnem učinku vojne, na str. 31. V vojni je ojekleno prav malo ljudi. Večina se je vrnila na pol uničena in posirovala, brez energije; ti so v družbi večinoma na manj vrednih položajih.

Na koncu je dodan slovarček strokovnih izrazov iz športa.

Velika škoda je, da se pisec ni mogel čisto otresti sportne latosvine. Ako že nimamo domačih besed za nepotrebne tuje, jih je treba ustvariti, kjer se le da; to delo je hvalježno, potrebno in ne tako težavno kakor se zdi. Slog je ponekod dober, drugod pa čisto sportno časniki, okrašen s pogostimi, debelimi nemizmi. Nekaj primerov: igre so odpadale (iger ni bilo), konkurenca (tekma), igra se je vršila (igra je bila), igrali vlogo (imeti pomen biti, torej: imati le še zgodovinski pomen, ne igra le še zgodovinsko vlogo), trening (prava izgovorjava: trening: vadba, priprava za tekmo, urjenje), gol (točka, vrata), odgovarjati (ustrežati biti primeren), oni (kot kazalni), zaimek: tisti, merodajne (odločilno), ki predstavlja višek (ki je višek; predstavlja, bi), odnosno (ali in. oziroma), prednja (hud nemizem, pripravljale vaje), palica (predstavljala za skakača gotovo breme (palica je za skakalca breme, ali precejšnje breme), gospodje — dame (možje-žene, možki-ženske), startati na žogo (planiti na žogo), treniran (vajan, izurjen), prežeče smučanje (smučanje v čepu, čepe ali čepoma), bantan, welter teža (teža bantan, teža welter,

Grm, Dečman, Uhan, Sinkule, Thuma, Kolaric, Gerjol, Keravec, Stojanović in Janković. Stranski sodnik Sinček I. Reditelji gg. Čerček, Uhan, Makovec, Pepec in Makovec Oto. Jutri ob 19.30 v klubovi sobi pri Krušiču seja uprave igrišča. ob 20.30 pa redna seja glavnega odbora.

SK Slavija. Danes ob 9. naj bodo na igrišču SK Slovana: Kroupa, Maks, Milan, Gusti, Franc, Fajon, Zinke, Oto, Jože, Anke, Nane; stranski sodnik Baumgartner. Reditelji Cimperman, Japel, Straus, Feldstein, Dolar. Istočasno naj pridejo na igrišče Lesica, Keržan, Eržen, Košak, Štravs, Tuze, Baumgartner, Smolnik, Kogovšek, Dolar, Kveder, Kotišek, Dežman, Walla.

SK Domžale (nogometna sekcija). Naslednji naj bodo danes ob 14. v Mengšu: Stifter, Čad I in II, Hugo, Roman, Janežič II, Biltenc, Zabréd, Miro, Amon, Oto, Rudi. Rezerva igra predtekmo ob 12.30.

Občni zbor novoustanovljenega SK Radomlje bo v nedeljo 25. t. m. ob 10.30 v prostorih gostilne Cerar v Radomljah. Pozivajo se vsi aktivni in podporni člani, da se občnega zbora sigurno udeležijo. Prijatelji in simpatizerji sporta dobrodošli. V primeru nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje, ne glede na število prisotnega članstva.

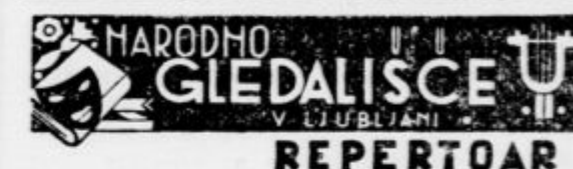
SK Radomlje (nogometna sekcija). Za današnji prvenstveno tekmo z Zalogom naj bodo najkasneje ob 13.30 v naši garderobi pri Kaplji: Papler, Rok, Gaberšek, Anžič, Može, Ivan, Kristof, Učar, Schmidt, Sešek, Peleh, Mirko, Dejak, Slavko. Stranska sodnika: Štebal, Kaplja, Reditelji: Kralj, Osolinik I in II, Jože, Rudi in Jakob.

Jugoslovenska akademsko smučarska organizacija priredi za svoje člane smučsko gimnastiko. Vršila se bo pod vodstvom tovariša Zorana Poliča, ki je vodil že več telovadnih tečajev in je strokovnjak za parteno gimnastiko. Vršila se bo vsak ponedeljek in četrtek ob 20. s spremljevalcem klavirja, na katero novost tovariš je posebno opozarjamo. Kraj bo javljen pravočasno na društveni razglasni deski na univerzi. Prva vaja bo v četrtek 22. t. m. Vabimo vse tovariše akademike, ki še niso člani organizacije, naj se obenem prijavijo pri gimnastiki. Nadalje obveščamo svoje člane, da se je odboru posređilo do sedaj pri tridkaj J. Gorec, Kolb - Predalič, Sport - Kmet pri nakupu smučarskih potrebščin 5 do 15 odstotkov popusta. Člani bodo deležni tega popusta na podlagi članske izkaznice za leto 1934-35. Stejemo si v dolžnost, da se ob tej priliki iskreno zahvaljujemo vsem omenjenim trdnikom za njih naklonjenost ter jih toplo priporočamo. Vse podrobne informacije glede gimnastike, popustov in skupne nabave roblinov dobiti na prihodnji odborovi seji, ki bo v sredo 21. t. m. ob 18. na tehniku.

Smučske gimnastične vaje SK Ilirije. Smučske gimnastične vaje za dame se vršijo odslej vsak ponedeljek ob 18.30, vsak četrtek pa ob 19. v telovadnici na Grabnu.

ali: bantamska teža, welterska teža), salto (premet) in podobnega še več. Zoprne so besede, stvorene po srbsko-hrvatskem vzoru: plavač, skakač, dvigalec, tekač, igralec, nogometaš (zakaj ne nogometač?). Pravilneje in lepše je: plavalec (žen. spol plavalica, ne plavalka), skakalec, dvigalec, igralec (umetniku na odru vendar ne pravimo igrač?), nogometalec (lepše je samo igralec ali igralec nogometa). Odslej so tudi nemške besede v oklepajih, ki naj ponekod menda olajšajo razumevanje domače besede. Naša mladina ne zna več nemško in ji zato tak način nič ne hasne; naj zadošča ta razlog. Kjer se morajo bti tuje, naj bi bila v oklepaju tudi prava izgovorjava; sedaj je ni povsod, zlasti ne pri angleških besedah. Prav kar se tiče jezika, ga mora tudi pisec strokovnih knjig dovolj poznati; tembolj, ker mora pogostoma sam tvoriti izraze. Beseda sicer ni konj, tiskana beseda je pa cel par konj, v slabem in v dobrem.

Knjga ni izpolnila vsega, kar smo pričakovali, v mnogem je pa dobra ali celo izvrstna; zato jo priporočamo tudi našim društvom. Stanko Trček.

REPERTOAR

DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. ob 11: Snegulčica. Otroška predstava. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 15: Hlapci. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: Glembejavi. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Ponedeljek, 19: Zaprtlo.

Torek, 20: Velika noč. Goslovanje drame v Celju.

OPERA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 18: Mignon. Premiera. Izven. Ponedeljek, 19: Zaprtlo.

Torek, 20: Rigoletto. A.

Nedelja v ljubljanski drami. Ob 11. uri dopoldne matineeja otroške predstave »Snegulčice«, priljubljene pravljice. Nova inscenacija in režija, ki je obogatila dejanje z zabavnimi domisleki, ki so izvalili mnogo zabave in smeha. Režija prof. O. Šestova. Ob 15. uri se ponove Cankarjevi »Hlapci«, reprezentativna drama slovenske literature v Debevcu režiji, ki predstavlja kolektivni uspeh dramskega ansambla. Ob 20. uri se igra Križna drama »Glembejavi« v osveženi režiji dr. Gavelle. Gospa Nablocka, g. Levjar in g. Kralj štejejo svoje kreacije med nesporno najboljše preteklih sezon; prav tako se odlikuje ves ostali ansambel v odgovarjajočih vlogah.

Premiera Thomasove opere »Mignon« se vrši danes ob 20. uri kot predstava izven abonmaja. Thomasova melodijozna opera je popularna po arhiv: »La poznaj bajni kraj, kjer oranže sveto...«, »Ve ptice lastavice...« in Filinino arjo, je pestra v ritmu in muzikalnem označenju, kjer obeta postati izredno zanimiva po izvajanju sodelujočih: gg. Gjurgjenac kot Mignon, gđ. Župevčeve kot Filinca, gg. Španove kot Friderika, ter gg. Banova — Vilhelma in Betetta kot Lotharja. Dirigent: Neffat, režiser: P. Golovin.

Sloviti, priljubljeni francoski tenorist André Burdino bo gostoval drugič 23. t. m. v operi kot don José. Ta partija spada med one umetnine, kjer dosega pevec-gost z najmanjšimi sredstvi dramatične igre največje učinke. Občinstvo opozarjamo, naj ne zamudi poslednje prilike, ki se mu nudi, da spozna na odru tega širom evropskih odrov znanega umetnika. Vstopnice v predprodaji pri dnevni blagajni.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15.

Nedelja, 18: Rokovnjači.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. ob 15: Idealni soprog. Znižane cene — Ob 20: Gugalcina. Blok. Ponedeljek, 19: Zaprtlo.

Torek, 20: Hamlet. D.

Frizura za l. 1935

Za tiste, ki se je nočejo držati, je pariška akademija za damsko frizirno umetnost predpisala sledečo frizuro za l. 1935: Lasje ostanejo krajši. Tendence frizurnih črt je navzgor. Na čelu so kodri v raznih variacijah. Teme je poševno. Stranske partije se frizirajo nazaj, ušesa so tim

Kraljestvo mode

Lepi kožuhi

Nabava kožuha zahteva mnogo premišleka, kajti izdatki pri tem so tako obudni, da moramo vse svoje želje in potrebe ter vse podrobnosti novega kožuha temeljito prešteti, preden se končno veljavno odločimo za kožuh ali proti njemu.

Za ženo, ki si lahko privoščiti dva kožuha, je stvar seveda veliko bolj enostavna, ker nosi dopolne kožuh v sportnem slogu, popoldne in zvečer pa izrazito eleganten kožuh. Če pa se moramo zadovoljiti z enim samim komadom, mora naš kožuh nositi obeležje plašča za vse prilike!

Najnovejša moda nam prinaša mnogo navodil glede sestave in obdelave krzna in kar je še važnejše: glede modernega kroja kožuhov. Nabava krznene plašča je namreč mnogo predrago, da bi mogli kožuh izpostavljati luksuzu vsakoletne predelave, zlasti ker se pri takem preoblikovanju krzno kolikor toliko pokroži. Zato je moda odstopila od skrajno modno ukrojenih kožuhov in je izbrala za nove krznene plašče »splošno veljavno« obliko, ki bo več let moderna.

V modnih krogih vzbuja mnogo pozornosti dejstvo, da novi krzneni plašči po svojem kroju in po izdelavi ne učinkujejo več tako težko in okorno kakor prejšnja leta. Moda poudarja mladostnost in zato so v veljavi neprisiljene, voljne oblike.

Zato tudi novi plašči iz perzjanca niso več kakor ustvarjeni za »starejše dame«. Plašč iz perzjanca na naši prvi skici se lepo prilaga k životu in ima spodnje robove

rahlo zaokrožene. Okrogli ovratnik, ki se končuje v široko petljo in mali muf sta iz svetlega krzna, kar daje plašču mladosten poudarek (1. skica).

Kakor znano, so letos izredno priljubljene temni kožuhi s svetlo krznenim garnituro. Plašč iz črnega žrebčevja krzna ima nabran svetlosiv krznen ovratnik, ki prehaja v dve zaokroženi konici. Zanimiva novost je zapanka iz krzna, ki zapenja plašč pod ovratnikom (3. skica).

Iz nutrije izdelujemo letos največ štrpacihih plaščev, ker se to rjavo krzno posebno lepo poda k sportnim oblekam v vseh rjavih, zelenih, rdečih in vijoličnih barvnih odtenkih. Izkušnja nas uči, da izvrstno učinkuje sestava dolgodlake kožuhovine z nizkim krznom. Zato opremimo plašč iz nutrije z ovratnikom in manšetami iz naravnih lisic ali dihurja (2. skica).

Velika senzacija so plašči iz leopardove kože, ki s svojim živahnim vzorcem povsod vzbujajo mnogo občudovanja. Leopardje krzno je prikladno zlasti za razne sportne paletoje in seveda tudi za različne krznene garniture. Kombiniramo ga predvsem z nutrijo, ki mu daje ublažujoč in miren poudarek. Če pa se odpovemo »tujemcu« okrasju, želje plašč iz samega leoparda, pridejo kot nadomestno okrasje v poštev usnjene zapanke, ki so letos jako moderne in jih vidite na naši zadnji skici.

Omeniti moramo še razne krznene garniture na zimskih plaščih in kostumih. Najbolj priljubljene in najbolj učinkovite so še vedno garniture iz laskave lisice!

So-li pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki bolehalo na astmi, katariju pljučnih vžvičkov, nastarelem kašlju, zaslužnosti, dolgotrajni hrupnosti in hrpi. a dozdajše niso našli zdravlila. Val taki bolniki dobijo pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI

izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna, bivšega šefa zdravstva, v savcu na finsen-kuro, o temi: »Ali se dajo pljučne bolezni ozdraviti?« Da damo vsakemu bolniku priliko, da si razjasni svojo bolezen, smo se odločili, da pošljemo to knjigo vsakomur brezplačno in franco zaradi splošnega blaga... Treba pisati samo dopisnico frankirano s Din. 1.75 a točnim naslovom na naslov: — Treba pisati samo dopisnico PUHLMANN & Co. Berlin 614 Müggelstrasse Nr. 23-25 a

Odobreno od min. soc. pol. sanitetni oddelek S. br. 2416 od 12. XII. 1933

ki vas preišče. — M. U. Dolgotrajne, nereden krvavitve po porodu postanejo zaradi splošnega oslavljenosti lahko nevarne in morate k zdravniku, da se dožene vzrok. — Vnetje jajčnikov. Bolezen je dolgotrajna in se morate varovati vsakega prehlada in napornega telesnega dela. Priporočamo vam tople obkladke (termofor), prav dobro se je obnesla diatermija in pa sedeče kopelji z izcedkom hrastove skorje. — P. K. Lj. Zdi se, da je v vašem primeru izostanek perila v vročni zvezi z žlezami z notranjo sekrecijo. V tem primeru pridejo v poštev hormonski odgovarjajoči preparati. — Razno. Verjetno je, da je vaša 13-letna hčerka slabokrvna. Potrebne krepko hrano, po zdravniškem navodilu tudi preparate arzena in železa. Isto velja tudi za šestletno hčerko. Pri vaši 20-letni hčerki se ne neredno perilo brez ugotovitve vzroka ne more zdraviti. Bolečine v plečih so lahko revmatičnega značaja ali pa posledica vnetja porebne. V vsakem primeru pridejo tople obkladke (termofor) v poštev. — Zm. Fr. Vaš prijatelj je pač sestradan študent in mesto zdravil naj si raje kupi ribje olje in dobro hrano. Ko bo zopet odprt ambulatorij interne klinike, naj se pa potem tam predstavi. — Moti me! Verjetno so ozeblene. Nosite tople rokavice in namočite roke z menthol-kafrovim mazilom. Dobro obnesla se je tudi diatermija. — A. P. Opisana znamenja odstranite z naslednjim mazilom: Ammon. chlorat. — Acid hydrochlor. aa 5.0 — Glycerin 40.0 — Lact. Vacin 80.0. V trdovratnih primerih pa pride v poštev obsevanje.

Š A H

Šahovsko življenje v Nemčiji se zadnje čase razvija v novi smeri. Svetovnega primateja v šahu sicer Nemčija že nekaj desetletij nima več in v mednarodnih turnirjih slišimo vedno manj o nemških mojstrih, toda v šahovsko organizatornem oziru se Nemčija še nadalje izpopolnjuje. Lani je prevzela pod vplivom novih političnih razmer Velikomemška šahovska zveza vso organizacijo šahovskega življenja v Nemčiji v svoje roke. V svojem programu, ki ga izvaja z vso podporo oblasti, ima predvsem propagiranje šaha v najširših krogih naroda in omogočanje čim hitrejšega napredovanja nadarjenim šahistom. Pod temi principi razvoja na širino se vrše sedaj vse šahovske prireditve v Nemčiji. Tako je bila reformirana s temeljevo organizacijo vsakoletnega mojstrskega turnirja za prvenstvo Nemčije. Tradicionalni »glavni« turnirji, iz katerih so izhajali mojstri, ki so potem igrali na turnirju za prvenstvo Nemčije, so odpravljani. Mesto tega imajo pravico udeležbe v mojstrskem turnirju zmagovalci turnirjev za prvenstvo 6 con, v katere je Nemčija v to svrhu razdeljena. Udeleženci turnirjev zopet se kvalificirajo iz turnirjev klubov, pokrajnih itd. — Na novo so bile letos vpeljane tudi tekme med reprezentancami posameznih dežel, ki so vzbudile veliko zanimanje med vsemi nemškimi šahisti. Izmed 18 reprezentanc po 8 igralcev se jih je kvalificiralo šest za finale, ki se je vršil v avgustu v Wiesbadenu. Zmagal je Berlin. — Šahovska zveza prireja nadalje posebne propagandne tedne za šah. Lani sta dva takata tedna dala več tisoč novoorganiziranih članov šahovskih društev. — Polagoma se uvaja šah tudi v šole. Že nekaj časa ga imajo šole na Badenskem v svojem programu. Ravno kar je izdal tudi bavarski prosvetni minister odlok, da naj se na vseh bavarskih šolah ustanovijo prostovoljni šahovski krožki, v katerih naj se mladina pod strokovnim vodstvom v prostem času bavi s šahom. Odlok navaja, da šah kot »duševno-bojna igra« pospešuje razvoj odličnih duševnih sposobnosti. V programu krožkov da naj bodo predavanja, strokovni tečaj, razne šahovske tekme itd.

S turnirja reprezentanc v Wiesbadenu je sledela partija. Znani mojster Ahues je igral v berlinskem moštvo. Kraljevo-indijska obramba. Beli Ahues. Črni: Heinicke. 1. d2—d4. Sg8—f6. 2. Sg1—f3. Sg7—g6. 3. g2—g3. Flanketiranje kraljevega lovca je menda res najuspešnejše sredstvo proti kraljevo-indijski obrambi. 4. Lf1—g2. Lf8—g7. d7—d6. V poštev prihaja d7—d5, s čimer bi nastala simetrična pozicija. Sicer pride potem beli s c2—c4 prvi do napada proti centru ki ga pa črni s c7—c6 lahko prestraže. 5. Sb1—c3. Običajno beli igra najprej c4 in šele potem razvije skakača. Pa tudi igrana poteza ni slaba, ker sedaj, ko je črni že igral d6, hitreje služi glavnemu cilju belega: omo. gočenju poteze e2—e4. 6. e2—e4. Dd8—e5. 7. 0—0. Izgublja po nepotrebnem tempo. Dama itak mora na c7. 8. Tf1—e1. e7—e5. Očividno bi bilo Dh5, kar je črni najbrž nameraval, prenevarno. Sledilo bi namreč 9. e5, de5; 10. de6; Se8 (ne Sg4; 11. h3, Se5; 12. Se5; Dd1; Sd1); 11. Te4! itd. Tudi sicer je grozilo e4—e5. 9. Lc1—d2. Da5—c7. 10. Dd1—c1. Pridobljeno tempo porablja beli, da zasede vso diagonalno. 11. d4—e5. Tt8—e8. 12. h2—h3. Sg8—d7. 13. Ld2—b6. Lg7—h8. Kraljevega lovca si črni ne sme pustiti zamenjati, ker bi sicer bel zaradi slabosti črnih polj mogel priti do napada. 14. Dc1—e3. Sd7—f8.

15. Ta1—d1. Sf8—e6. Beli je sicer v prednosti, ker lahko zase. de odprto linijo in ker črni damski lovec nima velikih razvojnih možnosti, toda črni ima s svojimi konji nekaj protigre.

16. Te1—e2. Sf6—d7. 17. Te2—d2. Sd7—b6. 18. b2—b3. Se6—d4. 19. Sc3—e2. Sd4—f3+. Če igra črni c5, si oslabi točko d5. 20. Dd3—f3. Lc8—e6. 21. Df3—d3. Te8—e7.

Bolje takoj Lf6, da bi pravčasno zašč. til svoja črna polja, na katerih dobi beli sedaj nekaj igre.

22. Dd3—c3. Te7—d7. 23. Dc3—c5. Po malem oklevanju je beli le našel pot na važno točko c5.

23. Lh8—f6. Ne pa Ta8, 24. Td7! in črni ne more vzeti s trdnjavo, ker točka f8 ni branjena. 24. Se2—c3. Td7—d2. 25. Td1—d2. Sb6—d7.

Ne gre Le7, zaradi 26. Sb5! 26. Dc5—e3. Lf6—e7. Črni se je zopet opomogel. Na 27. Sd5 bi igral seveda cd5; 28. ed5: Lf5, 29. g4, Lc2+.

27. Lg2—f1. b7—b5. Ta poteza še ni slaba. Črni hoče z njo kriti ne samo kmeta a7, da more vije trdnjavo, temveč za pozneje tudi polje c4. 28. Dc3—f3. f7—f6? To pa je napaka, ki izgubi. Po Tc8 n. pr. bi sledela kombinacija ne bila možna. Beli bi stal morda sicer še vedno nekoliko bolje, za zmago pa to ne bi zadostovalo.

29. Sc3—d5! c6—d5. Na Dd8, 30. Se7+; De7; 31. Dc3, De5 (ne Sc5, 32. Le3! Se4; 33. Dc6; 32. Dc5; Sc5; 33. Td6 dobi beli kmeta c6, ker grozi tudi b4.

30. e4—d5. Pri tej konstelaciji figur diagonala na a8 odloči. 30. Dc7—b7. Drugače seveda d6 ali de6.

31. Lf1—g2. e5—e4. Ali pa Lf5, 32. g4. Toda mnogo bolje bi bilo Lf7, 32. d5, Df3; 33. Lf3: (de7: ne vodi do ničesar zaradi Df5! ter De6), Lf8! 34. La8: (naj. bolje), Lh6; 35. Td3 in beli bi se moral še zelo mučiti s končico, čeravno bi bila najbrž zanj le dobljena.

32. Df3—e4. Sd7—c8. 33. De4—c3. Ta8—c8. Nič bolje ni Tae8. 34. d5—e6. Db7—a6. 35. Td2—d7! Le7—f8. 36. Lg2—d5. Črni se vda.

Na Kh8 pride seveda T7 in e6—f7. Vasja Pirc.

Mariborski šahovski klub posreduje nabavo zelo lepih, slovenskih formulirjev za pisanje partij po izredno nizki ceni 8 Din za 100 komadov. Klubi ali privatniki, ki bi hoteli naročiti vsaj po 100 komadov, naj to obvezno čim prej javijo šahovskemu klubu v Mariboru, kavarina »Centrale«.

Šolska higiena in oko

Priznani strokovnjak docent dr. Ivan Matko, inšpektor ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, je napisal knjigo pod gornjim naslovom, ki smo jo že dolgo poglašali.

Po principu, da je človeštvo, posebno mladino lažje varovati pred boleznimi, kakor pa jo zdraviti, je avtor te higienske knjige v poljubni in tudi lažji pristopni obliki obrazložil vse možnosti očesnih pškodb, katerim je dandanes mladina v šoli in izven nje izpostavljena. Praktična stran te knjige je dejstvo, da se avtor ne omejuje le na zahteve po moderno urejenih šolskih stavbah in opremljenosti, temveč v glavnem računa s šolami, katerih higienske razmere so nezadostne. Pri tem se drži principa, da morejo učitelji in starši zaščititi in izboljšati zdravje mladine tudi v nepopolnih razmerah, ako je njih higienska izobrazba nezadostna in ako imajo dovolj smisla za odpravo higienskih nedostatkov.

Knjiga se le v najpotrebnejši meri peča z znanstvenim opazovanjem očesa in njegovih boleznih in le v toliko, v kolikor spada to v delokrog šolske higiene. Najobsejnejši je on del, ki obravnava praktično plat vprašanja nege oči ter vzrokov raznih očesnih bolezni, in ki vsebuje nebroj koristnih in važnih nasvetov.

Učiteljem vseh vrst šol, ki najbolj poznajo vse posledice higienskih nedostatkov šole, bo knjiga dobrodošel kazipot. V zadnji letnik naših učiteljskih šol pa bi se morala obvezno upeljati.

Kakor napoveduje avtor knjige, bodo izpod njegovega peresa izšle postopoma še druge praktične knjige, tako da bomo sčasoma dobili prepotrebno zbirko knjig o celotni šolski higieni.

Knjiga je izvrstno sestavljena s strokovnega vidika ter je te vrste prva v naši biblioteki.

Knjiga, ki obsega 240 strani in je bogato ilustrirana, je založila Bavinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani, kjer se tudi naroča. Cena v polplatno vezanega izvođa je 60 Din.

To važno delo toplo priporočamo učiteljsstvu, šolskim upravam za učiteljske knjižnice, kakor tudi staršem.

Zlogovnica

1. Slovenski slikar mlajše generacije.
2. Ime slavnega ameriškega pisatelja.
3. Grad pri Parizu.
4. Nihajni odklon (tujka).
5. Otok v Indijem oceanu.
6. Beseda iz znanega Galilejevega izreka (latinsko).
7. Južno mesto Jugoslavije.
8. Nehati.
9. Znamka piva.
Sestavi iz zlogov: am, čar, da, go, ja, je, les, mu, ni, nja, o, oh, on, pli, sail, ti, ton, tu, u, up, va, ve, ver, rid, gornjim pojasnilom odgovarjajoče besede. Nato čitaj prve in četrte črke od zgoraj navzdol in si zapo v aro. Sestavil M. F.

Industrija v službi nege nog

Razvoj civilizacije, združen z vedno večjim tempom življenja, stavlja neprestano nove zahteve na industrijo in obrt. Že v pradi so se uveljavljale pri vseh izdelkih zahteve estetičnega značaja, zahteve v pogledu praktičnosti in higijene pa so vedno močnejše v moderni dobi. Do največjega izraza prihajajo seveda pri najpotrebnejših predmetih vsakdanjega življenja kakor n. pr. pri obleki in obuvalu. Čevlarska obrt in industrija se je že od nekdaj na razne načine udeleževala v estetičnem pogledu, potem so prišlo na vrsto vedno večje zahteve v pogledu praktičnosti in udobnosti, najnovejša in posebno stroga zahteva pa se udeležuje na področju higijene in nege nog. Ta zahteva ni samo posledica večje civilizacije, temveč tudi posledica večjih naporov, potrebnih v borbi za obstanek. Sama čevlarska stroka ne more več ugoditi velikim zahtevam. Naj bo obvalovale se tako prikladno in praktično in naj izdelovalci se tako vpoštevajo neštete individualne razlike ljudi, odnosno nog, ki bodo nile njegove izdelke, so vendarle pri vsem prizadevanju neštete ovire, ki jih čevlarska stroka sama ne more premagati. V pomoč se je ustanovila posebna industrija, ki se bavi z izdelavo raznih vložkov v vse vrste obuval.

Obuvalo se od dneva do dneva in celo od ure do ure izrablja in da ne bi pri tem trpela tudi noga, ki je zelo občutljiva pri vseh naporih in na posebno načine se pri vremenjskih izprehajih, je treba najti učinkovito pomoč, ki bi v čim večji meri istočasno služila nogi in obuvalu. Primeren vložek prikriva za dolgo časa mnoge nedostatkke, ki so posledica izrabljanja obuvala. Če ne bi bilo vložka, bi morala posledice izraze čevlja občutiti noga, na čevlju pa bi se predčasno opazilo, da je star in izhojen. Če že ne moremo v številnih izrazih ugoditi, ki ga nudi uporaba primerne vložka v obuvalu, pa prav lahko sproti vsak mesec izračunamo, koliko smo prištedili pri obuvalu in pri negovanju, ki jim vložki podvojijo in celo početrjujejo trpežnost ter jih ohranijo tudi dolgo časa snažne. Poleg ugodij imamo vse to velike koristi za malenkostne zneske, ki jih izdamo za vložke.

Z izdelavo vložkov se, kakor že rečeno, bavi mnogo tovarn, višek v pogledu udobja, higijene in nege nog pa so dosegli izdelki Seta.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Nedelja 18. novembra

LJUBLJANA 7: Telovadba (Drago Pušček). — 7.30: Resna glasba na ploščah. — 8: Poročila. — 8.15: Klavirštirino (gđin Šapja in Mucha). — 8.45: Plošče. — 9: Versko predavanje (p. Valer. Učak). — 9.15: Plošče iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Plošče. — 10: O delavskih zbornicah (predsednik zbornice Ljube Sejd). — 10.20: Plošče. — 10.40: Resne samospelne poje gđe. Nuša Kristanova, vmes radio orkester. — 11.45—13: Prenoš iz Zagreba: 40-dnevica za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Ureditelj (govori 12 profesorjev zagrebške univerze in poje zbor »Mladost-Balkan«). — 16: O perutinarstvu (inž. Wenko Boris). — 16.30: Meško-va drama »Pri Hrastovih«. — 20: Nacionalna ura: Narodna Odrbana. — 20.25: Jedilni list, program za ponedeljek. — 20.30: Orgelski koncert prof. Schuschnigga iz Celovca. — 21.30: Čas, poročila. — 21.50: Radio orkester.

Ponedeljek 19. novembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 13: Zoroke in poroke Slavoncev (Hubert Marjanovič). — 18.20: Plošče. — 18.40: Slovensčina (dr. Kolarič). — 19.10: Nacionalna ura: Naša narodna prosveta. — 19.35: Zdravniška ura (Bogomir Magajna). — 19.55: Jedilni list, program za torek. — 20: Prenoš opere iz Zagreba, v odmoru napoved časa in poročila.

BEograd 16: Klavirski koncert. — 17: Pesmi. — 19: Violinski koncert. — 20: Prenoš opere iz Zagreba. — PRAGA 19.30: Prenoš Wagnerjeve opere »Mojstri pevci norimberške iz gledališča. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.30: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21: Večer poljskih skladateljev. — 22: Lahka glasba. — DUNAJ 11.30: Alpske pesmi. — 12: Plošče. — 16.10: Lahka glasba. — 17.40: Koncert solistov. — 19.20: Klavir. skladbe. — 20.15: Brahms-ova glasba. — 20.30: Orkester dunajskih simfonikov. — 22.50: Lahka in plesna glasba. — BERLIN 19.20: Citre, mandoline in kitara. — 20.10: Berlinski večer. — 21: Lahka glasba. — 22.30: Mešan program. — KÖNIGSBERG 19.30: Klasične klavirske skladbe. — 20.15: Operetni večer. — 22.30: Ples. — STUTTGART 19: Orkester. — 20.30: Recitacije. — 21: Prenoš iz Berlina. — 22.30: Iz zvočnih filmov. — 23: Prenoš iz Königsberga. — 24: Plošče.

Torek 20. novembra

LJUBLJANA 11: Solska ura: O mladinski glasbi (prof. E. Adamič). — 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Gospodinska ura: poročilo o mednarodnem kongresu za gospodinski pouk v Berlinu (ga. Zemljanova). — 18.20: Otroška ura (Manca Komanova). — 18.40: Nemščina (Kolarič). — 19.10: Radio orkester. — 19.50: Jedilni list, program za sredo. — 20: Nacionalna ura: Fran Miklošič (rektor univerze g. Ramovš), prenos iz Zagreba: Koncert pevskega zbora »Lisinsky«. — 22: Čas, poročila, radio orkester.

BEograd 16.30: Orkestralni koncert. — 19: Solistični koncert. — 20.30: Prenoš iz Zagreba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.15: Pesmi. — 20.30: Koncert pevskega zbora »Lisinsky«. — PRAGA 19.30: Otroška opera. — 20.55: Klavirski koncert. — 21.25: Prenoš iz Brna. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.30: Prenoš iz Prage. — 21.25: Orkestralni koncert. — 22.15: Plošče. — VARŠAVA 19.30: Lahka godba. — 20: Operetni večer. — 23.05: Ravelove skladbe na ploščah. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.25: Klavir. — 19.45: Alpska muzika. — 21: Slava vinu. — 22: Orgelski koncert. — 22.50: Lahka glasba. — 24: Plošče. — BERLIN 20.15: Komorna glasba. — 21: Melodije o violini. — 22.25: Mozartov koncert. — 23: Lahka godba orkestra.

Še nerešeno modno vprašanje

so novi »visoki klobuki«, ki v mnogočem posnemajo razna konicasta pokrivala alpskih kmetic. Tudi ti klobuki so iz klobučevine ali velurja in so skromno okrašeni. Večinoma se zadovoljijo z vrstico ali s po-

sameznim, čez klobuk pripetim peresom. Mnoge dame odločno odklanjajo tako modo, češ, da je skrajno »pretirana«, druge pa se za nove klobuke navdušujejo. Katere bodo zmagale?

Cenjene dame naj se prepričajo, da nudimo iz naše bogate zaloge

KRZNO

po jako ugodnih cenah.

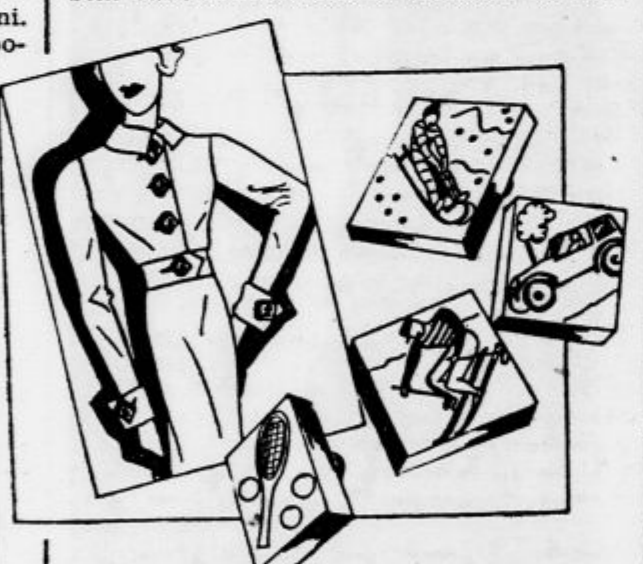
L. ROT

krznarstvo

Ljubljana
Mestni trg št. 5.

Zanimivi gumbi

ki nam jih je podarila umetnostna obrt, so iz lesa in poslikani z motivi iz vseh sportnih panog. Taki gumbi so primerni seveda le za obleke iz volnenega blaga. V najkrajšem času bomo videli te čedne in »vesele«

gumbe s smučarskimi, avtomobilskimi, teniskimi itd. motivi na novih sportnih modelih. Novi gumbi imajo štirikotno obliko in so poslikani z lakasto barvo.

Ljubljana
Lestvstikova ulica na Vrtači

Zdravniška posvetovalnica

Nada. Gonoreja, tudi če je ozdravljena, zapusti lahko posledice, ki pod gotovimi okolnostmi lahko povzročijo impotenco. Pred vsem je torej treba odstraniti te posledice, pri tem se pa mora gledati, če se niso kakšni drugi vzroki. Strokovnjaki pregled je torej potreben. — Zvon. Pri tako trdovratnem zaprtju bi bil potreben rentgenološki pregled, ker ni izključeno, da obstojajo kake zrasline v črevesju. Prebavo morate v prvi vrsti urediti z dieto, ki naj bo pretežno vegetarična. Zjutraj na teče vzemite nekaj kompota, nato pa izpijte čašo mrzle vode ali sline. Poleg tega se je dobro obnesla masaža trebuha in Priessnitzovi obkladki. Če dieta in mehanično zdravljenje ne bi pomagalo, potem šele poselite po odvajalnih sredstvih, katere pa mora v vašem primeru zapisati zdravnik.

Čitajte tedensko revijo
„ŽIVLJENJE IN SVET“

Koliko je ureden človek?

Ameriške zavarovalne pogodbe — Ogromne odškodnine

James Clark, eden izmed najbolj znanih ameriških zavarovalnih posredovalcev, je te dni v pogovoru z nekim novinarjem izdal prav zanimive stvari iz svoje prakse. Svetonemškega Jožefa so njegovi bratje prodali za 20 srebrnikov. Od tedaj so žive ljudi na tržiščih sužnjem prodajali tudi za neprimerno nižje vsote, a so ljudje, ki se celo milijonkrat višje, Treba je le pročitati svojevrsne zavarovalne pogodbe, ki jih sklepajo posamezniki posebno v Ameriki.

Clark pripoveduje n. pr. o nekem zdravniku, ki je sklenil zavarovalno pogodbo za svoje življenje na pol milijona dolarjev. Vsak ud svojega telesa je pri tem zavaroval za primeren del te vsote. Pri neki avtomobilski nesreči se je zgodilo, da si je razbil nos. Zahteval je od zavarovalnice 80.000 dolarjev, češ da ima zaradi trajne skaznosti svojega obraza veliko manj pacientov, kajti mnoge ljudi ta skaznost odbija in nimajo vanj takšnega zaupanja, kakor bi ga imeli, če bi bil cel. Res mu je

uspelo, da mu je morala zavarovalnica to vsoto izplačati. Igračka Evelyn Youngova je za zlom gornje čeljusti pri nekem padcu dobila odškodnino 30.000 dolarjev. Film-ka diva Lily Damita je svoje nagrajene noge zavarovala za 100.000 dolarjev. Kay Francis svoj hrbet za 150.000 dolarjev, pianist Jack Davis svoje roke za 120.000 dolarjev.

Med ljudmi, ki jim je življenje najvišje cenjeno, je obratni šef Fordovih delavnic Sörensen, ki ga je njegovo podjetje zavarovalo za 5 milijonov dolarjev. Sörensen se bliža 50. letu in je pravi atlet, utelešeno zdravje. A navzlic temu so takšne pogodbe v sedanjih razmerah za zavarovalnice tako tvegane, da se mora zavarovanec podvreči celi vrsti dragih ukrepov, ki naj ga zaščitijo pred nesrečami in ugrabitvijo. Na prsto ne sme nikdar brez spremstva dveh detektivov, na potovanjih ga morajo spremljati celo štirje detektivji. Če hoče v gledališče mora prej obvestiti ravnotežnost, da ukrene posebne varnostne mere. Njegov avto preleđa vsak dan poseben mehanik zavarovalne družbe njegov vsako-

kratni šofer mora položiti pred nastopom službe celo vrsto posebnih izpitov. Fordove delavnice potrošijo poleg fantastično visoke premije za vse te ukrepe še enkrat tolikšno vsoto. Toda Sörensen jim je po vsej priliki toliko vreden.

Sicer pa on nikakor ni edini šef kakšne tvrdke, ki je zavarovan za tako vsoko vsoto. Darryl Zamuck, produkcijski vodja neke filmske družbe, je zavarovan n. pr. za milijon dolarjev. V splošnem pa se ameriški poslovni ljudje zavarujejo povprečno po 50.000 dolarjev. To tudi nekako ustreza vrednosti »boljšega« Američana. Zdravnik dr. Pearl je na podlagi ameriškega narodnega imetja in letnih dohodkov izračunal nekaj manj, po njem je vreden Američan iz srednjega sloja okrog 30.000 dolarjev. A to velja samo za osebe med 20. in 40. letom. Pozneje vrednost življenja hudo pada, tako da znaša pri 70. letu komaj 500 dolarjev. Tako majhen je namreč povprečni letni zaslužek Američana v višji starosti.

Poroka z romantičnim ozadjem

Zgodba deklice, ki je za svojim dragim pobegnila z doma na fronto, kjer je bil ranjen, in ga je nato po dolgem iskanju slučajno našla v pariški operi

Zgodba mlade ženske, ki se obče iz vročega domoljubja ali iz pustolovskih nagibov v vojaško obleko se da uvrstiti v četo, ki je namenjena na bojišče in požrtvovalno sodeluje na fronti, ni samo pravljica iz stare zgodovine. Ponavlja se vedno iznova.

Mlada Francozinia Renée Pouterinova je z lastnim življenjem potrdila to resnico. Bila je še zelo mlada, štela je jedva petnajst let, ko se ji je med svetovno vojno posrečilo priti na francosko fronto v činu praporščaka. Niti doma niso vedeli, čemu je to storila. Vzrok njenega poba za doma na je bil mlad mož, ki je moral odriniti pod zastavo in so ga poslali v strelške jarkove. Renée ni odnehal, dokler ni dosegla, da so jo pridelihi njegovemu vojaškemu oddelku in je z njim v jarkih drugovala. Se pogovarjala, poslušala njegove izjave o svetu in ljudih — tudi o ženskah seveda — in skrivala ves čas svoje žensko poreklo.

Potem se je nekega dne zgodilo, da je bil njen tovariš Gerald ranjen. Moral so ga spraviti v zaledje. Granata je udarila tik njega. Zdaj je prišel konec lepega tovarišstva. Nič več tobaka in preklinjanja nič več žrtvovanja, nič več prijateljstva. Kaj je storila Renée tedaj? Dezertirala je z bojišča in pobegnila v zaledje. Vojaške oblasti so jo prjele. Zaradi junaškega obnašanja na fronti pa je bila obsojena le na majhno kazen. Potem so jo zopet poslali na bojišče, kjer, naravno, zopet ni vzdrla, kajti skrbela jo je usoda njenega Geralda. Dezertirala je drugič. Zopet so jo prijeli in jo obhujneje kaznovali. Pri tem pa je prišlo na dan, da Renée Pouterinova ni mož, ampak ženska. Takoj so ji odpustili kazen n jo nemestu na fronto poslali v neko vzgojevalnico, kjer pa je niso mogli spraviti v »pravi tir«. Videči, da se dekle ne da predrugačiti, so ji dali prostost in Pouterinova ni našla več obstanke. Romala je iz kraja v kraj, iskala svojega Geralda, povsod brez

uspeha. Kakor da se je pogreznil v zemljo. Slednjič se je tega iskanja naveličala in se je vrnila domov k staršem. Vključila se je povsem v redno, disciplinirano življenje — dokler ni neki večer šla v pariško opero, kjer je zopet ugledala svojega Geralda. Seveda je stopila takoj k njemu, povedala kdo je, mu priznala svojo ljubezen in to je bivšega bojovnika tako presunilo, da se je takoj odločil za poroko. Bivša tovariša na fronti sta zdaj mož in žena in pravita, da ju ne loči več nobena stvar na svetu.

Votli zobje

Zobna gnloba se imenuje razpad zobnega tkiva, ki se prične vedno na površini zoba. Glavni vzrok so ji kisline od majhnih delcev jedi, ki ostajajo po vsakem obedu med zobmi. Te kisline razkrajajo apnene dele zob posebno v vboklinah in brazdah, ki so težko dostopne zobni četki. Čm se je zunanja zobna plast razkrojila, se naselijo nanjo mikroorganizmi, ki nadaljujejo delo uničenja v globino. Tako nastane votli zob s svojimi bolečinami in zaudarom iz ust.

Da se teh posledic obvarujemo, je tedaj nujno potrebno izčistiti si po vsakem obedu zobe in usta. Najzanesljivejši pripomoček pa je ta, da si damo zobe redno, n. pr. vsako četrta leta, pregledati in popraviti pri zobozdravniku.

I V E E R I

Ljudje so kakor ribe: mnogim neprijetnostim bi ušli, če bi znali ob pravem času držati usta zaprta.

Mnogi so med nami, ki se znajo vsem upreti — razen skušnjavi.

V življenju moža sta dve dobi, ko ne razume ženske: pred zakonom in v zakonu.

Psihologija je znanost, ki uči nekaj, kar vsakdo ve, v jeziku, ki ga ne razume nihče.

Prijatelj je tisti, ki bi ti lahko povedal neprijetne resnice o tebi, a tega ne stori.

Zakon je čisto lepa reč ali bi lahko bila, če bi se možje, ki dajejo prednost plavim lasem, ne poročili z rjavolaskami.

Če gresta dva človeka po cesti in je ženska videti takšna, kakor da je pravkar dospela iz ječe tedaj sta oba poročena.

Če hočeš vedeti, kaj je denar, tedaj si ga poskusi izposoditi.

25letnica vladanja Jurija V.

Kakor znano se bo prihodnje leto po vsem britskem imperiju z velikanskim pompom praznovala 25letnica, od kar je Jurij V. postal njegov vladar. Za to priliko bo britska kovnica izdala spominski kovance, ki bo v dveh različnih srebrnih zlitih nah napredaj.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Gospa A: »Če bi bili moj mož, bi vam strupa nasula v kavo.«
Gospod B: »Če bi bili moja žena, bi to kavo — popil!«

On: »Porabiš celo imetje za svoje kozmetične pripomočke. Šaj vendar nič ne pomagajo.«
Ona: »Oho! Videti bi me moral brez njih!«

Pepček (kuharici): »Mica, daj mi jabolko.«
Kuharica: »Sedaj ne, takoj bo obed.«

Pepček: »Dobro, potem pa pokažem Miki, kam si shranila klobase za večerjo!«
Pozna ga, Tašča dospe, ne da bi se bila javila. Pravi njena hči: »Pa zakaj nam nisi pisala, da prideš? Prišli bi pote na postajo.«
Tašča: »Hotela sem spet enkrat videti tvojega moža...!«

Hubertus MILO
Kvaliteta
»Perione« pralnega praška in »Hubertus« mila je priznana dobra. Domača izdelka!
Svoji k svojim!

Hubertus MILO
Kvaliteta
»Perione« pralnega praška in »Hubertus« mila je priznana dobra. Domača izdelka!
Svoji k svojim!

ANEKDOTA

Po neki boksarski tekmi je klical Max Schmeling po telefonu svojo ženo Anny Ondro. Nekaj časa sta zakonca čebjala samo sladke zakonske reči, potem so se slišale besede: »Zdaj pa te hočem poljubiti na čelo, oči itd.« Telefonistka je poslušala to početje tri minute, potem je dejala: »Šest minut. Ali se hočeta še dalje poljubovati?«

VSAK DAN ENA

»Jaz ti bom že pokazal, kaj se pravi brizgati mi vedno vodo na glavo!«

Vse je samo elektrika!

Kaj je prehlad, nahod in kihanje

Na eni zadnjih sej Berlinske medicinske družbe je poročal dr. Munk o nekem svojem odkritju, ki ima značaj znanstvene, ne pravilice: kihanje je samo električna vključitev, ki spravlja električni naboj kože v red; prehlad je spet nič drugega nego kratki stik, električna motnja v našem organizmu!

Temelj tega odgonetka prehladnega problema, nahoda in kihanja je že samo na sebi zanimivo starejšo odkritje. Že prej so našli, da je koža električno nabita, in sicer v različnih delih različno, tako da je med njimi vedno določen potencialni padec. O tem se prepričamo, če položimo nekomu eno elektrodo n. pr. na čelo, drugo v dlan, elektrodi zvežemo z žico, v katero vključimo galvanoskop. Kazalo galvanoskopa zaniha.

Zanimivo je, da je sila in vrsta potencialnega padca individualno različna, toda pri isti osebi se ne spremenijo vse življenje. Naj si damo človeku atropina, ki zavira izločevanje znoj, naj si mu položimo na telo segrevalno posodo, naj si mu zvišamo telesno temperaturo na 40 stopinj: njegovi osebni potencialni padec se ne spremeni niti za las. Na ta način bi bilo naravnost mogoče identificirati zločince, torej neka vrsta električnega daktilograma ali ugotovitve krvne skupine.

A če to identificiranje vseeno ne bo lahko, je vzrok v tem, da bodo zločinci poznali majhen trik, ki jim bo mahoma za nekaj časa spremenil navadni potencialni padec. Položi boste noge v mrzlo ali vročo vodo, izpostavi se prepihu, stori nekaj, kar ti povzroči prehlad, in mahoma bo zašel v tvoj potencialni padec nered. S to ugotovitvijo se je baš dosedanja teorija o prehladnih boleznih postavlja na drugo podlago. Niso motnje v toplotni regulaciji kože, niso šok najmanjših žilic ali hipna porast učinkovitosti mikrobnih tvorov, ki vodijo zajedalsko življenje v sluznicah, temveč so enostavna motnja v električnem ravnotežju kože.

A kaj ima kihanje opraviti s tem? Kl-

Zora Voda
proti sivim lasem!
Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.
Odobrena od higienskega zavoda v Ljubljani pod št. 2392-933 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in trajen. Cena steklenici brez poštne Din 35.—

ZORA VODA I. OREL

ZAGREB, Radićeva (Duga) ulica 32
Pri naročilu navedite vašo naravno barvo las. 63

K pariški svetovni razstavi

Pripravljalni odbor za pariško svetovno razstavo, ki mu predseduje bivši poslanik de Jourvenel je sklenil, da v zvezi z razstavo na posebno svečan način praznuje 300. letnico slovitega Descartesovega spisa »Discours de la methode«, ki je izšel leta 1637.

Tragedije v goščavi

Švicarska pisateljica Frieda Hauswirthova, ki je poročena z nekim Hindujem, je izdala novo knjigo »Hanuman, povest o svetih opicah Indij«, v kateri opisuje s pesniško intuicijo človeške in živalske usode v deželi džungel in ki jo kritika postavlja ob stran znamenitih Kiplingovim indijskim povestim. Ta knjiga, ki ima morda samo to napako, da živali preveč počečuje, je polna pesniške fantazije, a vendar realistično opisanih prizorov iz življenja džungelskih živali. Posebno potančno pa opisuje, kakor pove že naslov same življenja hanumank sivih svetlih opic Budhove domovine, ki žive v prosti naravi in ki bi se jim noben človek ne drznil storiti kaj hudega.

Te opice imajo prav za prav samo dva sovražnika, ki jih utesneta s samo svojo pojavo spraviti v blazen strah: kačo in leoparda. Če zašumi kača v goščavi, jih napade histerična groza, krči jih spreletavajo in zenice se jim razširijo od strahu. Toda pred kačo je jim razširijo od strahu. Toda pred kačo je jim razširijo od strahu. Toda pred kačo je jim razširijo od strahu.

V povesti se seznanimo s čredo opic, ki jih je vodje in kralj naučil biti kolikor mogoče v bližini dreves. Nekoč pa jo je leopard hipoma presnetil na golčavi, kjer

hanje obnavlja po teoriji dr. Munka prvotno ravnotežje v električni potencialnosti. In sicer v trenutku, kakor kakšna vključitev električnega toka. Prehlajeni zločinci, ki v bodočnosti ne bodo hoteli, da jih identificirajo z galvanometrom, bodo morali paziti torej prav dobro na to, da med proceduro ne kihnejo. Sicer bi bilo po njih, in sedaj tudi razumemo, kakšen globlji pomen ima tista stara fraza »Bog poma-gaj!«, kadar kihneš. Je upravičena, saj prinaša kihanje zdravje, kakor so vedeli že v starih časih. Nerodna je le v toliko, ker je prav za prav zapoznela; ko si kihnil, se je električni naboj tvoje kože že uravnovesil in si s tem nevarnosti prehlada že prilično ubežal.

Vsakdo zadovoljen!

Pridite, izberite pri nas blago za oblačila za jesen in zimo. Prav zadovoljni boste z veliko izbero oblek, površnikov in sukenj ter z nizkimi cenami.

Drago Schwab, Ljubljana,
Aleksandrova cesta.

Kdaj rase človek?

Najnovejša raziskovanja kažejo, da rase človek v glavnem med spanjem, tedaj v času, ko druge življenjske funkcije ne zapostujejo toliko organizma. S tem bi se skladala stara resnica, da je potreba po spanju tem večja, čim hitreje se otrok telesno razvija. Zato je nujno potrebno, da majhnim otrokom pod nobenim pogojem ne kratimo spanja.

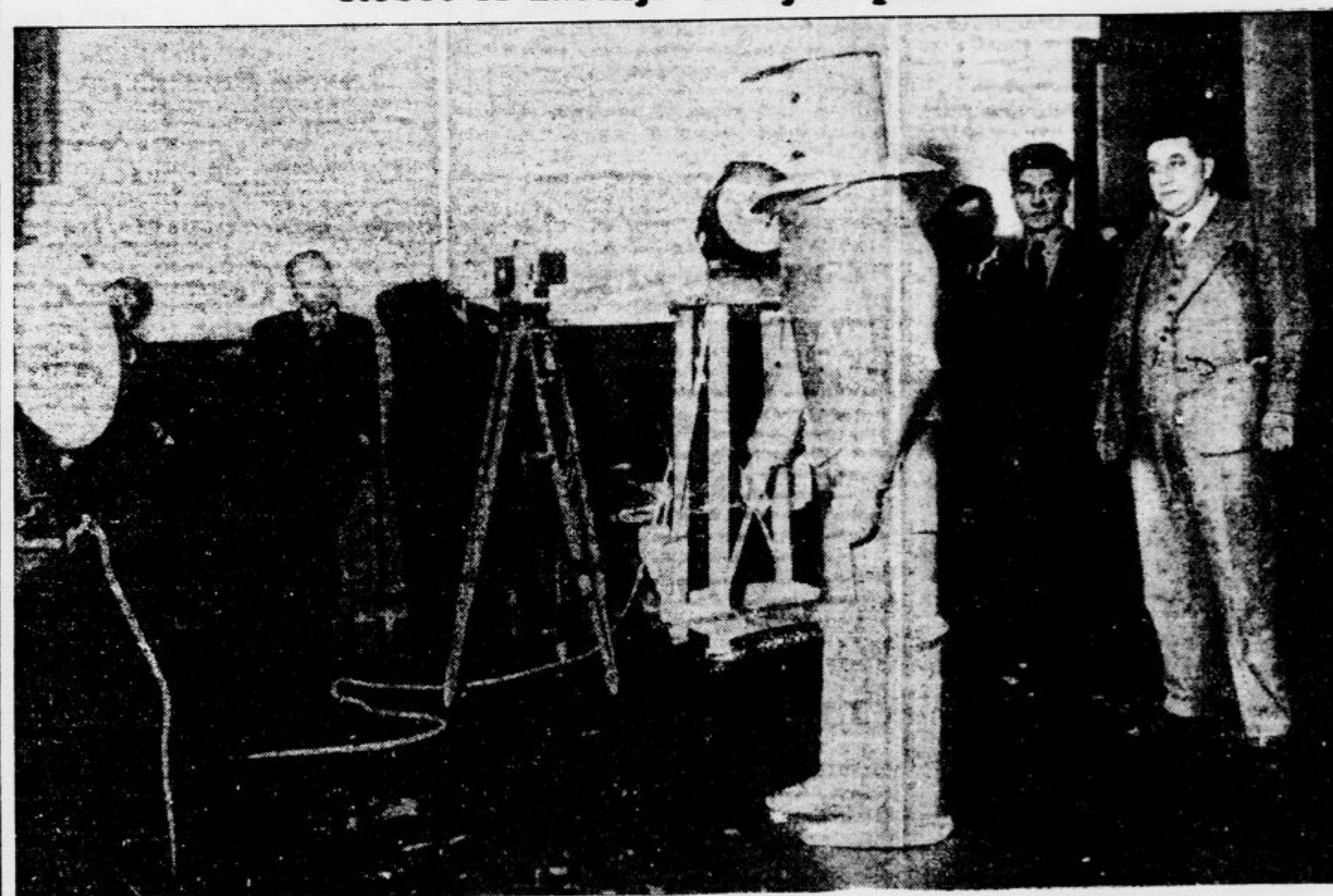
Nova raziskovanja so tudi pokazala, da je rast v precejšnji meri odvisna od letne dobe. Najmočnejša je rast od marca do avgusta, dočim je povečanje teže v teh mesecih zelo skromno. Od avgusta do marca pa človek v splošnem zelo malo rase, tem bolj pa se veča njegova teža.

Novo vojno orožje

Na Angleškem preizkušajo izum polkovnika Martala, ki ga ta imenuje »mehanična krsta« in ki je v bistvu tip posebno majhnega in lahkega tanka. Vozilo meri v dolžino komaj 2 m, v širino 90 cm ter ga poganja motor 4 k. s. Odraslemu človeku seže komaj do kolena. Sprejaj je miniaturni tank oborožen z močno strojico. Ker daje prav majhen cilj sovražnemu ognju in je zelo trden in hiter, si vojaški krogi obetajo od njega mnogo.

Čitajte tedensko revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Robot si začenja osvajati platno

Mehanični človek-stroj je že začel nastopati v filmu. Tukaj ga vidimo pri snemanju nekega prizora

se je sončila. V paničnem strahu so opice pobegnile na najbližje drevo, a neki mladčič je bil tako zatopljen v opazovanje bleščajočih se hroščev, da nevarnosti ni dovolj hitro opazil. V svoji zmedbi ni mogel dovolj hitro najti matere leopard mu je presekala pot do drevesa. Mati je tedaj pogumno skočila v veje na zemljo, da ga zaščiti. Toda vodja ve prav dobro, da bi bila proti leopardu prešibka. Zato skoči tudi on na zemljo in se postavi pred zverino z divjo grimaso pobesnele jeze. Od začudenja nad nepričakovanim odporom je leopard za trenutek obstal in ta trenutek je zadostoval, da je vodja spravil mladčica na varno, na drevo.

Na nekem nočnem pohodu v bližini človeških naselij je pa leopard pobil kozo, ki so jo postavili na prosto poleg pastil. V zadnjem trenutku je zaslišel nevarnost in skočil nazaj, toda železni zobje pasti so ga vsekali v trebuh. Opetekajoč se je spazil pod neki mangovec, kjer je prebil noč v mukah. Slučajno je na tem drevesu prenočeval rod hanumank, ki ga je zjutraj zagledal in se ni upal nikamor. Sonce se je dvigalo višje in višje vročina je postajala strašna, žeja opic čedalje hušila. Če ne pridejo pravočasno do skoraj izsušene reke in se napijejo morajo od žeje poginiti. Vodja dela strašne obzore da bi preplašil in prepodil zverino pod drevesom a ta se noče zganiti proč. Vodja žena, ki je pred kratkim rodila majhnega otroka, ječi od žeje. Rjoveč od besa utrže te-

daj vodja težak in trd plod mangovca in ga zaluča s sigurnim zamahom leopardu na nos. Ves rod sledi z vresčanjem njegovemu primeru. Množica zelenih sadov pada na leoparda, ki se tuleč dvigne in s težavo odleže. Iz velike rane mu sili drob iz telesa, krvava sled ostaja za njim. Opice se spuste besne od žeje z drevesa, da bi prišle do reke.

Toda njih dir se kmalu spremeni v optekanje. Vročina mrtviči njih gibe, pešena plan, ki predstavlja v deževni dobi strugo deroče reke, gori pod nogami in povzroča bolesterne murje. Končno dospojo prve do mlake, ki jo je goreči pesek ločil od reke. Brez pomisleka se vržejo nekatere vanjo da se napijejo in ohladijo opekline. Vodja, ki je ta dan zaradi svoje oslabele žene proti običajni stopal zadaj, je prišel še v pravem trenutku, da je zakričal svarilo: »Največja nevarnost«. Ogromen gobec z dvema vrstama ostrih zob se je dvignil iz vode, majhne oči so se zavratno zabiskale. Krokodil. V zadnjem trenutku je ušel vodjev starejši sin smrti po strašnem udarcu reptilovega repa.

Ko so opice na zadnje dospole do reke, so najprvo previdno preiskale vodo in pešek, dokler jim ni dal vodja znaka za pitje. Med tem ko so se vsi neobzadržno zagnali v vodo, je vodja junaško prenašal muko žeje in ostal na straži.

Hipoma je njegov starejši sin obupno zavreščal. V prešernosti je bil splaval po

vodi in ga je zgrabil krč. Mati, ki ga je videla, kako se potaplja, je spustila komaj rojenega mladčica v vreli pesek in skočila potepajočemu se na pomoč. A že je tudi oče planil do njega in potegnil njegovo zvijačo se telo na suho, med tem ko se je novorojenec valjal v pesku, ves pokrit od opeklin, in ječal. Dve opici sta vendarle utonili, ne da bi jih tovarišice pravočasno opazile.

S hrupnimi poveli poganja glavav čredo nazaj, iz pekle grozovite pripeke v hladno senco dreves. Toda kako bi dospeli do njih? Novorojenec umirajo materam v naročju, samice padajo na tla. Samci bi z vsemi močmi lahko dosegli senco, toda zakon njihovega rodu jim veleval, da morajo vztrajati do konca poleg svojih samic. In zdajci so opazile glavarjeve ostri oči majhno, črno pego v bleščajoči se višini neba. Njegov sluh je dojel šumenje neusmiljenih kril — jastrebi so zavohali plen in so prileteli. Z veliko silo opisuje Hanswirthova smrtni strah opic pred trgajočimi kljuni in kremplji kraljstvih sovražnikov, ki krožijo tako nizko nad čredo, da čuti ta veter ki prihaja od kril. Toda samci, ki bi se lahko rešili, se nemo vdrado glavarjevemu povelju, da morajo vztrajati pri umirajočih in deliti njih usodo. Samo glavarjevega sina je frfotanje peruti spravilo v tako blazen strah da je ušel v džunglo. Glavar gleda za beguncem, ne da bi ga poklical nazaj, in čaka na neizbežno usodo.

Marcelle Tinayre:

Upornica

Roman

Držala je sinji pisemski ovoj, kakor je nekega jesenskega večera ob pesmi večernih zvonov držala v roki ovoj za neznano pisavo, polepljen s italijanskimi znamkami. In tisti večer je bilo stopilo v njeno življenje res nekaj novega, nekaj, kar ga je bilo razširilo in nazadnje tako napolnilo, da je postalo življenje šamo. Šla je na vrh, v svojo sobo, in vsa zasopla brala:

V sredo zvečer ob 10 uri.

>Priateljica, edina prijateljica...<

Samo dve vrstici na sinjkastem listu papirja... In na drugem listu:

V torek zvečer.

>Snoči sem vam hotel pisati — snoči, ko sem prebral vaše pismo. Pa nisem našel ničesar drugega kakor te besede... Zapišem jih torej še enkrat, ker izražajo vse, vse tisto, kar veste in česar ne veste: moje misli, moje želje, moje zvestobo, moje hvaležnost, moje ljubezen, vse!...

Prijateljica, edina prijateljica moja!...

Ako razumete te besede, ki jih pišem z drhtečo roko in zastrtimi očmi, ne dajte mi več čakati in skrajšajte čas čakanja, čas preizkušnje! Pridite, prijateljica, edina prijateljica! Žalosten sem in vas pričakujem...

Noël.<

Jozana je hotela pomisliti... Pa je dala klobuk na glavo, stekla na najbližnjo pošto in mu brzojavila:

>Pridem jutri ob šestih.

Jozana.<

Obenem je sporočila svoj prihod Touretti, in ko se je vrnila

58

domov, je jela pospravljati kovčeg. Ko je prišla gospodična Miraclova, ji je Jozana povedala, da je dobila od Foucarta pismo, ki jo kliče nazaj, in vzlic tetinemu ohanju in ahanju dokončala priprave za pot.

Da bi potolažila dobro staro gospodično, ki ji je malo manjkalo do solz, ji je Jozana po večerji ponudila, da jo spremi k šmarnicam.

>Tako sva lahko ves večer skupaj...<

Šli sta torej z otrokom v neko cerkev, ki jo je imela gospodična Miraclova posebno rada. Čez vrtno zidove v strmih uličicah so se obežale cvetoče veje španskega bezga in negnoja. Spodaj se je pod mostovi lesketala oljnata, od barvarn osnežena Eura. Na gornjih delih hiš, na ostrih mansardnih slemenih in opočinatih strehah, je še ležala svetla dnevna luč, a ves spodnji del je tonil v enolični sivini, ki so jo le kod pa kod trgale svetle točke. Rdečkasti soj svetiljk je osvetljeval skromne trgovine, branjarje in prodajalne šivalnih potreščin. In somrak ni prihajal z neba: dvigal se je od tal kakor sopara.

Gospodična Miraclova je stiskala svoj črni volneni ogrinjac na prsih. Trakova čepčastega klobuka sta bila pod brado zavezana v lepo petljo. Skozi pritlična okna ji je marsikdo voščil dober večer, ko je šla mimo. Neka stara gospa jo je ogovorila:

>K šmarnicam gremo, dragica.<

>Jaz tudi!<

>Pojdimo skupaj!<

>Drage volje...<

>Ali gospa nečakinja tudi gre?<

>Da, dragica! Jutri se odpelje... Oclaud, vzdiguje noge, kadar hodiš: vse podplate boš strgal.<

>Tamle greeta gospodični Pierpontovi.<

>In gospa Déjanova v svoji novi obleki.<

>Mladi abé, novi vikar pri Sv. Aignanu baje tako lepo pridiga, da ga je res veselo poslušati...<

>Da, pravijo... Claude, ali boš nehal?<

>Jozana, ti pa tudi nič ne vidiš in ne slišiš... Nove čevlje bo ugonobil.<

Jozana je okrenila glavo:

>Bodi priden, Claude, ubogaj!<

Deček, majcen mornarček v višnjevi obleki, jo je ljubeče in nagačivo pogledal s svojimi bistrimi očmi. Stara gospa je rekla:

>Da, da, mladina, mladina!...<

>Ta vam ne trpi nič celega na sebi, dragica!<

>Vse je treba ugonobiti!<

Otroče besedovanje stark je teklo brez konca in kraja.

Prišli so v cerkev.

Cerkev je bila majhna in temna, sodčasto obokana in z zlatimi zvezdami na sinjem ozadju. Že pri vходу te je objel vonj po belih rožah, kadilu in ugaslih svečah... Sedem ali osem jih je gorelo samo pred blagoslovljenim oltarjem v eni izmed kapelic, in strazajka je vsak trenutek upihnila ugašajoč plamenček in nasadila na svečnik z železnim trnom novo svečo...

Vernikov nocoj ni bilo dosti. Samo stari možje, služkinje, nekaj gospá in gojenke nekega dekliskega zavoda.

Luči na oltarju so prižgali, duhovnik in ministranti so prišli. K harmoniju je sedla redovnica in jela preludirati. Deklice iz zavoda so zapele. Duhovnik se je pridružil, ženske, starci in gospodična Miraclova takisto. Tako je nastal slaboten, brezizrazen in vendar ganljiv zbor, ki sta ga preglašala duhovnikov zvonki in cerkovnikov nosljajoči glas:

Duša, vzdigni se in hvali

Mater božjo usmiljeno.

Jozana je bila edina v vsej cerkvi, ki ni pomagala peti, a vonj, plapolajoče sveče in jasni glasovi so ji segali v dno duše, kjer so bile lilije vere že od njenega šestnajstega leta ovenele. In v ganjenosti, ki jo je bila zdavnaj pozabila, je sklenila roke, pripognila kolena in pobesila glavo. Molitev se je vzdignila v temi k neznanemu bogu — k usodi? — ki jo je klicala...

KAKO DIVNO BELE ZOBE IMATE!

Prepričajte se sami, s kako hitrico in s kako popolnostjo čisti KOLYNOS zobe in jim daje bleščice sijaj. Samo en poskus in nikdar več se ne povrne k starim neznanstvenim metodam. Znanost ne pozna nobenega drugega izdelka, ki bi dal tako naglo temnim in porumenelim zobem belino in sijaj kot KOLYNOS. Poskusite KOLYNOS če mogoče še danes.

KOLYNOS PASTA ZA ZOBE

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg št. 7

Poverjenišтво: LJUBLJANA, Tyrševa 34

naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu oktobru 1934

Bäumeš Adolf, Maribor
Twickel Matilde, Maribor
Horvat Ludovik, Maribor
Buchmeister Franc, Ruše
Mesarec Alojz, Sv. Trojica v Sl. g.
Hausman Alojzija, Mota
Fideršek Eliza, Budina
Koželj Neža, Sv. Jurij ob j. žel.
Sušteršič Neža, Biatno
Stuklek Neža, Botričnica
Riegersberger Johan, Celje
Vrabič Ana, Rogatec
Stopinšek Gera, Gerčja vas
Opold Katarina, Celje
Peitler Johan, Plavč
Filipič Lovrenc, Celje
Kranjc Matilda, Gornjigrad
Sucher Marija, Celje
Cadež Ignac, Tržič
Šparl Marija, Jarenina
Glazer Jozefina, Maribor
Minarič Franciška, Trbovlje
Cestnik Gera, Ormož
Radanović Martin, Sromlje
Bricman Antonija, Pameče
Klasinc Jurij, Hotinja vas
Zdolšek Roza, Maribor
Toplak Peter, Grajsak

Terček Franc, Kranj
Stadler Marija, Lesično
Medvešek Franc, Brezovo
Čakš Martin, Šmarje pri Jelšah
Hauptman Ignac, Šmartno p. Litiji
Šelih Sebastijan, Kamna gora
Lesjak Janez, Sv. Vid pri Ptuj
Schibert Ana, Sv. Lenart v Sl. gor.
Ferline Marija, Dragučova
Rojko Mihael, Dobrava
Rajšp Jernej, Sp. Breg
Veljakovič Anka, Buljke
Kokol Marija, Maribor
Maschera Blaž, Maribor
Gorenjak Uršula, Celje
Grobelski Jožef, Draža vas
Železnik Peter, Maribor
Lenič Neža, Crešnjice
Krepek Ferdinand, Vurberk
Žurman Tomaž, Kostivnica
Škodič Mihael, Sp. Poljskava
Lovnik Janez, Maribor
Vovšek Alojzija, Arclin
Račičič Ana, Krška vas
Kelc Filip, Cirkulane
Rošker Jožef, Dobrenje
Zokelj Marija, Gorenja vas
Zemljč Barbara, Lokavci.

Po vseh umrlih se je takoj izplačala pripadajoča pogrebna v skupnem znesku Din 428.000.—

BLAGAJNIŠKO NAČELSTVO.

9593

TRGOVCI SO NAM VZGLED

Kako se da brez škode za napredek štediti. Reklama na stenskih in drugih tiskovinah izginja, ker nima stika z občinstvom. »Jutrovi« oglasi pa so od citateljev naročeni in kupljeni in so zato stalna in najboljša vez med trgovcem in odjemalcem.

Ali je Vaš zakon srečen?

Ako mislite, da bi mogli svoje zakonsko življenje napraviti še bolj srečno, tedaj si nabavite takoj zelo interesanten in z mnogimi slikami opremljen

katalog št. 3, nazvan Šola ljubezni.

V njem so vsebovane pariške gumaste novosti za intimo zakonsko življenje, diskretne potrebnosti za moderno damo in gospoda, zaščitna sredstva za gospe in gospe, zanimive pariške specialitete, pariške fotografije in drugi razni predmeti, ki so za vsak zakonski par nujno potrebni. Ta nad vse zanimivi katalog s številnimi slikami razpošiljamo diskretno v zaprti kuverti brez vsakega naslova trdke za 10 Din. (Denar ali poštne znamke.)

Prospekt „Salus Standard“

za moško moč, patentirano mehanično sredstvo, izumljeno od zdravnika, ki pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno, razpošiljamo diskretno za 10 Din (poštne znamke ali denar) v dobro zaprti kuverti brez vsakega naslova.

Zastopstvo »Salus«, Zagreb 6-Jo, Samostanska ulica 11.

VATO

v tablah in odevi. Preden križete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER

Maribor 29

H. SUTTNER

Ljubljana 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic. Cenik zastonj in poštalne prosto.

KONJSKA STRUNA (Rosshaar)

Zimo za žimnice (madrace) najboljše kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobite vedno pri trvdki

FRANC JESE, tovarna žime, Stražišče pri Kranju. Vzorec franco! Ustanovljeno 1768. Cene nizke!

Windfix

proti burji in prepihu. Zagreb, Gajeva 20, telefon 55-66. Ljubljana: Zrnce Franjo, Cankarjevo nabrežje 5.

Zoper izpadanje las in prhljaj,

ne dela mastnih las in ima prijeten duh.

Mnogi zdravniki ga priporočajo. Prodajajo ga vse trgovine te stroke. Zastopstvo: H. MAYER IN DRUG, ZAGREB. 154

Pétrole Hahn

Javna prodaja velikega POSESTVA

na prometni točki Ljubljane, ob Celovski cesti, pripravnega za industrijo ali trgovino, s stanovanjskimi prostori, lokali, skladišči, delavnicami, kletmi, dvoriščem in vrtom, ki se prodaja v celoti ali po posameznih delih, se vrši v pisarni javnega notarja g. Hafnerja Mateja v Ljubljani, Tavčarjeva ulica šte. 6, v četrtek, dne 29. novembra t. l., ob 3. uri popoldne. Prodajni pogoji so na vpogled v pisarni navedenega notarja.

AKO ŽELITE, DA BO VAŠ OTROK ZDRAV IN VESEL

dajte mu »Energin« za jačanje krvi, živcev in teka. »Energin« krepi kri, jači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Deci 3 krat na dan po malo žličico okusnega »Energina«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v pol-litriških steklenicah. 1 steklenica Din 35.— (Reg. S. br. 4787-32)

St. 5012, kovinasta Anker-remontir, lepo ohišje, pravi švicarski stroj Din 35.—
St. 5013, leta s radio svetlobnim kazalnikom in kazalec Din 45.—
St. 5030, zelo fina, posebno tanka Anker-remontir, chronometer AXO, točno iđoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla Din 135.—

H. SUTTNER

Ljubljana 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic. Cenik zastonj in poštalne prosto.

DOBER VEČER

IN MNOGO ZABAVE PO VSAKDANJEM DELU

VAM PRINASA NOVI

ORION
REFLEKSNI
SUPER tipa 303

SPREJEMA KRATKE, NORMALNE IN DOLGE VALOVE. IMA SEDEM VGLASENIH KROGOV TER JE ZATO POVSEM SELEKTIVEN. IZRAVNAVA SAMODEJNO FADINGE. SENCNATI MERILEC JAKOSTI OMOGOČI TIHO NASTAVITEV POSTAJ. APARAT IMA 3+2 NAJMODERNEJŠE TUNGSRAM BARIJEVE ELEKTRONKE.

DOBI SE PROTI GOTOVINI ALI PA NA UGODNE MESEČNE OBROKE, PRI

„RADIO“, reg. z. z. o. z. v LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 7

Naročite se na tednik »Radio Ljubljana«, ki izhaja že nad pet let.

GLASBILA
Schneider
priznana so od umetnikov
kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša
KRALJEVNI DVORNI DOBAVITELJ
NAJVEČJA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA
F. SCHNEIDER
IZDELOVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRILEKUL
ZAGREB, Nikoličeva ul. 10.
Viole... od Din 71.— nazgor
Kitare... 148.—
Mandoline... 98.—
Harmonike... 75.—
Havajske kitare, kromatične harmonike, trube, saksofoni in t.d. najceneje.
ZAHTEVajte BREZPLAČNI POŠILJNI GENIK

GOSTILNIČARJI!

Nudite gostom najslajnejše jugoslovensko

BERMET-VINO

Crnino iz Fruške gore.

V sodčkih od 50 litrov naprej ga pošilja

B. MARINKOV,

Sremski Karlovci, Fruška gora.

Duro

Durax

Durocrat

Prvovrstni angleški popeljni za moške srajce, ne oblede ne na soncu, ne na zraku in ne pri pranju.

Imena znanih in priznanih radijskih tip

Minerva, Orion, Kapsch, Körting, Eumig

jamčijo kvaliteto, dober sprejem. Opremljeni so z vsemi pridobitvami, ki jih imajo in morajo imeti najnovejši, moderni radijski aparati. Dobavlja jih

R a d i o v a l

LJUBLJANA, Dalmatinova ulica šte. 13; CELJE, Prešernova ulica šte. 24.

Oba,

mož in žena sta zadovoljna, ker sta si nakupila vse potrebno manufakturno blago poceni v Trgovskem domu — Stermecki, ki Vam brezplačno pošlje na ogled svojo izbrano kolekcijo platna, gradla, cefirja, suknja, kangarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskovine in drugega manufakturnega blaga.

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PENIA - 11 - OBLEK

Celje št. 20

Veliki ilustrirani cenik in vzorci zastonj!

